

R.N.I. No. 14593/1957

પાગંડાંડી

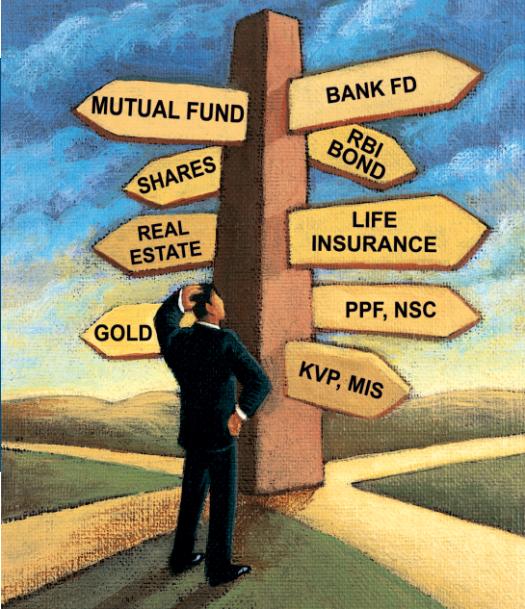
PAGDANDI

તંત્રીઓ : અશ્વિન ભાલે નું * શાંતિ રંભિયા નું * ચંદ્રકાન્ત નંદુ

VOL.65 ISSUE NO. 1 - APRIL 2022 - 60 PAGES - RS. 15/-

Shree Kutchi Visha Oswal Seva Samaj
C.V.O.D., Jain Mahajanwadi, 3rd Floor, 99-101, Keshavji Naik Road, Chinchbunder, MUMBAI - 400 009.
Phone : 2371 4674 / 2377 3032 Email : ksevasamaj@gmail.com

WE NAVIGATE
YOUR FINANCIAL ADVENTURE
& ENSURE YOU
A SMOOTH JOURNEY OF LIFE
FROM WHERE YOU ARE
TO WHERE YOU WANT TO BE

A COMPLETE TOUR OF THE FINANCIAL WORLD

We are truly a one stop-shop for all your
Investment & Insurance and other allied services:

- Mutual Fund Distributors
- Company FD, NCD, Bond, RBI Bond, Capital Gain Bond, Perpetual Bond
- P2P Loans
- Sovereign Gold Bond
- Will Writing and Estate and Succession Planning
- Life Insurance (Through business associates of LIC of India, HDFC Life, Birla Sun Life Insurance)

We are your Map for Financial Freedom

Registered Office:
Gada & Haria Pvt Ltd
(formerly known as Gada & Haria Financial Planners Pvt Ltd)
5, Framroz Court, 2nd floor, Dada Saheb Phalke Road,
Dadar (CR), Mumbai-400014.
Tel: 40794141

CA Dilip Haria
Village: Bada
98202 96135
dhharia@gmail.com

CA, CFP Rajesh Gada
Village: Bada
98676 23250
rajesh@gadaharia.com

CA Vipul Bheda
Village: Samaghoga
98202 22750
vipul@gadaharia.com

Vikas Vira
Village:Nagalpur
98205 20268
vikas@gadaharia.com

પગાંડી

અપ્રીલ ૨૦૨૨

અનુક્રમણિકા

લેખ	લેખક	પાના નં
તંત્રી સ્થાનેથી અનુભવથી તો શીખીએ.....		૫
પ્રમુખશ્રીની કલમે	ડૉ. મંજુલા વી. શાહ.....	૮
પગ મેં ભમરી..... પ્રયાસોનું પરિણામ પંદરવર્ષ	લીલાધર માણોક ગડા	૧૨
ચઢતા સૂરજ	CA સંજય વિસનજી છેડા.....	૧૬
કલા, ફુદરત અને કલ્યાનાનું ધામ - શાંતિ નિકેતન	જ્યોતિ મોતા	૨૦
સાહિત્ય અમૃત	આલેખન : ચંદ્રકાન્ત નંદુ	૨૫
SUCCESSFUL SECOND INNINGS ...	Toral Dedhia.....	૨૮
O WOMANIYA, YOU ARE MORE THAN ENOUGH!..	Khyati Haria.....	૩૦
પેનિક ડિસાર્ટર - સારવાર	ડૉ. મણિલાલ ગડા - ડૉ. દીપિ શાહ (ગડા)	૩૪
કચ્છી શબ્દ મેળો.	.....	૩૭
ઉર્મિલલહર.....	સંપાદન : વિશાન નાગડા.....	૪૧
ક.વી.ઓ. સેવા સમાજ પ્રવૃત્તિ અહેવાલ - વર્ષ ૨૦૧૮-૨૧	.....	૪૬
આરોગ્ય સંપદા.....-	.....	૫૪
ઘટમાળ.....	.....	૫૫
સાંત્વન.....	.....	૫૬

પગાંડી કાર્યાલાય ફોન - ૨૩૭૧ ૪૬૭૪ ટેલી ફેક્સ - ૨૩૭૭ ૩૦૩૨

Printed and Published by Aswin Popatlal Malde on behalf of K.V.O. Seva Samaj. Printed at Meghart Colour Crafters, 42, Ideal Indl. Estate Mathuradas Mill Compound, Senapati bapat Marg, Lower Parel, Mumbai -400013. and published from Shri Kutchhi Visa Oswal Seva Samj, C.V.O.D. Jain Mahajanwadi, 3rd Floor, 99/101, Keshavji Naik Road, Chinch Bunder, Mumbai -400009. Editor : Aswin Popatlal Malde

Gala Caterers
FINEST IN FOOD INDUSTRY
SINCE 1977

“આજે લગ્નમાં શું જમવાનું હશે ?”
એ ઉત્સુકતાનો અંત આવે
જ્યારે મહેમાન
ગાલા કેટરર્સ નો ટેગ જોયે
“જે હશે બધું ભાવતું જ હશે !”

અમે કાઢીયાવાડી, ગુજરાતી, કચ્છી, પંજાબી, સાઉથ ઈન્ડીયન તેમજ કોન્ટીનેન્ટલમાં
થાઈ, મેક્સિકન, ઈટાલીયન અને ચાયનીઝ, પ્રોટ વેજેટેરીયન વાળગીઓ પિરસીએ છીએ.

આજકાલનો નવો ટ્રેનિંગ

ડેસ્ટ્રીનેશન વેડિંગ

આપના પ્રસંગોને બનાવો યાદગાર.
૨૦૦ થી ૨૫૦૦ કેપેસીટીના ભારતના કોઇપણ રૂમને
લોટેલ, રિસોર્ટ, તથા ક્લબમાં સંગીત સંદ્રભ, મહેંદી
રસમ, સમુત્તા, લગ્ન, વીસીખાન એડેંટ કરી,
વિવિધ વાળગી પિરસી પ્રસંગને યાદગાર બનાવશું

કાર્પોરેટર સેમીનાર, એક્ઝિબિશન માટે

૧૦,૦૦૦ થી વધુ મેહમાનોને
કેટરીંગ સર્વિસ આપવા સંક્ષમ

Some of our Corporate Clients:

RELIANCE INDUSTRIES LTD, PARLE AGRO PVT.LTD
THE PHOENIX MILLS LTD., ACHARYA PRODUCTS
CAMBRIDGE SHIRTS, GODAVARI PAINTS MAYKA GROUP,
JUST IN TIME, GANGAR EYENATION ETC.

Gala Caterers

FINEST IN FOOD INDUSTRY

SINCE 1977

પ. નારાયણ નિદ્દોગ, વલ્લે નારાયણ લેન, માટ્ટુગા (સ.રેલ્વે), મુંબઈ-૧૬. ફોન: ૨૪૦૨ ૪૩૭૬, ૨૪૦૧ ૩૪૪૦
E: galacaterers@gmail.com, ksevasama@gmail.com • W: www.galacaterers.in

પ્રવીણ ગાલા:
9892183338

Google Facebook Google+

અતુલ ગાલા: 9322221205 • રાજેશ ગાલા: 9820032010 • નિમેશ ગાલા: 9322226085
રોહિત ગાલા: 9820099251 • સિરાજ ગાલા: 9702029280 • જ્યેશ ચેડા: 9819818170

તંત્રીસચાનેથી

અનુભવથી તો શીખીએ

લગભગ દશોક વર્ષ પહેલાં આપણાં બશે મહાજનોએ સાથે મળી લગનખર્ય બશે પણે સરખે હિસ્સે ભોગવવો એવી અપીલ સમાજને કરેલ અને ત્યારે સમાજના મુખ્ય કાર્યકરોએ પોતાને ત્યાં લગ્ન પ્રસંગે એ અપીલ સ્વીકારી ખર્ય બાબતના પ્રસ્તાવને સહકાર આપેલ. કદાચ કોઈ કાર્યકરે એવું ન પણ કર્યું હોય છતાં એ પ્રસ્તાવ માનસિક રીતે સર્વેને સ્વીકાર્ય હતો.

અગ્રે એ જાણવું જરૂરી છે કે ખર્ય પર કોઈ બંધન મૂકવા બંને મહાજનો એવો કોઈ પ્રસ્તાવ રજૂ કરવા તૈયાર ન હતાં. એ બીજી વાત છે કે જે લોકો મોટા ખર્ય લગ્નમાં કરવા ઈચ્છિતા હતા તે ઓમાંથી ઘણા દેખાવને પ્રાધાન્યતા આપવા કરતા હતા. જ્યારે જે લોકોને ખરેખર પરવડતું હતું તે ઓ ખોટા મોટા ખર્ય લગ્નમાં કરવા માટે રાજી ન હતા અને સમય જતાં સમાજને સમજ પડી કે દેખાવમાં માનનારા છેલ્લાં પાંચેક વર્ષમાં જે નાણાકીય ભીડમાંથી પસાર થયા તેનું એક કારણ આવા દેખાવના ખોટા ખર્ય પણ હતા.

માર્ચ, ૨૦૨૦ પછી નિર્ધારેલ મોટા ખર્યવાળા ઘણાં લગ્નનો મોકૂફ રહ્યાં અને છેલ્લો ઘરમેળે પતાવવા પડ્યાં. દુઃખની વાત તો એ હતી કે લગ્નમોકૂફીનાં સાચાં કારણ હોવા છતાં ઔદ્વાન્સ આપેલ રકમો ન તો કેટરસ્વાળાએ કે ન તો વાડી બુકિંગવાળાએ પરત કરી. કોવીડ-૧૯ના બધા જ લોકો ભોગ બન્યા છે. છતાં આર્થિક ઈમાનદારી બહુ જ ઓછા લોકોએ બતાવી છે. આર્થિક તકલીફોના એ વહેણા સાથે બધાને તણાવવાનું હતું. તેમાં ઘણા તરી ગયા, ઘણા દૂબી ગયા, પરંતુ એ અનુભવનો ઉપયોગ હવે પછીના સમયમાં કરવાનો છે એ બધાએ સમજવું જરૂરી છે.

કોવીડ-૧૯ વિશ્વાપી રોગચાળાએ આપણાને બધાને ઘણું શીખવું છે અને એ શિખામણનો સકારાત્મક વિચારથી ઉપયોગ કરીએ તો કુટુંબ અને સમાજને ઘણા ફાયદો થાય. જે શીખવું છે એમાંથી સમાજઉપયોગી ઘણું બધું શિખવાનું હતું. ફરી હતું તેવું સામાન્ય જીવન લગભગ

શરૂ થઈ ચૂક્યું છે. રોજબરોજનું કાર્ય તો પહેલાં કરતા હતા એ જ રીતે કરવાનું છે, પરંતુ માસંગિત કાર્યોમાં બદલાવ લાવી શકાય અને લાવવો જરૂરી પણ છે.

કોવીડ-૧૯ના સમયે આપણાને દરેક માસંગિક કાર્યમાં ખોટી દોડાદોડ કરવામાંથી થોડો સંયમ જાળવવા શીખવ્યું છે જે હવે પછીના સામાન્ય જીવનમાં પણ જો અપનાવીએ તો એમાં કશું ખોટું નથી. હકીકતમાં મીડિયા અને ઈલોક્ટ્રોનિક સાધનોના ઉપયોગથી સમયનો વેડફાડ બચાવી શકાય અને છતાં જરૂરત મુજબ કાર્ય કરી શકાય છે. દા.ત. માર્થના જે મરણોત્તર રાખવામાં આવે છે તેમાં હાજરી આપવા નાના-મોટા સંબંધીઓને હાજરી આપવી પડે. ખાસ કરી મહિલાઓને ટ્રેન - ટેક્સીમાં મુસાફરી કરી થોડી વાર માટે હાજરી આપી સારો એવો સમય આવવા-જવામાં વિતાવવો પડતો જે જૂમ જેવી એપ્લિકેશનનાં ઉપયોગથી હાજરી પણ અપાય અને સમય પણ બચે. ફોન પર વાત કરી આશ્વાસન પણ આપી સંતોષ મળે. કોવીડ પછીના સમયમાં પણ આવાં સાધનોના ઉપયોગ કરવો હિતાવહ છે. પછી માર્થના હોય કે સ્મશાનયાત્રા હોય. ફક્ત નજીકનાં સગાં-સંબંધી સિવાય બધાની હાજરી આવા પ્રસંગોમાં અનિવાર્ય નથી, એ કોવીડ-૧૯એ આપણાને બધાને શીખવ્યું છે.

લગ્નનાં રિસોષનોમાં પણ સમાજના ગામક્ષેત્રો કે મુંબઈમાં લગાવાર સંસ્થાઓના પદાધિકારીઓને વગર ઓળખાણે આમંત્રિત કરવામાં આવતા એવા ઘણા કિસ્સા ભૂતકાળમાં બન્યા છે અને કોવીડના સમયમાં બને પણે ૧૦૦-૨૦૦ સુધીના નજીકનાં સગાંઓની હાજરીમાં પણ લગ્નાત્મક ઊજવાયા છે. ખોર, જ્યારે છૂટ આપવામાં આવી છે, ત્યારે એક યાદ અપાવવા કહી શકાય કે ૧૮૮૬માં સેવા સમાજે જ્ઞાતિ સંમેલનનું આયોજન કરી જ્ઞાતિમાં વધતા જતા ખોટા રિવાજો પર થોડું બંધન રાખવા ઘણા ઠરાવો મંજૂર કર્યા હતા. આ ઠરાવો જ્ઞાતિજનોના બધાના સારા માટે કરવામાં આવેલ અને હાજર રહેલ સર્વ જ્ઞાતિજનોએ ઠરાવોને ટેકો જાહેર કરેલ, તેમ છતાં એવાં બંધનોને નાણાકીય રીતે સબળ એવા જ્ઞાતિજનોએ તિલાંજલિ આપી અને એ જૂના રિવાજોમાં પણ ઘણા નવાનવા કાર્યક્રમોનો ઉમેરો કરી લગ્નવિધિઓને ખૂબ જ ખર્ચાળ અને સમય માંગી લે એવી બનાવી. કોવીડ દરમ્યાન થોડા સમુદાયમાં થતી લગ્નવિધિઓમાં કુટુંબીઓ વધારે ખુશ રહ્યા છે અને વિધિઓ પણ આનંદમાં માણસતા રહ્યા છે. જ્ઞાતિ સંમેલનના વિચારોને કોવીડ વાસ્તવિક રીતે શીખવ્યા છે તો હવે એ સલાહ ભરેલું છે કે ભલે બહુ જ નાના સમુદાયમાં પ્રસંગો ન ઊજવીએ છતાં જ્ઞાતિ સંમેલને આપેલ લિમિટને અનુસરીએ તો પણ સમાજ માટે એ આશીર્વાદરૂપ રહેશે, કારણ લોકો હવે સમજતા થયા છે કે આમંગણ ન મળે એ બાબતે ખરાબ ન લગાડવું. ફરી સામાન્ય જીવનની શરૂઆતથી જ જો સમાજ સ્વઅંકુશ

રાખશે તો ફરી ગણા-ચાર વર્ષ પહેલાં જે સારીસારી પાર્ટીઓને આર્થિક મુશ્કેલીઓ નડી એવા સંજોગો ફરી ઉભા નહીં થાય.

માર્ચ, ૨૦૨૦થી ઘણી સંસ્થાઓની ચૂંટણીઓ અટકી પડી હતી. દિસેમ્બર ૨૦૨૧ પછી ફરી સંસ્થાઓની ચૂંટણીઓ શરૂ થઈ છે. દરેક સંસ્થામાં કાર્ય કરવાવાળા ચૂંટાયેલા સભ્યોના ૨૫ ટકા જેટલા પણ માંડ હોય છે અને ઘણા ખરેખર કાર્યકર્તા છે તેઓ પડા પાછળ કાર્ય કરતા હોય છે. તેમ છતાં ચૂંટણીઓ લોકશાહી પ્રક્રિયા માટે અનિવાર્ય છે, પરંતુ પત્રિકામાં જોઈએ છીએ કે મોટા ભાગની સંસ્થાઓની દિસેમ્બર પછી નિર્ધારેલ ચૂંટણીઓ સમજદારી અને સમજાવટથી ટાળવામાં આવી છે અને સકારાત્મક વલણ અપનાવી લગભગ બંને પક્ષે કાર્યકર્તા વ્યક્તિઓ લઈ કાર્યવાહક સમિતિ કે ટ્રસ્ટ બોર્ડની રચના કરવામાં આવે છે, જે ખરેખર આવકારદાયક છે. કદાચ કોવીડ થકી આવું વલણ આપનાવવાનું શક્ય બન્યું હોય, કારણ કોવીડને કારણો ઘણાનો અહ્મુ નરમ પડ્યો છે. સંસ્થાઓ માટે આવું વલણ કાર્યોને પ્રગતિશીલ બનાવી શકે. આમ છતાં જે સંસ્થાઓમાં ચૂંટણીઓ થઈ રહી છે તેમાં અહ્મુ ઉપરાંત માલિકીપણાની ભાવના કામ કરે છે કારણમાં અમુક જૂના કાર્યકરોને પોતાનો પ્રોજેક્શન છોડવો નથી જ અને નવા કાર્યકરોને સંસ્થાના કાર્યમાં કાર્યરત કરવા નથી. આવી સંસ્થાને નવા વિચાર અને યુવા કાર્યકરો જલદી મળતા નથી જે આજના યુગમાં તેઓ કશું નવું કરી સમાજ સમક્ષ મૂકી શકે.

છેલ્લો સેવા સમાજની ચૂંટણી માર્યામાં થઈ. માર્ચ, ૨૦૨૨ સુધી જૂની કારોબારી અને બધી સમિતિઓ કાર્યરત છે, પરંતુ નવી ચૂંટાયેલ કારોબારી એપ્રિલ, ૨૦૨૨થી પોતાના હોકેદારો અને વિવિધ સમિતિઓની રચના કરશે. આ રીતે પગદંડી તંત્રી મંડળ પણ નવું રચાશે. હાલનું તંત્રી મંડળ છે તેઓએ ૧૬ થી ૧૮ વર્ષ પગદંડીનું પ્રકાશન સંભાળેલ છે. જેમાં સેવા સમાજના કારોબારી સભ્યો અને વાચક વર્ગનો અનેરો સહકાર મળતો રહ્યો છે એ માટે અમો ગણો આપ સૌનો આભાર વ્યક્ત કરીએ છીએ.

કહ્યું છે, “તમારી પાસે બધા જવાબ હોવા જરૂરી નથી પરંતુ શીખવા માટે જે કરવાની જરૂર છે તે છે સભાન રહેવાનું અને ખુલ્લું મન રાખવાનો”.

છેલ્લો અમારા તંત્રીપણા હેઠળ કયારેય પણ કોઈ લખાણને બદાશયથી સ્થાન ન આપ્યું હોય એવું બન્યું નથી, છતાં કોઈના પણ લખાણ ન છપાવવાને કારણો મનહૃદાય થયું હોય કે ફદ્યને દુઃખ થયું હોય તો અમો ગણો સૌને મિચ્છામિ દુક્કડમ કરી ક્ષમા યાચીએ છીએ.

અસ્તુ

અંબીકા બેગ હાઉસ

: ઉત્પાદક અને વિકેતા :

સર્વ પ્રકારની લેડીડ બેગ્સ, સ્કૂલ બેગ્સ,
મની પર્સાસ અને કોમ્પ્લીમેન્ટરી આઈટમ્સ

૩૨૧, અબુલ રહેમાન સ્ટ્રીટ, કોફક માર્કેટ પાસે, મુંબઈ - ૪૦૦ ૦૦૩.
ફોન : ઓફિસ : ૨૩૪૩ ૫૪૨૯, ૨૩૪૩ ૮૪૯૪ • ફેક્સ : ૫૭૩૫ ૬૦૪૪

લક્કી બેગ હાઉસ

૯૫, મારલેન રોડ, BST ક્વાર્ટ્સ સામે, મુંબઈ - ૪૦૦ ૦૦૮.

ટેલિફોન : ૨૩૦૨ ૧૬૪૨, ૨૩૦૨ ૧૬૪૪

www.luckybaghouse.com

પ્રમુખશ્રીની કલમે

* ડૉ. મંજુલા વી. શાહ *

વાત કરવી છે મારી સેવા સમાજની સફરની. ૧૯૮૮માં સેવા સમાજમાં જોડાઈ. ડૉ. ઉદ્ય ગઢા મને સતત મોટિવેટ કરતા સેવા સમાજમાં આવવા માટે. ત્યારે હું શ્રી ક.વી.ઓ મહિલામંડળમાં માનદમંગી હતી. પ્રથમ એક વર્ષ સેવા સમાજમાં જતી, નિરીક્ષણ કરવું અને ધ્યાન રાખવું. કારોબારીમાં જોડાઈ ત્યારે ચૂંટણી ન હતી, સિલેક્શનથી કારોબારીમાં નક્કી થતું. મારા મતે જે મણો પણ સંસ્થામાં જોડાવું હોય, સેવા આપવી હોય, કોઈ પણ કમીટીમાં તમે આવો. સંસ્થાના ઉદ્દેશથી પૂરા પરિચિત થાઓ. ક્યાં, કેવી રીતે કાર્ય થાય છે તેનાથી પરિચિત થાઓ. કાર્ય કરવા માટે તમને સેવા સમાજમાં ખૂબ ક્ષેત્રો મળશો, તમને શેમાં રસ છે? એ ક્ષેત્રમાં કેવી પદ્ધતિથી કાર્ય થાય છે. તમારે એ પ્રવૃત્તિ માટે મહિનામાં કેટલો સમય આપવો પડશો, એ વિચારવું ખૂબ જરૂરી છે. જો તમે મહિનામાં ૪-૫ દિવસ ફાળવી શકો તો સેવા સમાજનાં દ્વાર ખૂલ્લાં છે. જે કાર્ય કરો તેમાં નિષ્ઠા હોવી ખૂબ જરૂરી છે.

કારોબારીના દરેક કાર્યકર માટે સમય, નવા વિચારો, સામાન્ય જ્ઞાન હોવું ખૂબ જરૂરી છે. મને ગર્વ થાય છે કહેતા કે જે ઓ બુકબોન્કના કમિટીમાં જોડાયા છે તે ઓ ખૂબ સારા કાર્યકર રીતે ઉપર આવે છે. તેમની કામ કરવાની પદ્ધતિ, શિસ્ત, જ્ઞાન અને પરિપક્વતા બેજોડ છે, તે ઓ ક્યાંય પણ જાય તો બધાના લાડીલા બને છે. સ્ટ્રી ઉત્કર્ષ કમિટી પણ એટલી જ કાર્યરત હોય છે. આ કમિટીમાં થોડો વધુ સમય ફાળવવો પડે છે. બધી કમિટીમાં Follow up ખૂબ જરૂરી છે. લોન આપવાની જેટલી પ્રવૃત્તિઓ છે તેમાં Follow up ઉપર સંસ્થાની પ્રગતિ આધાર રાખે છે. સ્ટ્રી ઉત્કર્ષની કમિટી આ બાબતમાં પ્રથમ કક્ષાએ છે. કમિટીમાંથી આપ પછી કન્વીનર બનો. કારોબારી અને અધિકારીપદ. ૨૦૨૨ થી ૨૦૨૪ માટે ચૂંટણીની પ્રક્રિયા પૂર્ણ થયેલા છે. અધિકારપદ ખૂબ જ અગત્યનો હોદ્દો છે, સંસ્થાની ગારિમા જાળવવાનો આધાર આપના ઉપર હોય છે. જો આપની પાસે સંસ્થા માટે પૂરતો સમય ન હોય તો મહેરભાની કરીને અધિકારીપદનો હોદ્દો ન લેશો.

ટીમવર્ક : કોઈ પણ સંસ્થામાં જોડાયા પહેલા ટીમવર્કના નિયમો જાણવા ખૂબ જરૂરી છે. એકબીજાના સાથ સહકારનું કેટલું મહત્વ છે તે જાણવું ખૂબ જ જરૂરી છે, કારણ કે 'None of

us as good as all of us'. કોઈ પણ સંસ્થા માટે ટીમવર્કમાં કાર્ય થાય એ ખૂબ જ જરૂરી છે અને એ એટલું જ મુશ્કેલીભર્યું કાર્ય છે, પરંતુ નીચેના 10 C નિયમો મુજબ ચાલીએ તો ટીમને ખૂબ જ સહેલું બનો.

- 1) **CLARITY** : Each member should have clarity of mind with each other when working together.
- 2) **CONTEXT** : Team member should know the complete context of vision of work. ટીમના દરેક સભ્યને કાર્યના સંદર્ભો પૂરેપૂરું જ્ઞાન જરૂરી છે. ટીમને ધોય અને વિચારશીલતાના કાર્યની ખબર હોવી જોઈએ.
- 3) **COMMITMENT** : When one person is committed to take responsibility. He should context & clarity the work to every member in soft spoken language.
- 4) **COMPETENCE** : Committed person must know his weak point to achieve the vision.
- 5) **CONTROL** : Team is working successfully for the vision, but if the situation is worsen, somebody has to take control for the better result.
- 6) **COLLABORATION** : Each team members strength & knowledge should be multiply, not to divide each other - દરેક ટીમ મેળ્ખરની શક્તિ અને જ્ઞાનનો વધારો થાય, નહીં કે એકબીજાની બાદબાકી થાય.
- 7) **COMMUNICATION** : For each and every step communication is necessary - No gaps.
- 8) **CO-ORDINATION** : If there is no co-ordination whole mission fails and becomes problem creator, point 7 and 8 always goes together.
- 9) **CREATIVITY** : Managing practically team work bring such innovation, so that team becomes creator. નવા વિચાર અને નવી શોધનો આધીન વ્યવહારોપયોગી નવી ટીમ બનાવવી જે નવી શક્તિને ઉજાગર કરે.
- 10) **CHANGE** : Change is very necessary according to situation - but should not be SUDDEN GRADUALLY change so the people can digest.

આ વાત થઈ મારી સેવા સમાજની સફરની. બધા સાથે રહીનો ધ્યાનું શીખવા મળેલ છે. સંસ્થાના પ્રમુખપદ માટે મને motivate અને પ્રોત્સાહન આપનાર શ્રીમતી તારાબેન અને વસનજીભાઈ તથા મનીષભાઈ. આ પ્રમુખપણાની સફરમાં સાથ-સહકાર આપનાર શ્રી શાંતિભાઈ, શ્રી ચંદ્રકાંતભાઈ નંદુ તથા શ્રી અશ્વિનભાઈ માલદે, આ બધાની હું ઋષી રહીશ. મારે ખાસ

ઉલ્લેખ કરવો છે શ્રીમતી દમયંતીબેન લેક્સ જૈન, જેમની સાથે સ્ત્રી ઉત્કર્ષની સ્થાપના થઈ અને અમે સાથે સફર કરી લગભગ બાર વર્ષે સુધી. દમયંતીબેનના આશીર્વાદથી આજે સ્ત્રી ઉત્કર્ષ સેવા સમાજની બેમિસાલ કમિટી બની ગઈ છે.

બુક બેન્કના સર્વે કાર્યકરોએ મને મારી સફર દરમિયાન સાથ આપ્યો એમને સૌને મારા નમન. શ્રી ક.વી.ઓ. દ્વારા મધ્યસ્થીના પરિચય મિલાન વખતે ખાસ ઉલ્લેખનીય વ્યક્તિ એટલે શ્રી મહેક મોતા, પુના, તિથલ, લોનાવાલા તથા મુંબઈમાં યોજાયેલ પરિચય મિલાન દરમિયાન એક ઈશારામાં સમજી જનાર કાર્યપદ્ધતિ તથા એના બુક બેન્કના કાર્યકરો બંટી, સાગાર, અજિત, કુણાલ. મહેક જેવો કાર્યકર, ભવિષ્યનો સિતારો સેવા સમાજે ખોયો છે. ડગલે ને પગલે અમને સૌને શ્રી મહેકની ગેરહાજરી મહેસૂસ થશે.

ફેલ્લુઆરી મહિનામાં ગાર્ભશયનાં કેન્સર માટેનો એક કેમ્પ નાલાસોપારામાં યોજેલ જેની વિગતો અન્ય પાના પર છે. આ પ્રોજેક્ટ સંસ્થાના એક ભૂતપૂર્વ અધિકારીના સોજન્યથી શરૂ કરેલ છે. અને બધી સંસ્થાઓ સાથે સલગ્ન કરી Areawise કરીશું.

મેં ચલુ તો સાયા ભી સાથ ન હે,
તુમ ચલો તો જમી ચલે આસમાં ચલે.

સાહેબ, બીવી ઔર ગુલામ ફિલ્મમાં ગુરુદતની આ પંક્તિઓનો ટાઇટલમાં ઉપયોગ થયો છે. સાહસમાં અને સફરમાં સારા સાથીઓનો સંગાથ હોય તો એમના તરફથી જ્યારે જરૂર પડે ત્યારે ઉત્સાહનો પુરવઠો મળેલ છે અને તેથી જ જિંદગીમાં મેં કયારેય પણ નિરુત્સાહ કે હતાશા અનુભવ્યાં નથી. મારી અધિકારી ટીમે હંમેશાં પોંકિટિવ અભિગમ રાખ્યો છે.

છેલ્લો લતાજીના કોકિલ કંઠે ગવાયેલ ગીત....,
મેરી આવાજ, મેરી પહેચાન,
રહે ના રહે હમ, મહેકા કરેંગો.

અને સેવા સમાજ માટે

કાર્યકરોકા કામ, મેરી પહેચાન,
રહે ના રહે હમ, સેવા સમાજ મહેકા કરેંગા.

મો. ૯૩૭૨૮૮૯૨૮૦

પગદી મેં ભૂમરી

લીલાધર માણોક ગડા-અધા

પ્રયાસોનું પરિણામ પંદર વર્ષે

પગદીના ફેબ્રૂઆરી મહિનાના “પગમેં ભૂમરી” લેખમાં ભચાઉ તાલુકાના બનિયારી કડોલ વિસ્તારમાં મીઠાના અગરોમાં આઠ મહિના કાળી મજૂરી કરતા અગરિયાઓનાં આર્થિક શોખણાની વાતો રજૂ કરી હતી. એક અહેવાલ મુજબ આયોડીનયુક્ત મીઠું જે આપણે બજારમાં રૂ. ૧૦/- થી રૂ. ૧૫/-કિલો એકના ભાવે ખરીદીએ છીએ તે મીઠાના મૂળ ઉત્પાદક કે ઉત્પાદન સાથે સંકાળાયેલ અગરિયા મરૂરોને પ્રતિ કિલો ઉપ પૈસાથી ૫૦ પૈસા મળે છે. વેલ્ફ્યુ એડિશનના તમામ લાભો અગરિયા સિવાય સૌને મળે છે. ટ્રાન્સપોર્ટ કરનારાઓ, મોટા વેપારીઓ કે વચોટિયાઓ, મીઠું શુદ્ધિકરણ કરનાર ફેક્ટરીઓ, સુંદર આકર્ષક થેલીઓમાં નાના જથ્થામાં પેક કરનારાઓ સૌને વાજબી કે તેનાથી વધારે ફાયદાઓ અને કિમતો મળે છે. અરે, કેટન કૂકનાં નમકની જાહેરાત કરનાર શાહરૂખ ખાનને કે અન્ય નટ-નટીઓને સ્પોન્સર કરવા માટે એકાદ બે કરોડ રૂપિયા મળતા હોય છે. “પંચકી લક્કી એક્કા બોજ” મુહાવરાને અહીં “પંચકા મુનાજા એક પર બોજ” તરીકે રજૂ કરી શકાય.

મારા લેખની પ્રતિક્રિયામાં ભાઈ તિલક શાહે અગરિયાઓની હાલત વિષે પ્રસિદ્ધ થયેલાં શોધ નિબંધો અને પુસ્તકોની વિગતો મોકલાવી છે.

અત્યાર સુધી આવા ઘણા અહેવાલો, શોધ-નિબંધો, વર્તમાનપત્રોમાં અગરિયાઓની દુર્દશા આલેખતા લેખો છિપાઈ ચુક્યા છે. સરકાર, રાજકારણીઓ, નાના-મોટા કારખાનેદારો બધા લોકોએ આ વાંચ્યા છે. એના પર ટીકાટિપ્પણીઓ પણ થઈ છે, છતાં અગરિયાઓની જિંદગીમાં બદલાવ આવ્યો હોય એવી કોઈ પણ કાર્યવાહી થઈ નથી. હા, સુરેન્દ્રનગર જિલ્લાનાં ખારાઘોડા, પાટડી વિસ્તારના કચ્છના નાના રણના પુર્વ વિસ્તારમાં અગરિયા બાળકોના શિક્ષણ માટે “ગણતર” સંસ્થા નોંધપાત્ર કામ કરે છે અને બે-ગજ પેઢીઓ બદલાશે ત્યારે શિક્ષણ પ્રવૃત્તિની અસર જરૂર દેખાશે. કચ્છ નવનિર્માણ અભિયાન અને આગામાન ટ્રસ્ટની કોહેઝન ફાઉન્ડેશને કચ્છના આદેસર વિસ્તારમાં સુખપર ગામમાં ૨૦૦૫-૦૬ દરમ્યાન અગરિયા બાળકો માટે હોસ્પેલ શરૂ કરી હતી ત્યારે ત્યાં રહી અભ્યાસ કરતાં બાળકો પૈકી ૩૦ બાળકોની વિગતો અમને ત્યારે કોહેઝન ફાઉન્ડેશન સાથે જોડાયેલા કલ્યાણભાઈ ડાંગરે આપી ત્યારે ઘડીભર મન પ્રકુલ્પિત થઈ ગયું. આઠ યુવાનોએ પોલીસમાં ભરતી માટેની પરીક્ષા આપી જેમાંથી ચાર પોલીસમાં દાખલ થયા. પાંચ યુવાનો મુંબઈમાં નોકરી કરી પ્રતિમાસ રૂ. દસ હજાર જેટલો પગાર મેળવે છે. ગ્રાસ યુવાનો હવે કોન્ટ્રેક્ટરો બન્યા છે જ્યારે એક યુવાન ફેક્ટરીમાં મુકાદમ બન્યો

છે. પાંચેક યુવાનો મીઠાના અગરની કાળી મજૂરીને બદલે ખેતી કરે છે. ગણોક જણા રિક્ષા ચલાવે છે. ગીસ યુવાનોમાંથી માત્ર એક જ જણા મીઠાના અગરમાં મજૂરી કરે છે. શિક્ષણ અને અભ્યાસને કારણો ગીસમાંથી ઓળણાગીસ બાળકોના જીવનમાં બદલાવ આવ્યો છે. સરકારે હોસ્પિટોને સ્વયં શરૂ કરી અને પાંચેક વર્ષમાં બંધ કરી મૂકી અને એક આખો દાયકો નિષ્ફળ ગયો નહીં તો સંભવત: ચારસોથી વધારે અગરિયા બાળકોના જીવનમાં નોંધનીય પરિવર્તન આવ્યું હોત.

અગરિયા શ્રમિકોને કોઈ પણ લેબર લો (મજૂર કાયદાઓ) લાગુ પડે નહીં એવી વ્યવસ્થા અને ગોઠવણા કારખાનોદારો અને સરકારી અમલદારોની મીલી ભગતથી ઊભી થઈ છે. જ્યાં અગરિયો સ્વયં અગરનો માલિક છે ત્યાં સંઘળો પરિવાર અને સંબંધીઓ નમક ઉત્પાદનની કામગીરી કરે છે એટલે મજૂર કાયદાનો પ્રશ્ન ઊભો થતો નથી પરંતુ જ્યાં અગરોના માલિકો પાસે અગરિયાઓ મજૂરી કરે છે ત્યાં કોન્ટ્રેક્ટ પદ્ધતિથી આબાદ છટકબારી છે. પરિવારનો મુખી અગરમાં મીઠું પકવવા માટે પાળો બાંધવી, મીઠું વાળવું, ટ્રોલામાં ભરવું ઈત્યાદિ વિવિધ કામો માટે પ્રતિ ટન દીઠ મજૂરી નક્કી કરી કોન્ટ્રેક્ટ લે છે અને તમામ પ્રક્રિયામાં આખો પરિવાર જોડાય છે. પંદર વખનું બાળક પણ મજૂરીના પાઠો શીખે છે અને આખો જન્મારો આ જ અગરોમાં વિતાવે છે. અગરિયાઓની સરેરાશ વય મર્યાદા સામાન્ય વયમર્યાદા કરતાં કદાચ એકાદ દાયકો ઓછી સંભવી શકે, કારણકે વિષમ આબોહવા અને ક્ષારયુક્ત વાતાવરણ, કાળી મજૂરી અને અપૌષ્ટિક આહારને કારણો શરીર ખવાતું જાય છે. એમની હાલત અને સંજોગો વિષે લખાય છે, રિપોર્ટો

બને છે, કમિશનો નિમાય છે અમેના અહેવાલો રજૂ થાય છે, વિધાનસભામાં એના પર ચર્ચાઓ થાય છે અને અંતે એમના સંજોગો બદલાય, કામકાજની પરિસ્થિતિ સરળ બને, એમની ભલાઈ માટે કશું નક્કર થાય... એવું કશું જ થતું નથી. આપણો જરા વિચારીએ. વિશ્વાનાં નમક ઉત્પાદનમાં ૭૫ થી ૮૦ ટકા ઉત્પાદન ભારતમાં થાય છે. ભારતના મીઠા ઉત્પાદનમાં કોઈ પણ પ્રદેશ કરતાં કચ્છનું રણ અને કચ્છનો અખાત મોખરે છે અને કહી શકાય કે વિશ્વમાં નમકની ઉપજમાં કચ્છનો રણ અને અખાતનો હિસ્સો દુધ ટકા જેટલો છે અને એ ઉત્પાદનની પ્રક્રિયામાં સાંથી અગ્રોસર અગરિયો કદાચ શાંખિત સમુદ્દરોમાં પ્રથમ નંબરે હશે. વિશ્વનાં અર્થતંત્રમાં નોંધનીય ફાળો આપનાર નમક ઉદ્યોગના મૂળ નાયકની અવદશ પ્રત્યે વિશ્વસમુદ્દાય અને ખાસ કરીને ભારતસમુદ્દાય ક્યારે જાગૃત થશે. એમના જીવનના મૂળભૂત અધિકારો તથા એડવોકસી માટે કોણ બાંધો ચડાવશે? કાશ, અગરિયાઓ માટે એક મિત્રલ પટેલ જન્મ લે.

કડોલ વિસ્તારમાં મીઠાના અગરોમાં મજૂરી કરતાં દુધ પરિવારોનું અમે સર્વેક્ષણ કર્યું. દુધ પરિવારોની ડીસ્ટ્રિક્શન પેકી ૪૦ વર્ષથી ઉપરની તમામ બહેનો અભિષ્ણ છે. ૪૦ વર્ષથી ઉપરના ભાઈઓમાંથી માત્ર ૨૬ ભાઈઓને અસ્કરજાન છે અને તેઓએ પાંચ ચોપડી સુધીનો અભ્યાસ કર્યો છે. ૪૦ વર્ષથી નીચેની ઉમરની દીકરીઓ-બહેનો પેકી માત્ર ચાર બહેનો સાત ધોરણ સુધી ભણી છે. ૪૦ વર્ષથી નાની ઉમરનાં ભાઈઓ-બાળકો પેકી હજી પણ ૫૦ ટકા શાળાનું પગથિયું નથી ચડાયાં. માત્ર બે જણા દસ ધોરણ સુધી પહોંચ્યા છે. દુધી ૧૫ વર્ષનાં ૧૮ બાળકો

શાળામાં જતાં નથી એટલે તેઓ અભણ રહેશે. પંદર વર્ષનું બાળક મીઠાનાં અગરમાં મજૂરી કરતો થાય છે. બાળમજૂરી સર્વ સામાન્ય અને સર્વ માન્ય છે. પાંચ વર્ષથી દશ વર્ષનાં ૨૨ બાળકો અત્યારે એ વિસ્તારમાં શરૂ થયેલી એક શાળામાં ભણવા જાય છે. આ શાળા યુસુફ મહેરઅલી સેન્ટર ચલાવે છે. આર્થિક મૂલ્યવણને કારણે આ શાળાનો ધાર્યો વિકાસ થતો નથી. અત્યારે અહીં એક શિક્ષક દ્વારા તંબુ શાળા ચાલે છે, જેમાં કન્યાઓની સંખ્યા માંડ વીસ ટકા જેટલી છે. આ કન્યાઓ પાંચ ધોરણ માંડ પૂરું કરશે તે પહેલાં ઘરકામમાં જોતરાઈ જશે. સરવાળે અગરિયા સમુદ્દરયમાં અક્ષરજ્ઞાનનું પ્રમાણ માંડ પચીસ ત્રીસ ટકા જેટલું થશે. અત્યારે ૮ ધોરણ ઉપર ભણોલા માત્ર બે જણ છે. આજાઈનાં ૭૫ વર્ષનું જશન અગરિયો કેમ મનાવે?

આ પરિવારોનું આર્થિક સર્વેક્ષણ ગ્લાનિ ઉપજાવે છે. પાંચ જણાનો એક પરિવાર સરેરાશ મહિને દસ થી બાર હજાર મજૂરી મેળવે છે. દરેક પરિવારને અમુક મીઠાના અગરોનું વિવિધ કામ કોન્ટ્રેક્ટ ધોરણો અપાય છે. સીજનનાં આઈ મહિના દરમ્યાન દરેક પરિવારને રાશનપાણી માટે ચોક્કસ રકમ ઉપાડ પેટે આપવામાં આવે છે. સિજન પૂરી થાય ત્યારે હિસાબ થાય છે અને તેમાંથી ઉપાડ બાદ કરતાં વધતી રકમ અગરિયાને આપવામાં આવે છે, જેમાંથી એને ચાર મહિના વતીત કરવાના હોય છે, સામાજિક પ્રસંગો પાર પારવાના હોય છે, ઘરનું નાનું-મોટું કામ કરાવી લેવાનું હોય છે અને તહેવારોની ઉજવણી માટે, નવાં કપડાંઓ માટે ખર્ચ કરવાનો હોય છે. છેલ્લા મહિને બજેટ ખુટી પડે છે એટલે મીઠાના અગરનાં માલિક પાસેથી અંડુવાન્સ લેવા પડે છે. ટૂંકમાં

આવતી સિજન માટે માલિકની શરત અને મહેરબાની હેઠળ બંધાઈ જવાનું હોય છે. બે-ચાર પરિવારોના હિસાબો જાહેરા અને ગણતરી માંડી તો એક વ્યક્તિ દીઠ મજૂરી પ્રતિ મહિને રૂ.૨૫૦૦/- સરેરાશ મળે છે એટલે વાર્ષિક રૂ.૩૦૦૦૦/- થાય. એના મગજમાં એમ ઠસાવવામાં આવે છે કે એને ૮ મહિનાનાં રૂ.૩૦૦૦૦/- મળે છે એટલે લગભગ રૂ.૪૦૦૦/- પ્રતિ મહિને કામ કરવાના મળે છે. એક બીજી વાત ધ્યાનમાં લેવાની છે કે એના કામકાજના કલાકો પ્રતિ દિવસ ૧૨ જેટલા હોય છે અને આઈ મહિના દરમ્યાન દિવાળી અને ધૂળેટી સિવાય કોઈ રજા નથી હોતી, કારણકે એ કોન્ટ્રેક્ટર છે, મજૂર નથી એટલે મજૂર કાયદાઓ એને લાગુ પડતા નથી.

એને આ મજબૂરીમાંથી મુક્તિ ક્યારે મળે? શિક્ષણ એકમાત્ર પર્યાય છે જે એને આ વિષયકમાંથી બહાર લઈ આવે. હજારો અગરિયા પરિવારો આવી જિંદગી જવે છે. કોઈકે નાની શરૂઆત કરવી પડશે. અમારી મંડળીએ સાથે બેસી વિચારવિમર્શ કર્યો અને નિર્ણય લીધો કે કડોલ વિસ્તારમાં અત્યારે ચાલતી શાળાને વધારે વ્યવસ્થિત કરી અને એક બીજી શાળા પણ શરૂ કરવી. બીજી શાળાની માટે વાલીઓ સાથે બેઠક કરી, અનુકૂળ સ્થળ નક્કી કરવું જેથી આ વિસ્તારનાં તમામ બાળકો શાળામાં હાજરી આપી શકે. અત્યારની શાળાને મોટી કરવી, નીચે સારું પાથરણું કરવું જેથી બાળકો સારી રીતે મોકળી જગ્યામાં બેસી શકે. અત્યારે આ બે શાળાઓ તાત્કાલિક ધોરણો શરૂ કરવી અને સિજન પૂરી થાય ત્યાં સુધી એટલે કે મે મહિનાની આખર સુધી ચાલુ રાખવી. નવી સિજન શરૂ થાય તે

અગાઉ અન્ય નિષ્ણાતો સાથે વિચારવિમર્શ કરી વધારે સુવિધાઓ અને બહેતર અભ્યાસ, શિક્ષણ મળે તેવા હેતુ સાથે શાળા પ્રકલ્પમાં સુધારા-વધારા કરવા.

અને ગુરુવાર, ૧૭ ફેબ્રુઆરીના કડોલ ક્ષેત્રના દ્વારા અગારિયાઓના પરિવારોમાં ગોળધાણા વહેંચાયા. તાડપગીઓની ૩૦૦ સ્કે.ફૂટની એક એવી બે સાગર શાળાઓ શરૂ થઈ. બે શાળાઓ એકબીજાથી બે-અઢી કિ.મીટરનાં અંતરે હતી જેથી તમામ દ્વારા પરિવારોને પોતાનાં બાળકોને મોકલવાનું સુગમ પડે. અગારિયા સમૃદ્ધાયના ૧૦ ધોરણ ભાડોલા બે શિક્ષકોની નિમણૂક કરવામાં આવી છે. ફેબ્રુઆરીના અંત સુધીમાં વિદ્યાર્થીઓ માટે ગાડાવેશ અને સ્કૂલ બેંગો પણ આવી ગઈ જે તેમના શાળા-જીવનમાં સૌપ્રથમ મળી છે, આજ ત્યાં વિદ્યાર્થીઓ માટે બેઠા ઘાટની બેન્ચો પણ પહોંચે છે જેથી અત્યાર સુધી અવ્યવસ્થિત રીતે ચાલતી શાળાને નિશાળનું મૂર્તસ્વરૂપ મળ્યું છે. શાળા શરૂ થઈ તે જ દિવસથી એટલે ૧૭ ફેબ્રુઆરીથી મધ્યાહન ભોજન આપવાનું શરૂ થયું છે. અગારિયા પરિવારની બે બહેનોએ આ જવાબદારી સવેતન સંભળી છે. માત્ર એક જ અઠવાડિયામાં શાળામાં આવનાર વિદ્યાર્થીઓની સંખ્યા બામણી થઈ ગઈ છે. અત્યારે ૫૧ બાળકોની નાંધણી થઈ છે, વિવિધ કારણોસર દસ ટકા ગોરહાજરી રહે છે એટલે બશે શાળાઓમાં ૪૫ જેટલા વિદ્યાર્થીઓ શાળામાં ભાગવા આવે છે.

એકાદ મહિનાના અનુભવ પછી અમારી મંડળી લેખાં જોખાં કરવા એપ્રિલ મહિના દરમ્યાન

ફરી મળશે ત્યારનો અેજન્ડા ધીરેધીરે વધતો જાય છે.

- ૧) સાગર શાળામાં ભાગવા આવનારાઓમાં દીકરીઓ માંડ વીસ ટકા જેટલી છે. તેની સંખ્યા વધારવી જરૂરી છે.
- ૨) હજુ પણ દૂરના મીઠાના અગરોનાં બાળકો શાળાએ નથી આવી શકતાં જેની સંખ્યા પંદરથી વીસની વચ્ચે છે એમને શાળા સુધી કેવી રીતે લાવવા.
- ૩) સાગર શાળામાં ભાગતાં બાળકોની તેના મૂળ વતાનના ગામ શાળામાં નાંધણી કરાવવી જેથી તેને અભ્યાસનું સર્ટિફિકેટ મળી શકે.
- ૪) સાગર શાળાનાં શિક્ષકોની વેકેશન દરમ્યાન ટ્રેઇનિંગ માટેની ગોઠવણા કરવી.
- ૫) વધારે અભ્યાસ કરવા ઈચ્છુક વિદ્યાર્થીઓ માટે હોસ્પિટની ગોઠવણા કરવી.
- ૬) સાગર શાળાનાં વિદ્યાર્થીઓને બાબ્ય જગતનો પરિચય કરાવવા પ્રવાસોનું આયોજન કરવું.
- ૭) કડોલ ક્ષેત્રનાં તમામ અગારિયા બાળકોનું શારીરિક પરીક્ષણ કરાવવું અને જરૂરી આરોગ્ય પ્રવૃત્તિઓ કરવી.

અને આમ લિસ્ટ વધતું જાય છે. “શક્ય એટલું બધું કરી છૂટવું”ની નેમ સાથે કાર્ય શરૂ કર્યું છે. પ્રયાસોનું પરિણામ પંદર વર્ષ પછી મળશે એવી ખાતરી છે.

અસ્તુ.

મો. : ૮૮૭૯૫૦૬૦૫૮

ચઠતા સૂરજ

* CA સંજય વિસનજુ છેડા *

પગદીના માધ્યમથી આપણો કેટલાંય ફિલ્મી, બિન-ફિલ્મી, હિન્દી, ગુજરાતી, મરાಠી ગીતોમાંથી વિચારરત્નો ભેગાં કર્યા છે. અને એ જ શ્રેષ્ઠીમાં આજે આ કવ્યાલીમાં સમાયેલા ગાહન વિચારો ચૂંટીએ આ કવ્યાલી એટલે અગ્રીજ નાણા (અભૃલ અગ્રીજ ફુનજ મરકર) ને વિશ્વસ્તારે પ્રખ્યાત બનાવનાર રચના. આના રચયિતા કેસર રત્નાગીરવી વિશે કથાંય વધુ વિગત નથી મળી. જ્યાં પણ ગૂગલ કર્યું, બસ અગ્રીજ નાણાનો જ ઉલ્લેખ મળ્યો. તો ચાલો, આ કવ્યાલીને માણીએ.

હુએ નામવર, બેનિશાં કૈસે કૈસે,
યે જમી ખા ગઈ, નૌજવાન કૈસે કૈસે,
આજ જવાની પર ઇતરાનેવાલે, કલ પસ્તાયેગા,
ચઠતા સૂરજ ધીરે ધીરે, હલતા હૈ, હલ જાયેગા.

સૂરજની ઉપમા સાથે આ કવ્યાલીમાં વાત છે દરેક ચડતીની અને એ ચડતીના મદમાં ભૂલી જવાતી પડતીની. વાત છે જીવનની નશરતાની, એની ક્ષણાભંગુરતાની. વાત છે સતાના, ધનના, રૂપના કે નેમ અને ફેમના મદ ની. કવ્યાલી પોતાના થોડાક વધુ કડવા શાઢોમાં જીવનના વરવા અને વસમા અનુભવોની વાત કરી જાય છે.

આપણો સાંચે માગ જોયું જ નાહીં, અનુભવ્યું પણ હશે કે આપણા સૌના જીવનમાં આ ચડતી અને પડતી બસે આવે જ છે. દરેક વ્યક્તિ આ ઉતાર અને ચઠાવનો સામનો કરે છે. દરેક વ્યક્તિ અમુક દાયકા આ સફળતા માણો છે અને પછી અમુક દાયકા એવા આવે છે કે એની સફળતા, એના યશ, એના નામનાં વળતાં પાણી શરૂ થાય છે. બસ, એ જ ઉદ્ય અને અસ્ત્ત, ખીલવા અને કરમાવાની, ચડવા અને પડવાની, ઊગવાની અને આથમવાની સીધી-સાદી વાત, આ કવ્યાલીમાં થોડા કડવા શાઢોમાં છે.

તું યહાં મુસાફિર હૈ, યે સરાયે ફાની હૈ;
ચાર રોજ કી મહેમાં તેરી જિંદગાની હૈ.
જન, જમીન, જર જેવર, ફુછ ના સાથ આયેગા;
ખાલી હાથ આયા હૈ, ખાલી હાથ જાયેગા.
જાનકર ભી અંજાના બન રહા હૈ દીવાને;
અપની ઊંમર ફાની પર તન રહા હૈ દીવાને.
કીસ કદર તું ખોયા હૈ ઇસ જહાં કે મેલે મેં;
તું ખુદા કો ભુલા હૈ ફસકે ઇસ જમેલે મેં.
આજ તક યે દેખા હૈ, પાનેવાલા ખોતા હૈ;
જિંદગી કો જો સમજા, જિંદગી પે રોતા હૈ.
મીટને વાલી હુનિયા કા એતબાર કરતા હૈ;
ક્યા સમજ કે તું આખિર ઇસે ઘાર કરતા હૈ.

અપની અપની ફિકો મેં જો ભી હૈ વો ઉલાઝ હૈ;
 જિંદગી હકીકતમેં ક્યા હૈ, કોન સમજા હૈ.
 આજ સમજ લે, કલ યે મોકા હાથ ન તરે આયેગા;
 ઓ ગફલતકી નીંદમેં સોનેવાલે ધોકા ખાયેગા.
 ચઢતા સૂરજ, ધીરે ધીરે ફ્લતા હૈ, ફ્લ જાયેગા...

આમ જુઓ તો આખી કવ્યાલીમાં કોઈ
 નવી વાત નથી. આપણો સૌ જાણીએ છીએ કે
 જિંદગી ચાર દિવસની છે અને આ જિંદગીની
 શરૂઆત તો જાણી શકાય છે, પણ કોના માટે
 આ રંગમંચનો પડળો ક્યાં અને ક્યારે પડી
 જાય, એની કોઈને ખબર નથી. સૌને ખબર
 છે ખાલી હાથ આવ્યા છીએ અને ખાલી હાથ
 જવાનું છે અને છતાં બધા એક આંધળી
 દોટમાં, જે કોઈ સાથે નથી આવવાનું, એની
 પાછળ સમય અને શક્તિ વેડફી રહ્યા છીએ.

અને જે સાથે આવવાનું છે, એ બાબત
 કોઈ તૈયારી જ નહીં. છશની રચોલી આ
 દુનિયાની માયાજળમાં સૌ એવા અટવાયા
 છીએ, કે આપણો આપણા સર્જનહારને પણ
 ભૂલ્યા છીએ. રોજ સવારે કેટલાય નામી અને
 અનામીઓની મરણાનોંધ વાંચીને પછી આપણો
 સૌ એટલી સરળતાથી વર્તીએ છીએ, જાણો
 આપણો તો અમરપણો લખાવી આવ્યા હોઈએ.

કાલે જ ક્યાંક વાંચ્યું. જેની શરૂઆત છે,
 એનો અંત છે અને જેની શરૂઆત અનો અંત
 છે, એ બધું નશર છે, હંગામી છે, નાશવંત
 છે. આવતી કાલે સારી જિંદગી જીવવાના

ભમમાં, આપણો સૌ આજે જે જિંદગી મળી
 છે, એને હાયવોય, કાગારોળ, ખોટી લાયમાં
 વેડફી રહ્યા છીએ. આપણાને સૌને બધી જ
 ખબર છે, પણ “હજ તો સમય છે” એવા
 એક વિશના સૌથી મોટા જૂઠાણામાં આખું
 આયખું જોતરી નાખીએ છીએ.

મોત ને જમાને કો યે શમાં હિખા ડાલા;
 કેસે કેસે રૂસમ કો ખાક મેં મિલા ડાલા.
 યાદ રખ સિક્કંદર કે હોસલે તો આલી થે;
 જબ ગયા થા દુનિયાસે, દોનો હાથ ખાલી થે.
 અથ ન વો હલકુ હૈ ઔર ન ઉસકે સાથી હૈ;
 જંગ જો ન કોરસ હૈ ઔર ઉસકે હાથી હૈ.
 કલ જો તન કે ચલતે થે, અપની શાન-ઓ-શોકત પર;
 શમાં તક નહીં જલતી આજ ઉનકી તુરબત પર.
 અદના હો યા આલા હો, સબ કો લોટ જાના હૈ;
 મુફલીસો કા તવંગાર કા; કષ્ટ હી ટીકાના હૈ.
 જૈસી કરની, વૈસી ભરની, આજ કિયા કલ પાયેગા;
 જર કો ઉઠકર ચલનેવાલા, ઇક દીન ઠોકર ખાયેગા.
 ચઢતા સૂરજ, ધીરે ધીરે ફ્લતા હૈ, ફ્લ જાયેગા...

સિક્કંદર હોય, નેપોલિયન બોનાપાર્ટ હોય,
 હિટલર હોય કે મુસોલીની. ગમે તેવા રાજા.
 ગમે તેવા વિજેતાઓ, કોઈ પણ શાસક હોય,
 બધાએ આખા વિશને જીતવાની કોશિશ કરી,
 પણ આખરે જ્યારે પાછા ગયા ત્યારે ખાલી
 હાથ. આખું વિશ જીતવાની જીદમાં આખું
 જવન બસ જમીન પરની સરહદો વિસ્તારવામાં
 વ્યસ્ત એવા ધૂરંધરો પણ આખરે એક દોઢ
 બાય સાતના તાબૂત કે કફન માત્ર પામ્યા.

આજે કોઈ એમને યાદ પણ કરે છે તો બસ
નાશવંત જીવનના ઉદાહરણ આપવા.

આખું વિશ્વ જીતનાર કે આખી દુનિયા પર
રાજ કરનારને કોઈ યાદ નથી કરતું. આજ
સુધીનો હત્યાકાંસ સાક્ષી આપણો કે સતત
જીતનાર, સતત લોનાર કે લૂંટનારનો
હત્યાકાંસના પાનાંમાં કાળી સાહી સાથે યાદ
કરવામાં આવે છે. આ દુનિયા યાદ કરે છે
માત્ર આપનારને, વહેચનારને, પોતાનું સર્વસ્વ
લૂંટાવનારનો.

મોટો ઘનવાના, તવંગાર હોય કે કોઈ
ગરીબ, આખું જીવન ભલે ગમે એટલું અલગ
વિતાવ્યું હોય, પણ “આખરે તો લાકડા ને
છાકાને” ની વાત બધા ભૂલી જાય છે. આપણો
સૌ ભૂલી જઈએ છીએ કે બધાને માટે છેલ્લા
ગંતવ્ય સ્થાને તો કફનનો પોશાક પણ સરખો
છે, ઠાઠડીની સાઈઝ પણ એક છે. હં, કોઈને
ચંદનનાં લાકડાં તો કોઈની ચિત્તામાં જૂના
ટાયર હોઈ શકે, પણ આખરે અમીર કે ગરીબ,
બરોના દેહને જે અપાશો એ આગ તો એક જ
હશે, “તો જરા સરવાળો માંડજો”.

મૌત સબકો આની છે, કોન ઇસસે છુટ્ટા છે;
તું ફના નહીં હોગા, યે ઘ્યાલ જુઠા છે.
સાંસ તૂટતે હી સબ રિશ્તે તૂટ જાયેંગે;
બાપ મા બહન બીવી બચ્ચે છૂટ જાયેંગે.
તેરે જીતને છે ભાઈ વક્તા કા ચલન હેઠો;
છીનકર તેરી દોલત દો હી ગજ કફન હેઠો.

ઇનકો અપના કહેતા હૈ કબ યે તેરે સાથી હૈ;
કબ હૈ તેરી મંજિલ, ઔર યે બરાતી હૈ.
લા કે કબ મેં તુઝકો મુરદા બાક ડાલેંગો;
અપને હાથોસે તેરે મુછ પે ખાક ડાલેંગો.
તેરી સારી ઉલ્ફત કો ખાક મેં મિલા દેગો;
તેરે ચાહનેવાલે કલ તુઝે ભૂલા દેગો.
ઇસ લિયે યે કહેતા હું ખૂબ સોચ લે દિલ મેં;
કયું ફસાયે બેઠા છે જાન અપની મુશ્કિલ મેં.
કર ગુનાલો પે તોબા, આકે બસ સભલ જાયે;
દમ કા ક્યા ભરોસા હૈ, જાને કબ નિકલ જાયે.
મુઢી બાંધ કે આનેવાલે, હાથ પસારે જાયેગા;
ધન દોલત જાગીર સે, તુને ક્યા પાયા ક્યા પાયેગા.
ચઢતા સ્વરજ, ધીરે ધીરે ઢલતા હૈ, ઢલ જાયેગા...

અત્યારે આ લખવા બેઠો છું ત્યારે જ કોઈના
મૃત્યુના સમાચાર મળ્યા અને સ્મરણ જવા
નીકળ્યો અને એ પાર્થિવ દેહને સ્મરણમાં મૂકવા
આવનાર દરેક વ્યક્તિના મુખ પર એવો ભાવ
જોયો, કે જાણો દરેકેદરેક વ્યક્તિ કદી અહીં
આવવાની જ નથી. પહેલાં લોકોના ચહેરા પર
જોવા મળતી ગલાનિ, એ સ્મરણવૈરાગ્ય, બધું
જ ટેકનોલોજીના યુગમાં ઓછું થવા લાગ્યું છે.
બધાના ચહેરા પર એવી સહજતા, જાણો અવસાન
પામનાર માત્ર પામર હતો અને આપણો સૌ
તો અમર થઈ જવાના છીએ.

કોણ સમજાવે કે પાણીમાંથી આંગળી કાઢો
અને જે સહજતાથી એ જગ્યા પુરાઈ જાય,
બસ એવી જ હાલત છે, આપણા સૌના
અસ્તિત્વની. સૌથી નજીકના, સૌથી નિકટના

સ્વજનને પણ, સ્મરાનેથી પાછા આવતા જ મને-કમને ખારી માનીના બે કોળિયા તો ખાવા જ પડશે. અઠવાડિયા પછી તેથ સર્ટિફિકેટની કંપી અને પંદર દિવસે તો બેન્કમાંથી પણ નામ છે કાશો. મહિનામાં તો દરેકે-દરેક ખાતામાં, વીમા કંપનીઓમાં આપણા ન હોવાના દાખલા (તેથ સર્ટિફિકેટ) અપાશે. આપણાં કપડાં, આપણી ફાઈલો, એક પેટીમાં ભરી માળીયે મુકાશો અને એ જગ્યા ધરના અન્ય સભ્યોનાં કપડાં, ફાઈલો, ચોપડા આવી જશે. જીવનભર સાથની વાત કરનાર પ્રિયજનો પણ આખરે તો સ્મરાનભૂમિના દરવાજેથી હાથ જોડી પાછા વળે છે.

“આપણા વિના દુનિયા અટકી જશે” એવા ભ્રમમાંથી બહાર નીકળીએ. કચકચાવેલી મુહી બાંધીને આપણે સૌ આવી તો ગયા, પણ જવાનું તો હાથ પસારીને છે. જે ચાદરમાં પોટલું વાળીને આપણાને ઊંચકીને લઈ અવાશે, એ ચાદર પણ સ્મરાનના એક ખૂંઝામાં ફેંકી દેવાશે. બીમારીમાં અંત આવશે તો આપણું ગાંદલું પણ કાલે સવારે ફૂટપાથ પાસેના બિખારીને આપી દેવાશે. બસ આવી જ છે આ દુનિયા અને એની દુનિયાદારી.

તો બસ છેલ્લે આ કવ્યાલીમાંથી “એટલો જ સાર કે આ સંસાર છે અસાર”. એવી રીતે જીવવાની શરૂઆત કરીએ કે ઈશ્વર આજે બોલાવે તોપણ આપણા સામાન, આપણાં સત્કર્માનું પોટલું, આપણાં પુણ્યોની ગઠી તૈયાર જ હોય. કોઈ સાથે વેરભાવ નહીં, કોઈ

આસક્તિ નહીં. કોઈનો આભાર ન માન્યાનો ભાર નહીં, કોઈ ગોરસમજ નહીં. રોજ મળતો દિવસ જાણો જિંદગીનો છેલ્લો દિવસ હોય એમ જીવતા શીખીએ, એકદમ અજાતશત્રુ જેવું જીવન. સુખમાં છકેલું નહીં, દુઃખમાં બહેકેલું નહીં એવું એક સાદું, સરળ જીવન.

આજથી, અત્યારથી આપણો સૂરજ જ્યારે હજ સાતમા આસમાને પ્રહરી રહ્યો છે ત્યારે જ વિનભૂતાથી આપણા અસ્ત માટે પણ તૈયાર થઈ જઈએ, કારણકે ચઢતા સૂરજ, ધીરે ધીરે ફ્લાતા હે, ફ્લા જાયેગા...

રતાડિયા ગાડોશવાલા

મો. : ૮૮૮૨૮૧૫૩૬૭

શ્રી ક.વી.ઓ. સેવા સમાજનું બિનદંધાદારી મુખ્યપત્ર

સ્થાપના : ૧૯૪૭ વર્ષ : ૭૬

પ્રાંડી

અંક : ૦૧ એપ્રિલ ૨૦૨૨

- : માનદ તંત્રીઓ :-

અધ્યાત્મ માલદે, શાંતિ રાંભિયા, ચંદ્રકાન્ત નંદુ

મુદ્રક - પ્રકાશક : શ્રી અધ્યાત્મ પી. માલદે

પ્રકાશન સ્થળ : શ્રી ક.વી.ଓ. દ. નવી મહાજન વાડી, ઉજ્જ્વળા, ૮૮/૧૦૧, કેશવજી નાયક રોડ, મુંબઈ - ૪૦૦૦૧૩. ફોન નં : ૨૩૭૧ ૪૬૭૪

ફોન નં : ૨૩૭૧ ૪૬૭૪

www.kvoss.org. - email : ksevasamaj@gmail.com

મુદ્રાણ સ્થળ : મેધાઈ કલર કાફિટર્સ,
૪૨, આઈઓયલ ઇન્ડ. એસ્ટેટ, સેનાપતિ બાપટ માર્ગ,

લોઅર પરેલ, મુંબઈ - ૪૦૦૦૧૩. ફોન : ૨૪૫૨ ૧૫૬૪

- : લાવાજમ :-

વાર્ષિક : રૂ. ૧૦૦/-, પંચ વાર્ષિક : રૂ. ૪૦૦/-

આજીવન ૧૫ વર્ષ : રૂ. ૧,૦૦૦/- ધૂટક નકલ : રૂ. ૧૫/-

વિદેશ માટે અમેરિકન ડૉલર ડ્રાફ્ટથી ત્રિવાર્ષિક : ૫૦

ચેક/ડ્રાફ્ટ શ્રી ક.વી.ଓ. સેવા સમાજને નામે લખવા.

કલા, કુદરત અને કલ્પનાનું ધામ - શાંતિનિકેતન

જ્યોતિ મોતા

ગતાંકથી ચાલુ...

સૂજની શિલ્પગ્રામ :-

પ્રવેશ શુદ્ધ - ૧૦.૦૦ રૂપિયા. સમય - સવારે
૬.૪૦ થી સાંજના ૫.૦૦.

સૂજનની (કિયેટિવિટી) પરાકાણા, ગ્રામીણ શિલ્પ, ગ્રામ્ય જીવન, અનેક રાજ્યોના અંતરિયાળ વિસ્તારોની સંસ્કૃતિનું જીવંત સૂજન જોવું હોય તો આ જગ્યા ઉત્તમ નમૂનો છે. હું જાણો કલા-સંસ્કૃતિના કોઈ નગરમાં આવી ગઈ હોઉં એવું ભાસ્યું. એક ખૂબ મોટા ખુલ્લા વિસ્તારમાં ગ્રામીણ બંગાળના સાંસ્કૃતિક જીવનની કલાકૃતિઓ અને શિલ્પોના ઉત્તમ નમૂનાઓ અહીં સુંદર રીતે ગોઠવેલા હતા. અનેક શિલ્પમૂર્તિઓ ત્યાં સજાવવામાં આવી હતી.

આ શિલ્પગ્રામના પ્રાંગણમાં ખુલ્લા ચોરાહા પર સંગીતના સૂરો રેલાઈ રહ્યા હતા. બંગાળી સંગીતનો જીવંત કાર્યક્રમ ખુલ્લા મંચ પર ચાલી રહ્યો હતો. મારા માટે તો બંગાળી સંગીતને આવી રીતે માણવાનો જાણો એક મનપસંદ અવસાર મળી ગયો! સામે ગોઠવાયેલી ખુરશીઓ પર અન્ય દર્શકો સાથે હું પણ સંગીતના રેલાતા મધુર સૂરો સાંભળવા

બેસી ગઈ. બંગાળી લોકગીતોની મીઠી રસહાણ પીરસાતી રહી. એ ભાષાનો એક પણ શબ્દ ભલે સમજાતો ન હતો, પણ સંગીતને કોઈ ભાષાના સીમાડા એટલા જ નડતા હોય! ગીતોની ભાવશૈલી અને અર્થ સમજતાં વાર ન લાગી. ત્યાં ઊભેલા અને બેઠેલા પ્રેક્ષકો સંગીતના રંગમાં રંગાઈ લય અને તાલ સાથે નાચવા લાગ્યા - ગાવા લાગ્યા! સમયની સીમા મારી પાસે ન હોત તો હજુ વધુ સમય અહીં વિતાવ્યો હોત. આ શિલ્પગ્રામમાં હજુ તો ઘણું ઘણું જોવાનું હતું. ગ્રામ્યશિલ્પ અને હસ્તકલાને પ્રોત્સાહિત કરવા અનેક કલાકારોને પોતાની કલાકૃતિઓનો વેચવા માટે અહીં સ્થાન અપાય છે.

શિલ્પગ્રામની સુંદરતાને જોતીજોતી એક અલગ જગ્યાએ પહોંચી. એક મોટા વિસ્તારમાં ભિન્નભિન્ન આકાર અને રંગોથી સજાવેલાં ઘરો દેખાઈ રહ્યાં હતાં. આ બધાં ઘરોના આકાર અને ભીંતો પરની ચિત્રકારી ખૂબ આકર્ષક હતી. અંદર મુલાકાત લેતાં દેખાયું કે આ બધાં જ ઘરો ભારતની વિવિધ જગ્યાએ જગલ વિસ્તારમાં રહેતા આદિવાસીઓનાં છે. ભારતનાં અલગ-અલગ રાજ્યોમાં આવેલ પહાડી અને અન્ય વિસ્તારમાં વસતાં

આદિવાસીઓની સંસ્કૃતિને અસલ સ્વરૂપે અહીં પ્રદર્શિત કરાઈ છે. ખાનપાન, વસ્ત્રાભૂષણ, રહેણીકરણી, રોજિંદી વપરાતી વસ્તુઓ, શસ્ત્રો, ભરતગુંથણા, આંગણું, ખેતીવાડી, શૂંગાર ઈત્યાદિ વસ્તુઓને મૂળ સ્વરૂપમાં રાખેલી છે. આ શિલ્પગ્રામમાં ભારતનાં ગામડાંઓની અને આદિવાસીઓની જીવનશૈલીને સંપૂર્ણ રીતે દર્શાવવામાં આવી છે.

અલગ અલગ પ્રદેશના અને જંગલોમાં, નોસડામાં રહેતા આદિવાસી લોકોની ઘરસજાવટ, ઘર બનાવવાની અલગ અલગ રીતો અને ફુદરતમાંથી મળતી વસ્તુઓ સાથે સંપૂર્ણ ફુદરતી જીવન જીવતા લોકોની જીવનશૈલી જોઈ પ્રભાવિત થયા વગર ન રહી શકાય. અહીં કોઈ જ માર્ગદર્શકની જરૂરત નથી. જે તે જગ્યાનાં નામ, વિશેષતા અને જુદાંજુદાં કામકાજની વાતો દરેક જ્યુંપડામાં ટૂંકમાં લખેલ છે. ગ્રામ્ય આદિવાસીઓનાં જીવનનું આબેહૂબ પ્રદર્શન અહીંના કલાણીઓ દ્વારા કરવામાં આવ્યું છે. કલાકારોએ આ પ્રદર્શનીમાં જીવંતતા લાવવાની ભરપૂર કોણિશા કરી છે. અહીં આવ્યા બાદ સમયનું ભાન ભૂલી જવાય છે. આ જગ્યા રવીન્દ્ર ભવનથી ઉ કિલોમીટર દૂર છે. ટો-ટોથી અહીં આવવા ૨૦૦ રૂપિયા આવવા-જવાના અને વેઇટિંગ ચાર્જ અલગથી આપવો પડે છે. શોયરે ટો-ટો કે રિક્ષાથી ઓછા ખર્ચે પહોંચી શકાય. બહાર ચા-કોઝી, ચટપટ, ચાટ વગેરેની નાનીનાની રેંકડીઓ પર ભૂખનો સંતોષી શકાય છે. નાનકડી ભૂખ સંતોષી હું

પણ પાછી ફરી. અહીં આવતી વખતે રસ્તો એક વાઈલ લાઈફ સેન્ચ્યુરીનું બોર્ડ જોયું હતું. મારી પાસે સમય પણ બચ્યો હતો. શોયરે રિક્ષા પકડી અને વચ્ચે જ ઊતરી ગઈ. હવે મુખ્ય રોડથી અંદર જવાનું હતું. થોડી વાર રોકાછ ફરી બીજી શોયરે રિક્ષા મળી ગઈ. વન-ગ્રામ વિસ્તારથી પસાર થતી હું ત્યાં પહોંચી.

બહ્લાવપુર વાઈલ લાઈફ સેન્ચ્યુરી અભયારણ્ય:-
પ્રવેશ શુદ્ધક: ૩૦ રૂપિયા, સમય: સવારના ૧૦:૦૦ થી સાંજના ૪:૩૦. બંધ : બુધવાર

આ સેન્ચ્યુરીને દિયર પાર્ક પણ કહેવાય છે. ટિકિટ કઢાવી અંદર દાખલ થઈ ત્યાં ગાઢ વનરાજિના દર્શન થયાં. જરાક આગળ વધતા એક મોટા વિસ્તારમાં હરણાંઓના ટોળેટોળાં જોવા મળ્યાં. નાનકડી જાળીની આડમાં મુક્તપણે વિચરણ કરતાં હરણો, સાંભરો અને તેમનાં બચ્યાંઓને જોઈને મન આનંદથી જૂમી ઊંચ્યું. અહીં બધાં જ પ્રાણીઓનો પાણી, ઘાસચારો અને વૃક્ષોના છાંયડાની ઓથ મળી રહી હતી. અનેક જાતિઓનાં મૂળો અને હરણો ગોલ કરતાં હતાં. અહીં ચિતીદાર હરણો, ફૂલ્ખામૂળા, શિયાળ, ગીધ, વરુઓ, જંગાલી બિલાડા, લંગૂરો પણ ભ્રમણ કરતાં જોવા મળે છે.

આ અભયારણ્યની સ્થાપના ઇ.સ. ૧૯૭૭માં કરવામાં આવી. બીરભૂમ જિલ્લાના બોલપુરમાં આવેલું આ અભયારણ્ય ૨૦૦ હેક્ટરમાં ફેલાયેલું છે. અહીં એક મોટું વાંચ

ટાવર પણ છે. એની સામે મોટું તળાવ છે. આ અભયારણ્યમાં ચાલતાચાલતા અનોક વનસપતિઓ, પશુઓ અને પક્ષીઓને નિહાળવા મળે છે. બે કિલોમીટર અંદર દાખલ થઈ હું વાંચ ટાવર સુધી પહોંચ્યી. વાંચ ટાવર ઉપર ચડીને ઘણા બધા ફોટોગ્રાફિસ લીધા. જંગલનું વિહંગાવલોકન કર્યું. થોડો સમય અહીં વિતાવી પાછી ફરી. રિક્ષા પકડી ફરી શાંતિનિકેતનની મુખ્ય સરક પર આવેલા કલા ભવન પાસે ઊતરી ગઈ.

કલા ભવન :- આ લલિત કલા ભવનની સ્થાપના ઈ. સ. ૧૯૧૮માં રવીન્દ્રનાથ ટાગોરે કરી. આજનું કલા ભવન જે ઊચાઈએ પહોંચ્યું છે એમાં અનોક લોકોનું યોગદાન જોડાયેલું છે. આ કલા ભવનમાં ચિત્રકારી, મૂર્તિકલા, ચીની માટીની કલાત્મક વસ્તુઓ, ગ્રાફિક ડિઝાઇન એવી અનોક વસ્તુઓના વિભાગો છે. કલાના સુંદર નમૂનાઓ આખા પરિસરમાં દર્શયમાન થાય છે. વિદ્યાર્થીઓએ બનાવેલ વિવિધ વસ્તુઓની પ્રદર્શની અને વિકી પણ ગોઠવાય છે. આ કલા ભવનમાં દેશ-વિદેશથી અનોક છાત્રો ભણવા અને કલાકૌશલ શીખવા આવે છે. આ કલા ભવને અનોક ઉચ્ચ પુરસ્કાર પ્રાપ્ત કરનાર ચિત્રકારો વિશ્વને અને ભારતને આપ્યા છે. આ વિભાગો જોઈએ આગળ વધી ત્યાં તો એક અનોખા વાધ્યમાંથી મીઠો કર્ણપ્રિય અવાજ સંભળાયો.

કેસરિયા બાનામાં એકતારા જેવા વાધ

સાથે એક ફ્કીર ઘાસ પર બેસી આનંદથી પોતાના એ અનોખા વાધ્યમાંથી સૂરો રેલાવી રહ્યા હતા. ઓહો ! આ તો બાઉલ ! એ બાઉલ ઓલિયા ફ્કીરની પાસે હું ધીમેથી જઈ બેસી ગઈ. આ ઓલિયા ફ્કીરો અને બાઉલ સંગીત વિશે થોડું સાંભળ્યું હતું, જેનો સાક્ષાત્કાર આજે થઈ રહ્યો હતો. રવીન્દ્રનાથની બંગાળી ઉત્તમ રચના ‘એકલા ચલો રે’ એ બાઉલ સંગીત છે. અહીં હું આનંદિત હદ્યે એ બાઉલને સાંભળતી રહી. બાઉલ સંગીત ઊડા ધ્યાન અને ચિંતનમાં દોરી જાય છે. સંગીત અને બાઉલ ગીતોના સૂરો એક પણી એક રેલાતા રહ્યા. અન્ય પર્થટકો પણ હવે ત્યાં જમા થવા લાગ્યા. એકતારા જેવા વાધ પર બાઉલ ફ્કીર અનોક બાઉલ ગીતો છેડવા લાગ્યાં. આસપાસ ઊલેલ બંગાળી રસિકો ધૂન પર નાચવા - જૂમવા લાગ્યા. હું અંદરથી જૂમી રહી. સમય પણ જાણો ત્યાં ઊભો રહી ગયો.

બાઉલ સમૂહ સૂરીમતનો રહસ્યવાદી સમૂહ છે. આ સમૂહમાં વૈષ્ણવ, હિન્દુ અને સૂરી મુસ્લિમો-બધાને સ્થાન મળે છે. તેમના વિશિષ્ટ કપડાં અને સંગીતવાધોથી તેઓ ઓળખાય છે. અહીં ધર્મ અને સંગીત બંનેનું જોડાણ છે.

આજના દિવસનો થાક પરમાનંદમાં પલટાઈ ગયો. ઘણા ઓછા સમયમાં જાણો આખી બંગાળી સંસ્કૃતિ અને જીવનનાં દર્શન શાંતિનિકેતનમાં માણવા મળ્યાં. બધાં લોકો બાઉલ ફ્કીરને બન્ધિસ આપી વિખેરાયા.

આશ્રમ પરિસરઃ કલાના નમૂનાઓને જોતીજોતી આશ્રમ પરિસરમાં પહોંચી. અહીંનું નીરવ વાતાવરણ શાંતિનો અહેસાસ કરાવી રહ્યું હતું.

ઉપાસના ભવનઃ આ ભવન બેણ્ણિયમના કાચ અને સંગોમરમરથી બનાવવામાં આવેલ છે. ઈ.સ. ૧૮૬૫માં બનેલ આ ઉપાસના ભવનના ઉપયોગ ગુરુદેવ ધ્યાન માટે કરતા. શાંતિનિકેતનની છાગ્રાઓ સાડીમાં અને છાગ્રો કુર્તા-પાયજામામાં અહીંયા આવી દર બુધવારે પ્રાર્થના કરે છે.

ઇતીમતાલઃ ઇતીમતાલ નામનાં વૃક્ષો અહીં હોવાથી આ જગ્યા ઇતીમતાલ કહેવાય છે. અહીં રવીન્દ્રનાથ ધ્યાન કરવા આવતા. આ બધી જગ્યાઓ કલા ભવનના અંતર્ગત આવેલી છે. કલા ભવન એ એક વિશાળ પરિસરનું નામ છે. એમાં ‘આશ્રમ હેરિટેજ કોમ્પલોક્સ’, ઇતીમતાલ વગેરે કલા ભવનમાં સમાય છે. વૃક્ષો, વેલા અને ફૂલોથી સુશોભિત આ ભવનમાં ફરતાંફરતાં સમયનું ભાન ભૂલી જવાય છે. આ ભવન પરિસરમાંથી અન્ય ભવનો તરફ નીકળી શકાય છે. અહીંથી બહાર આવી મેં રિક્ષા પકડી. સવારના છૂટી ગયેલ બાંગલાદેશ ભવન પહોંચી. સમય સરકી રહ્યો હતો. આ ભવનનો જોઈ ફરી રીક્ષા પકડી પહોંચી રેલવે સ્ટેશન. ટિકિટ કઢાવી. સાડા ગ્રાણી ટ્રેન હતી, પણ ચાર વાગ્યા ઇતાંય ટ્રેનના કોઈ પતા નહોતો. થોડી વારે

અનાઉન્સિંગ થયું કે એ ટ્રેન કેન્સલ છે. હું થોડી ગભરાઈ. હવે? મેં તરત કિશનભાબુને ફોન કરી પૂછ્યું. એમણે જણાવ્યું કે મારે ત્યાંથી સિયાલદહ આવતી કોઈ પણ ટ્રેનમાં બેસી જવું. આસપાસ ઊભેલા યાન્નિકોએ પણ મદદ કરી. તેઓએ કહ્યું કે મારે ‘હલ્દીબારી કોલકાતા ઇન્ટરસિટી’માં બેસી જવું જે મને સિયાલદહ ઉતારશે. થોડી વારે ટ્રેન આવી. મારી પાસે હવે બે-અઢી કલાકના સમય હતો શાંતિનિકેતનની યાદોને વાગોળતી રહી.

શાંતિનિકેતન એ પ્રવાસી, પ્રકૃતિપ્રેમી યાન્નિક, સાધક, સાહિત્યકાર, લેખક, કવિ, ચિગકાર બધા માટે સંપૂર્ણ સ્થાન છે. શાંતિપ્રિય, પ્રકૃતિપ્રિય વ્યક્તિ અહીં દિવસો વિતાવી શકે છે. સિયાલદહ સ્ટેશન નજીદીક આવી રહ્યું હતું તારે જ ગાડી ધીમી પડી ગઈ. હું અંધારેઅંધારે ૭:૩૦ વાગે સિયાલદહ પહોંચી. ખરી મજા તો હવે થવાની હતી!

સિયાલદહ પણ તદ્દન નવી જગ્યા હતી. અંધારું થઈ ગયેલ. સાંજનો સમય હતો એટલે કિશનભાઈ ત્યાં પહોંચી આવ્યા! મને ફોન પર બતાવ્યું કે તેઓ ક્યાં ઊભા છે. સ્ટેશન બહાર નીકળી એમણે ચીંઘેલી જગ્યા પર જોવા લાગી. તેઓ ત્યાં ન દેખાયા. મેં ફોન કર્યો ને પૂછ્યું એ ક્યાં ઊભા છે? ફરી એમણો એ જ જવાબ આપ્યો કે તેઓ ત્યાં જ ઊભા છે. એમણે ચીંઘેલી જગ્યા પર ભીડને ચીરતી હું અહીં-તહીં તેમને શોધવા લાગી. જે જગ્યા

એમણો કહી હતી ત્યાં તેઓ નહોતા દેખાતા. મને ફાંફાં મારતા જોઈ એમણો ફરી કહું કે તેઓ મનો જોઈ રહ્યા છે. હવે મારે એમનો શોધી કાઢવા! આ વળી શું? તેઓ મનો જોઈ રહ્યા છે અને મને એ નથી દેખાતા? એનો મતલબ એવો કે તેઓ ત્યાં હતા જ નહીં! બીજી કોઈ જગ્યાએથી મારી કસરત જોઈ રહ્યા હતા. એક તો આટલી ઠંડી! વળી આટલી ભીડ? અને આમ કોઈ મને હેરાન થતું જોઈ નયો આનંદ લઈ શકે? અચ્છા! નટખટ કિશન મને પારખી રહ્યા હતા કે મુંબઈનું પાણી કેવું છે? ફૂઘા ખરા ને! વળી આ તો કોલકાતાના બાબુ! ફોન પકડીને હું તેમને અહીંથી ત્યાં ભીડમાં પરેશાન થતી જોવા લાગી. આટલી ભીડમાં પરેશાન થતી જોઈ વધુ ન સત્તાવતા મારી સામે આવી ઊભા રહ્યા!

“તો યે હે કોલકાતા કે બાબુઓ કી રીત? મહેમાન કો પરેશાન કરના!”

એક મસ્તીભર્યું સ્મિત કરી મને ટેક્સી પાસે લઈ આવ્યા. ટેક્સીમાં બેસી શાંતિનિકેતનનાં મધુર સંભરણો સંભળાવ્યાં. આવતી કાલનો મારો કાર્યક્રમ એમણો પૂછ્યો. બે દિવસથી સતત ફરતી હતી. આવતીકાલે મારે રાત્રે અજીમગંજની ટ્રેન પકડવી હતી એટલે મેં વધુ દૂર ન જતા, આસપાસની જગ્યાઓ જોવાનું કહું એમણો મને મધર ટેરેસા હાઉસ અને સાયન્સ સિટી કે છકો પાર્ક જવા સૂચયું. એજન્ટ દ્વારા કરાવેલી અજીમગંજની ઈ-ટિકિટ ફોરવર્ડ

કરી. આવતી કાલે ક્યારે, કેવી રીતે સ્ટેશને પહોંચવું તે પણ કહું.

મનો ભૂખ લાગી હતી. મેં એમને સાથે જગ્યા આમંગણ આપ્યું. ઠડીના દિવસોમાં આસપાસની બધી રેસ્ટોરન્ટ-હોટેલ વહેલી બંધ થઈ ગઈ હતી. એટલે તેઓ મને મારવાડી બાસામાં ભોજન કરવા લઈ ગયા જે મારા રહેઠાળાની પાસે હતું. અમે સાંદું ભોજન સાથે કર્યું.

કોલકાતામાં રહી તે દરમ્યાન કિશનભાઈ ગણોય દિવસ થોડી વાર માટે પણ મને મળવા આવ્યા અને સાથ-સમય આપ્યો. એમનો સ્નેહ અને નટખટ સ્વભાવ બંને હુંમેશાં યાદ રહી જશે. ‘ઘુમક્કડી દિલ સે ગ્રુપ’ ના સદ્યો ખરેખર દિલથી મળે અને ભરે પણ છે - તે કિશનભાઈ અને અન્ય સદ્યોએ મળ્યા બાદ સાબિત કરી આપ્યું. આજનો દિવસ પણ થાક ભરેલો છતાં આનંદદાયક રહ્યો. મારા સ્થાને પહોંચી આજે મેં મારા ગુરુજી, વીરેન્દ્રભાઈ, અનુરાગજી સાથે ઘુમક્કડીની વાતો શોયર કરી.

આછેરો ભય સમાયો. લુહાણા ભવનમાં, ખુલ્લા હોલમાં, ફક્ત પાર્ટીશનની આડે રાત કાઢવી મુશ્કેલ હતી, પણ સવાર તો પડી જ.

કમશા:

મો.: ૯૯૭૦૫૦૮૪૦૭

સાહિત્ય-અમૃત

આલેખન : ચંદ્રકાન્ત નંડુ

પુસ્તક	: અરધી સદીની વાચનયાત્રા
સંપાદક	: મહેન્દ્ર મેધાણી
પ્રકાશક	: લોકમિલાપ ટ્રસ્ટ - ભાવનગર
પ્રકાશન વર્ષ	: ૨૦૦૩ - પ્રથમ આવૃત્તિ

‘મિલાપ’ સામયિકે એના પ્રકાશનકાળ દરમ્યાન હંમેશાં સત્ત્વશીલ વાંચન આપ્યું. ‘અરધી સદીની વાચનયાત્રા’ના સંપાદક શ્રી મહેન્દ્ર મેધાણીનું માનવું હતું અને આ પુસ્તકના પ્રકાશન દ્વારા પ્રતિપાદિત કરેલું છે કે આજના મોટા ભાગનાં અનિષ્ટોના મૂળ પ્રજાની વિચારશૂન્યતામાં રહેલાં છે અને એમણે અહીં પ્રજાની વૈચારિક સજજતા અને સંસ્કારિતા ઘડનાર વાંચન આપ્યું છે.

આજની પ્રજાની એક અતિસામાન્ય ફરિયાદ અથવા દ્વિધા છે કે એમનું બાળક એમનું કશુંયે સાંભળતું જ નથી અને એની મરજી પ્રમાણો વર્તે છે. સંતાનના છિતમાં એના સુખી અને ઉજ્જવળ ભવિષ્ય માટે એને સમજણા આપવાની તમામ કોશિશો વ્યર્थ છે. એ એમની દરેક વાતને અવગણીને એનું ધાર્યું જ કરે છે. શું છે સંતાનોના આ વર્તન પાછળનું કારણ? શ્રી માતાજી એનું ખરું કારણ - આ વર્તન પાછળની ભૂમિકા તરફ અંગુલિનિર્દેશ કરે છે. શ્રી માતાજીનો આ લેખ તો ગજા કે ચાર દાયકા અગાઉનો છે, પણ આજની પરિસ્થિતિમાં એ વધુ પ્રસ્તુત છે.

પ્રથમ કેળવણી મા-બાપોની

- શ્રી માતાજી (અનુ. સુન્દરમ)

મા-બાપોને એ વાતની ખબર નથી હોતી કે પોતે પોતાના બાળકને કેળવણી આપી શકે તે માટે પ્રથમ તો તેમણે પોતાની જાતને કેળવવાની રહે છે. પોતાને વિષે સભાન

બનવાનું રહે છે. પોતાના પર પ્રભુત્વ મેળવવાનું રહે છે કે જેથી પોતે બાળક આગળ એક ખરાબ દૃષ્ટાંતરૂપ ન બની રહે. ખરી અસરકારક કેળવણી તો દૃષ્ટાંત મારફતે જ

અપાય છે. બાળકને માત્ર સારાસારા શબ્દો કહેવા, ડાહીડાહી શિખામણ આપવી એનો કશો જ અર્થ નથી.

આપણો જે કહેતા હોઈએ તેમાં રહેલું સત્ય જો આપણા જીવંત દૃષ્ટાંત દ્વારા આપણો ન બતાવી શકીએ, તો પછી આપણા શબ્દોની

કે શિખામણાની કશી અસર પડતી નથી. સત્યનિષ્ઠા, પ્રામાણિકતા, નિખાલસત્તા, હિંમત, નિઃસ્વાર્થતા, ધીરજ, સહનશક્તિ, ખંત, શાંતિ, સ્વસ્થતા, આત્મસંયમ - આ બધી વસ્તુઓ એવી છે કે તેમને શીખવવા માટે સુંદર શબ્દો કરતાં આપણું પોતાનું દૃષ્ટાંત જ અનોકગણું સારું કામ આપે છે.

આજે એવું દેખાય છે કે મા-બાપ માટે જીવન એક સ્પર્ધા બની રહ્યું છે, એક દોડ બની ગયું છે અને આ સ્પર્ધામાં મા-બાપ એના બાળકને જોતરી દે છે. એને ફક્ત દોડ જવાનું છે. અન્યથી આગળ નીકળી જવાનું એકમાગ લક્ષ્ય છે. અને લક્ષ્ય સાથેની સ્પર્ધાત્મક દોડમાં સત્યનિષ્ઠા, પ્રામાણિકતા, નિખાલસત્તા જેવાં મૂલ્યોનું કોઈ મહત્વ નથી. એમનું બાળક સ્માર્ટ હોવું જોઈએ અને આ સ્માર્ટ થવા માટે બાળકની બાળસુલભ સહજતાને મારી-મચડીને કચડી નાખવી રહી. ખરું તો એ છે કે આવી સ્માર્ટનેસ એક વિકૃતિ છે, બચપણને વિકૃતિનું આવરણ ઓછાડી રવા છીએ આપણો. આપણી માનસિકતા જ્યારે આવી દાંબિકતાથી ખરડાયેલી હોય ત્યારે આપણા વર્તન અને આપણી જીવનશૈલીમાં એનું જ પ્રતિબિંબ પડવાનું. આપણું બાળક એ જ જોવાનું અને એનું જ અનુકરણ કરવાનું. શ્રી માતાજી કહે છે:

તમારા જીવનમાં એક ઉચ્ચ આદર્શ રાખો અને તે આદર્શ અનુસાર જ હંમેશાં તમારું વર્તન રાખો. તમે જોશો કે તમારું બાળક આદર્શને પોતાની અંદર થોડુંથોડું જીલવા લાગ્યું છે. દરેક બાળકને સ્વાભાવિક રીતે જ પોતાનાં મા-બાપ તરફ માન અને અહોભાવ હોય છે. તેઓ બાળકોને હંમેશાં દેવ જેવાં લાગો છે જ અને તેઓ પોતાથી બનો તેટલું તેમનું જ અનુકરણ કરવાનો મ્રયત્ન કરે છે.

મા-બાપો અમુક વિરલ અપવાદ સિવાય,

એ વાતનો તો કદી ઘ્યાલ જ નથી કરતાં કે તેમની ખામીઓ, તેમની જલદ વૃત્તિઓ, નિર્ભળતાઓ, આત્મસંયમનો અમાવ બાળકો ઉપર કેવી તો ભયંકર છાપ પાડે છે. તમારાં બાળકો તમને માન આપે એમ તમે છચ્છતાં હો તો મ્રથમ તો તમે પોતે જ તમારી જાતનું સાન્માન કરતા શીખો અને હર પળે તમે પોતે એક માનયોગ્ય વ્યક્તિ બની રહો. તમે ઘ્યાન રાખો કે તમારા વર્તનમાં કદી પણ તરંગીપણું ન આવે, અસંયમ ન આવે, તેમાં તુમાખી ન આવે, અધીરાઈ ન આવે, બદમિજાજ ન આવે.

સામાન્યપણે બાળક કોઈ પ્રશ્ન પૂછે છે ત્યારે મા-બાપ એનો ઉડાઉ જવાબ આપી એને ટાળવાનો પ્રયત્ન કરતાં હોય છે. મા-બાપ દ્વારા કોઈ મૂખ્યાઈભર્યો અક્ષલ વગરનો ઉત્તર ન જ અપાય. બાળકના નિર્લેખ મગજને સમજવાનો અને એને પ્રયત્નપૂર્વક, ધીરજથી સમજાવવાની કળા તમારે કેળવવી જરૂરી છે. આજની તણાવભરી જિંદગી, જે આપણી જ સર્જત છે એમાં કોધ અને વગતાને આપણો જાતે જ પોષી રહ્યા છીએ. એમાંથી મુક્ત થઈ સંતાન પત્યેની તમારી ફરજને ઓળખવાની વધુ જરૂર છે, નહીં કે આધુનિકતા અને દેખાડાની જિંદગીને બાળક પર થોપી દેવાની. આ તો આપણી પલાયનવૃત્તિનું જ એક રૂપ છે અથવા તો આપણી નીંભરતા!

બાર થી ચૌદ વર્ષ સુધી બાળકનું મન ગૂઢ અને સૈદ્ધાંતિક સ્વરૂપના વિચારોને ગ્રહણ કરવામાં મુશ્કેલી અનુભવે છે અને એના મનમાં મૂઝવણ ઉભી થતી હોય છે, એટલે આ સમય દરમ્યાન જો ચિત્રો, પ્રતીકો કે દૃષ્ટાંતોના સહારે બાળકના મન સુધી પહોંચવાનો પ્રયત્ન કરવામાં આવે તો એનું મન સૂક્ષ્મ અને વ્યાપક વિષયોને સમજતું થાય છે. આ ફક્ત બાળકના મનને જ લાગુ નથી પડતું, પરંતુ મોટી ઉંમરના માણસો પણ વાર્તા, કથા કે પ્રસંગ-વર્ણનથી તાત્ત્વિકતાભરી વાતોને યોગ્ય રીતે સમજ શકે છે. મોટાં મોટાં વ્યાખ્યાનોની મોટે ભાગો કંઈ અસર નથી થતી.

શ્રી માતાજી ભારપૂર્વક કહે છે કે, બાળકને કદીય ઠપકો ન આપવો. આપણો એ જોયું છે કે જ્યારે મા-બાપ બાળક પત્યે અત્યંત કઠોર રીતે વર્તે છે તો એની અવળી અસર બાળકના મન પર પડે છે અને ભયથી એ અસત્યનો આશરો લે છે. શ્રી માતાજીના જ શબ્દો શું કહે છે:

એક બીજી વસ્તુ સામે પણ ચેતતા રહેવાનું છે. બાળકને કદી ઠપકો ન આપશો અને ઠપકો આપવો પડે તો તે કોઈ ચોક્કસ હેતુસર જ અપાય, ઠપકો આખ્યા વિના ન જ ચાલે તેમ હોય ત્યારે જ તે અપાય. વારેવારે ઠપકો મળતાં બાળક ઠપકાથી ટેવાઈ જાય છે. પછી તમે તેને ગમે તે કહો, અવાજમાં ગમે તેટલી કડકાઈ લાવો, પણ એને તેનું કશું મહત્ત્વ રહેતું નથી.

બાળક કોઈ ભૂલ કરી બેસે ત્યારે તેની કબૂલાત એ આપમેળે ને નિખાલસભાવે કરે તેની રાહ જોજો.

તમારી અને તમારા બાળકની વચ્ચે ભયનું તત્ત્વ દાખલ થઈ જાય, એવું તો કદી ન થવા દેશો. બીકમાંથી બાળક હંમેશાં અસત્ય અને દંભનો આશરો લેવા માંડે છે.

શ્રી માતાજી કહે છે તમે વસ્તા હોવાને કારણો કે અન્ય જવાબદારીઓના દબાણ હેઠળ સ્વચ્છ મનથી ધારી બધી જવાબદારીઓ નિભાવતા હોવાનું માની બોકા હો તેથી બાળકને અવગણી ન શકો. એના ભવિષ્યને તમે રેહું મૂકી ન શકો. એ તમારો અક્ષમ્ય અપરાધ જ ગણાય. બાળક તમારી સૌ પ્રથમ જવાબદારી છે.

કદી ભૂલશો નહિ કે બાળકને આ જગતમાં જન્મ આપીને તમે તેના પ્રત્યેની એક ફરજ નોતરી લીધેલી છે. એ ફરજ તમારે ઉત્તમ રીતે અદા કરવાની છે અને તેનો એક જ માર્ગ એ

છે તમે પોતે વધુ ને વધુ ઉત્તમ બનાઓ. તમારી જતને વટાવીને તમારે સતત ઊંચે ને ઊંચે ચડતા રહેવાનું છે.

બાળક તો અધ્યખીલ્યું પુષ્પ છે. એ સમગ્રને પ્રીછિતું સ્થિત છે. એ પુષ્પ ન વિલાય, એ સ્થિત ન મુરજાય એ જોવાની આપણી ફરજ છે.

આવતા અંકે : કશુંક નવીન

ફોન : ૯૮૨૩૪૯૧૩૪૧

મુલચંદ લાલજી એન્ડ ક્ઝી.

MULCHAND LALJI & CO.

Importers & Wholesale Dealers in:

**One Side Coated Paper, Wet Strength Paper, Mettalized Paper,
Glassine Paper, CCK Paper**

Admn. Office : 229/231, Perin Nariman (Bazar Gate) Street, 1st Flr., Fort, Mumbai - 400 001.

Phone: (+91-22) 2261 7273 • 2261 7878 • 2261 7299 • Fax: 2261 1207

Email : info@mulchandlalji.co • Mobile : +91 98201 27299

Shop & Reg. Office : 202/203, Bora Bazar Street, Near Jain Temple, Fort, Mumbai - 400 001.

SUCCESSFUL SECOND INNINGS

શ્રી ક.વી.ઓ. લેડી ગોજુઅટ્ટસના નેજ હેઠળ મહિલા દિન નિમિત્તે બહેનોએ પ્રાપ્ત કરેલ બીજી ઈન્નિંગાની સફળતાનો બિરદાવવાનો કાર્યક્રમ યોજાયેલ, જેમાં કાર્યક્રમ માટે ચીફ ગોસ્ટ તરીકે શ્રીમતી ચેતનાબેન ગાલા (સિન્ઝા) (MICRO FINANCE WORLD FAME) તથા ગોસ્ટ ઓફ ઓનર તરીકે શ્રીમતી અરુણાબેન સાવલા (EX. BMC CHEIF LAW OFFICER) પધારેલ. પદ બહેનોમાંથી ૧૦ બહેનોને વિશેષ સંમાન માટે પસંદ કરવામાં આવેલ, જે વાંચીને સમાજની અન્ય બહેનોને પ્રેરણા મળશે.

NAME : RUKSHMANI HANSRAJ DEDHIA.

AGE : 87 YEARS

GAAM : BHUJPUR

Add: 401 A - Nav Arihant CHS., Plot C/ 12, Sector - 9,

Airoli, Navi Mumbai - 400708. Phone : 9324851353

Non Member of LGA.

Very interesting and meaningful topic. The title itself says that the second inning is successful.

My name is Toral Kirti Hansraj Dedhia. Daughter in law of Rukshmani Dedhia.

Rukshmani ben is 87 years old, but still everyday she will sit on her sewing machine and stitch something or the cloth. She is famous for her " THELA ". She makes big traveling bags from old Trousers, curtains, or jeans pants, 'BEST OUT OF WASTE'.

Till now she has completed 5000 + Thelas. She makes Theli , purses , pillow covers, Doormats, and big Carpets also.

At her age, ladies go to temples and do Pooja path. But she sits on the machine and stitches bags or torn clothes of all servants, watchman's, maids and their family members of the society. She says this is the best " Dharam " is what I want to do.

She started her journey at the age of 17 years. She got married at 17 and till the age of 30 she was a mother of 6 Children. Before 60 years the earning was less and expenses were also less. But with the family of 8 members the day to day life was very difficult. So she decided to start with some 'Fall Bidding work'.

She had learnt sewing machines in her school days at Deshalpur. She started

getting some job work for Rs 1 for a dozen Handkerchiefs. This way she started stitching different types of clothes and bags. Our Father was not earning that well, hence she had to do some or the other work to meet two ends.

Thus she started her sewing classes at Vikhroli east. Till date she is teaching. Currently 2 housewives are her students. From beginning she was charging only Rs. 100, till today she charges 100 only. She says that time it was my need to take money and now it's my time pass. Nothing is FREE on this Earth Except Parents' Blessings.

Till now 5000+ Thelas and 1000 + Thelis and all types of purses she had made. During Pandemic she made 1000 Masks and donated to security guards at APMC market Vashi. It's in her nature

to help everyone and without asking anything in return.

She is my role model. We both were awarded in 2018 as Best Sas Bahu Jodi - Organized by NARI UTKARSH SAMITI - KVOSJM. Awards were given by Smriti Zubin Irani (Minister of Women and Child Development).

In her second inning she helped many ladies to start work from home and do some creative items from waste clothes. Her left arm is dislocated hence she is not able to work from her left hand. Her left ear is also damage. But her will power is still the same as youth. she is always energetic and never complain about her pain. We are blessed to have her in our family.

Mob : 9324851353

O WOMANIYA, YOU ARE MORE THAN ENOUGH!

Although writing is a small gesture of expression, but today through this article on behalf of all the women out there, I express strength, gratitude and love by sharing a tiny experience with you all.

To embark upon, I am sure one can imagine and relate to our big fat Indian weddings and associate oneself with having a massive family size. I recently attended a close knit family event, where we all ladies of the family got a

chance to attend the function without our partner and kids. Each one of us looked pretty and incredible like always, draped beautifully in sarees, hair neatly spun into a bun giving a classy and glamorous look. Of course there were dad's, brothers, uncles and other men's too, but I am sparing them for the reason you exactly know why? Because on this Women's Day, I wish to put light on my recent experience through which I can relate why Women Are Warriors.

My family ladies gang consists of my sisters, sister-in-laws, mothers, aunt's, nieces who usually tend to occupy minimum of two rows in any family function. We also consume and relish almost entire starter platter being served at one go. To explain in short, this is the size of my family's feminine crowd. We have variety of power packed talent in house. To introduce them in short, one of them is a teacher, while other is a professional home baker. One conducts homeschooling with two kids and pets, while other runs a family business. One handles and beautifully manages the house, while other is a Chartered Accountant. One helps her husband in his business, while singing is passion for other. One works for a well-known firm, while other works for a social cause. While having fun with this talented bunch of mine, I realized that nowadays women enjoy equal status in the world because they have successfully navigated through their struggles. And let me tell you those four hours with such enthusiastic, hardworking and loving beauties were spectacular for each one of us. We had "our time" minus any kind of interruptions. We enjoyed every bit of the event, constant chitchatting, hogging on mouthwatering food pleasing our taste buds, clicking pictures and of course little gossiping. How could we achieve all of these together? Usually during such functions, women are seen either feeding their kids, serving food for their betterhalfs, some taking frequent visits with their child to the washroom, few are occupied with work calls, all of this resulting in missing out the real fun.

While we were all attending the

function, I was pretty sure multiple thoughts about one's child, home, work, routine household chores, maids etc. were wandering in each one of us heads. And the only reason I could conclude upon here is that a woman's mind is never at rest, it is always running with multiple tabs open in her head like Google. A woman's bond with her responsibilities is just like the relation between Mind and Heart: inseparable. In order to have a healthy heart you need to have a healthy mind, and just like we need air to stay alive, similarly we need a woman to lead a home. Further to correlate, the way our heart never leaves the mind, likewise woman has a superlative bond with their duties and not ready to leave them, because she feels it's her responsibility (Dharma) to serve others. While doing her yoga, she is unconsciously thinking of what menu is to be cooked for dinner. While taking a bath, she makes a list of items to be bought from market, or while cooking food, she thinks of her child's school tests, even while taking her meals, she calculates the time left to pick up / drop her child to classes, while cleaning the house, she thinks of umpteen number of unanswered calls to be made, and while working in office, she thinks of not giving enough time to her family and the list goes on. Her mind is never at peace. The thinking cycle is never ending. And if you feel the woman in the houses are living the most comfortable lives, then you failed to view the other side of them. Every woman in the society has to go under some challenges of juggling work, handling children and family as well they usually deprive themselves of many pleasures in their day to day lives.

While listening to various interesting stories of my sisters on one side and thoroughly relishing the lip smacking crisp starters and fresh juice on other, one question that crossed my mind immediately was, Is Woman born with a label on her head “On Duty”? Can a woman give up on her responsibilities sometimes? Can she let go of her duties or should she feel carefree for few moments? Don’t women need a break? Only because she a superwoman with some great powers given to her magically right from birth doesn’t mean one should not appreciate her. Wouldn’t it be great if we all cherished the spirit of every woman who spends their entire life doing limitless work and sacrificing for their loved and dearest ones without having dreams and goals?

Well the fantastic event was about to end and the joy of meeting your closed ones is unexplainable. It’s a common ritual in our family to occupy a large space by arranging chairs in a circular format, and have a memorable time by sharing each other’s experiences, discuss current affairs and routine life. While we were doing so, slowly our topic of discussion was diverted towards woman, her challenges and the art of balancing it out. It is rightly said that it’s possible to be a woman, a mother and an achiever. We also discussed how today most of the woman play significant role in the social, cultural, political and economic spheres. The woman performs the role of wife, partner, organizer, economist, mother, teacher, health officer, artist, queen etc. Women in India are also shining in sports and all other services

that have traditionally been performed by men. We felt the world will be a much better place if we celebrate woman’s achievements and break the bias. We should call for change and celebrate acts of courage and determination by ordinary women who are playing extraordinary roles in our day to day life. We in the developing world are still in the culture and tradition of a male - oriented society. Infact we need to acknowledge and change the orientation from male dominance to gender neutrality and parenting friendly environment.

Finally we finished our meals, clicked infinite pictures and now it was time to disperse and go back to our actual roles and grind into our routine life. Goodbyes are always difficult specially when one has thoroughly enjoyed every bit of happiness with their loved ones. While I was driving back home enjoying nonstop soulful songs of Lata Mangeshkar, I felt uplifted and remembered the memorable time spent with my feminine crowd and how it truly pacified my soul. I decided to lock these moments by penning down my experiences. Many thoughts about womanhood wandered in my head and today I appreciate each and every woman wholeheartedly and would like to convey that every woman out there doing any job, or in any role being a mother, being sister, being a wife, being a daughter, being a friend, we all have a very precious birth. Being a woman we are honored to be mother, an adoring daughter, caring sister, funny and amazing friend. We are heading towards a generation where we are equivalent to

men. So just be yourself, stay motivated, keep yourself healthy and happy. Let there be strength for each other. Let's be the icon of Love, let's be super amazing moms. For every woman her family is her strength, we sacrifice a lot of things for our family, we make promises and we keep it. You are the inspiration, the motivation and you are independent. You build the world, you have dreams and have the power, you are beautiful and you are proud of that. May the marvellous feminine energy cover our own warmth and greatness by following to be strong:

Mentally – learn to be so strong, that you do not depend on anyone else, when you feel low. Make yourself so powerful to deal with any situations and crisis that arise. Diversion is a great pathway to any problems. Learn the art to survive. Giving up doesn't help, it just piles up.

Physically – stay fit, move your body, say bye bye to laziness. It's a long term investment for any individual. Try and invest in yourself, your physical fitness. Design a daily regime and ask yourself daily, Did I move Today?

Financially – No one knows what life holds ahead. So men or women, have to be financially independent.

A big shout out to all the women's making progress that no one recognizes because you never let anyone see your darkest moments. You've been silently winning battles and reinventing yourself. Be proud of every step you are making in the right direction. Keep going. You go on.

And while I head back to my routine hustle and bustle again, here's my short creation in a form of a little poem which will help us all to accept, appreciate and allow woman to grow and legitimize themselves in all life prospects.

Let her live the moment flawlessly,
Let her embrace her beauty gracefully,
Let her dance her heart out,
Let her finish that cup of tea peacefully,
Let her enjoy cooking at her own pace,
Let her meditate in tranquility,
Let her finish that important call
without interrupting,
Let her have that extra hour of sleep,
Let her take few deep breaths,
Let her enjoy her meals calmly,
Let her have her much needed
"me time",
Let her be late sometimes,
Let her not be strong all the times,
Let her throw those tantrums of being
exhausted,
Let her make those unintentional mistakes,
Let her live her dreams,
Let her go out on her limb to help others,
Let her not economize and sometimes,
Let her spend that little extra,
Let her not be judged,
Let her take that break from her routine
and, Let her paint the town beige.
Because a little is all she deserves!
Let's not strengthen her weakness,
Rather let's build her strength.
Remember woman remember,
no matter whatever you do,
You are more than you can see and
You are loved endlessly!

Happy Women's Day!!

- Khar (West)

Mob.: 9833412825

મારા હૃદયના ધબકારા વારંવાર વધી જાય છે

પેનિક ડિસાર્ડર - સારવાર

ડૉ. મહિલાલ ગાડા - ડૉ. દીપિતિ શાહ (ગાડા)

આપણો આગળના લોખોમાં જાણ્યું કે પેનિક ડિસાર્ડરમાં નીચેનાં લક્ષણો જોવા મળે છે. ૧) હૃદયના ધબકારા ઓચિંતા, અચાનક, અણાધાર્યા આવે છે. ૨) છાતીમાં દુઃખાવો ઉપડે છે. ૩) ખૂબ જ પરસેવો થાય છે. ૪) શાસ રૂંધાય છે. ૫) મૂંજવણ થાય છે. ૬) હમણાં જ કાંઈક થઈ જશો, હું જીવતો નહીં બચ્યું એવું લાગ્યા કરે છે. ૭) સિરિયસ હાર્ટ એટેક આવ્યો છે વગેરે.

હૃદયના ધબકારા થોડા સમયમાં (મોટા ભાગો ઉઠ મિનિટથી ઓછા સમયમાં) નાર્મલ થઈ જાય છે.

શારીરિક વૈધકીય તપાસ તથા લોંબોરેટરી તપાસ, કાર્ડિયોગ્રામ, એન્જિયોગ્રાફી, 2D ઈકો બધું જ નાર્મલ આવે છે.

આપણો જાણ્યું કે પેનિક ડિસાર્ડર બીમારીની સારવારને ગણા ઉપ-વિભાગમાં વર્ગીકરણ કરાય છે.

- ૧) ધબકારા વધી ગયા હોય ત્યારે (During Attack)
- ૨) ધબકારા નાર્મલ થાય કે તરત જ (Immediately After Attack)

૩) ધબકારા ફરીથી વધી ન જાય તે માટે (Prevention of Future Attacks)

આપણો જાણ્યું કે ધબકારા વધી ગયા હોય ત્યારે પેનિક પ્રતિરોધક દવાઓ (Anti Panic Medication) અગત્યની છે

ધબકારા શરૂ થયા એ પહેલાંની મ્રવૃત્તિ ધબકારા નાર્મલ થયા બાદ ચાલુ રાખવી મહત્વની છે.

આ લોખોમાં આગળની સારવાર વિષે જાણીએ.

૩) ધબકારા ફરી વધી ન જાય તે માટે : પેનિક ડિસાર્ડરમાં હૃદયના ધબકારા વારંવાર વધી જાય છે. આથી દરદીનો ડર વધી જાય છે. આત્મવિશ્વાસ ઓછો થઈ જાય છે. જીવનશૈલી પર આની નકારાત્મક અસર થાય છે. ધબકાર વારંવાર થતાં અટકાવવા નીચેના ઉપાયો લેવાય છે.

અ) પેનિક ડિસાર્ડર વિષે યોગ્ય વૈજ્ઞાનિક માહિતી : (Psycho-Education) મનોચિકિત્સક દ્વારા ધબકારા - પેનિક ડિસાર્ડર વિષે દરદી, હુંદું બીજનો,

હિતેચ્છુઓને યોગ્ય વૈજ્ઞાનિક માહિતી આપવામાં આવે છે. દરેક સમજી શકે એ રીતે નીચેના મુદ્દાઓની છણાવટ સાદી-સરળ ભાષામાં કરાય છે.

- ૧) વારંવારના ધબકારા - પેનિક ડિસાર્ડર કોઈ ગંભીર બીમારી નથી, હાઈ એટેક નથી, અસાધ્ય બીમારી નથી. સારવારથી દરદી નાર્મલ થાય છે.
- ૨) પેનિક ડિસાર્ડરના હુમલો ટૂંક સમય (અડ્ધા કલાકથી ઓછા સમય) માટે થાય છે. ત્યાર બાદ દરદી નાર્મલ થાય છે.
- ૩) પેનિક ડિસાર્ડરના હુમલા બાદ તરત જ દરદી પોતાનું રોજિંદું કાર્ય કરી શકે છે.
- બ) ધબકારાના હુમલાની ડાયરીમાં વૈજ્ઞાનિક નોંધ: દરદીએ ધબકારાના હુમલાની નોંધ ડાયરીમાં કરવી જોઈએ જેમાં નીચેના મુદ્દાઓ મહત્વના છે.
  - ૧) ધબકારા વધવાનો સયમ, તારીખ
  - ૨) ધબકારા વધ્યા તે સ્થળ
  - ૩) ધબકારા કેટલો વખત બાદ નાર્મલ થયા.
  - ૪) ધબકારા નાર્મલ થયા બાદનું કાર્ય

૫) ધબકારા વધ્યા એ પહેલાંની મનની સ્થિતિ, મન અસ્વસ્થ થવાનું કારણ, સ્ટ્રેસનું કારણ.

ઉપરોક્ત નોંધથી જાણી શકાય છે કે ધબકારા ક્યાં, ક્યારે વધે છે તથા ધબકારા વધવાનું મનનું કારણ કયું છે. કાઉન્સોલિંગ માટે તથા કોન્સિટીવ બિહેવિયર થોરાપી માટે આ ખૂબજ મહત્વનું છે.

૬) દવાઓ: પેનિક પ્રતિરોધક દવાઓ છેલ્લા પેનિકના હુમલા બાદ દરદીએ એક વર્ષ ચાલુ રાખવી જરૂરી છે નહીં તો પેનિક ડિસાર્ડરની બીમારી ઊથલો મારે છે.

૭૦ થી ૭૫% પેનિક ડિસાર્ડરની બામી જોકે ડિપ્રેશનની બીમારી પણ સાથે હોય છે. આ ડિપ્રેશનની બીમારીની યોગ્ય સારવાર કરવી જરૂરી છે.

દરદીનો જ્યારે પણ લાગો કે હદયના ધબકારા વધવાની શક્યતા છે કે તરત જ પેનિક પ્રતિરોધક દવા જીબ પર રાખવી જોઈએ. આથી પેનિક એટેક ટાળી શકાય છે, દરદીનો આત્મવિશ્વાસ વધે છે, એકલા મુસાફરી કરવામાં ડર લાગતો નથી.

૭) માનસિક શિથિલતા (Mental Relaxation):

માનસિક શિથિલતા મેળવવા માટે સક્રિય પ્રયાસ દરદીએ કરવો જોઈએ. રોજિંદા

કાર્યમાં આ માટે સમય ફાળવવો અગત્યનું છે. યોગ મેડિટેશન, ધ્યાન વગેરે માનસિક શિથિલતા મેળવવાની પદ્ધતિઓ છે. કોઈ પણ એક પદ્ધતિ નિયમિત રીતે, દરરોજ એકચિંતા થાંથી જોઈએ. માર્નિંગ વૉક, કસરત, તરવાનું વગેરેથી પણ શારીરિક તથા માનસિક તંદુરસ્તી જળવાઈ રહે છે.

૬) કોર્નિનાટિવ બિષેવિયાર થોરાપી તથા
કાઉન્સલિંગ : (વલણા, વિચારો, વર્તણૂક,
અપેક્ષામાં જરૂરી બદલાવ)

દરદીનાં વ્યક્તિત્વ, વલણા, લાગણી-શીલતા, અપેક્ષા વિચારો વગેરે પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરી, સમભાવપૂર્વક (Empathy) વર્તમાન સમયની સમસ્યાઓના નિરાકરણ માટે નિખાલસપૂર્વક ચર્ચા કરવામાં આવે છે.

બાનોલા ગ્રાસંગાંઠો તથા દરદીની એ પ્રસંગો પ્રત્યેની પ્રતિક્રિયાનું (Emotional Reaction) પૂછ્યકરણ કરવામાં આવે છે. હકીકતનાં સ્વીકાર નકારાત્મક લાગણી કે પ્રતિક્રિયા વગાર સમભાવથી (Neutral Feelings) કરવો એ બાબત ચર્ચા કરવામાં આવે છે. પરસ્પરના સંબંધો, અપેક્ષાઓ વિષે તટસ્થપણો ચર્ચા કરાય છે. સમસ્યાનો હલ અલગાઅલગ પદ્ધતિથી કેવી રીતે થઈ શકે અનો તાત્કાલીન સંજોગાંઠો તથા પરિસ્થિતિમાં યોગ્ય નિષ્ઠાઓ લોવામાં

માનોચિકિત્સક દરદીનો મદદ કરે છે (માનોચિકિત્સક દરદી માટે થઈ નિષ્ઠાઓ કરતા નથી). નિષ્ઠાઓ કર્યા બાદ એનો અમલમાં મૂકવા માટેની પદ્ધતિઓ વિષે ચર્ચા કરવામાં આવે છે. સકારાત્મક વિચારો, સકારાત્મક લાગણી અપનાવી સકારાત્મક નિષ્ઠાઓ અમલમાં લાવી સકારાત્મક પરિણામ લાવી શકાય છે.

ઉપરોક્ત પદ્ધતિઓથી માનસિક શાંતિ મળે છે તથા પેનિક ડિસાર્કોર્ડ રોગ પર કાબૂ મેળવાય છે તથા રોગની ઊથલો મારવાની શક્યતા નહીંવતું થાય છે.

સારાંસ:

- ૧) હદયના ધબકારા વારંવાર વધી જવા એ પેનિક ડિસાર્કોરની બીમારી છે.
- ૨) વિશ આરોગ્ય સંસ્થાએ આવા વારંવારના હદયના ધબકારા વધી જવાની બીમારીને તનાવાજનક માનસિક બીમારીમાં વર્ગીકરણ કર્યું છે.
- ૩) વૈઘ્યકીય તપાસ તથા લોબોરેટરી તપાસ નાર્મલ હોય ત્યારે મનોચિકિત્સકનો અભિપ્રાય લેવો અગત્યનો છે.
- ૪) યોગ્ય નિદાન તથા યોગ્ય સારવાર આવા ડિસ્સામાં મનોચિકિત્સક પાસે કરાવવી જરૂરી છે

(સંપૂર્ણ)

કચ્છી શબ્દમેળો

ધીંગી ધરાજ ધીંગીયું ગાલીયું

કચ્છડો વંકો કચ્છી વંકા, જગા મેં જેજા જશ જા તંકા

વંકી કચ્છ વતનજી વાણી, હી પાંજે કચ્છડે જો પાણી

ક્યાં છે વતનજી વાણી ? આજે આપણા કચ્છી સમાજમાં ઘણાં ખરાં ધરોમાં કચ્છી ભાષા સિવાય અન્ય ભાષા બોલાય છે. શા માટે ? શું તમને કચ્છી ભાષા પ્રત્યે સૂંગ છે, કે પછી બસ એમ જ.

તમે જો ભારતના દક્ષિણ પ્રદેશમાં જાઓ અને સ્ટેશનથી બહાર નીકળીને જો કોઈ વ્યક્તિને કંઈ પણ હિંદી કે અન્ય ભાષા (સાઉથની ભાષા છોડી)માં પૂછશો, તો તમને જવાબ વ્યવસ્થિત રીતે નહીં જ મળે, પણ જો દક્ષિણ પ્રદેશની ભાષામાં કે અંગ્રેજીમાં પૂછશો તો જ તમને જવાબ મળશે. આ છે દક્ષિણ ભારતના પ્રદેશમાં માતૃભાષા વિશેનો પ્રેમ.

કચ્છી શબ્દમેળો-૧ ઉકેલ

અ	જ	ર	ખ	ખ	હ	મી	ર	સ	ર
જ	ખ	રો	ખ	ર			વા	દ	
રો	લો		ળ		મં	જો	દુ	બા	
	વા	ઢો		વા	દી		દ્વા		ત
મી	ર	લી			રે	જી	ઈ		લી
ઘ			ખ	લ					
મ	રે	રૂ	મ	ત	રૂ	મ	ત	પ	ત્રે
	ત	ર		સ્થો	ન		ત્રિ	ક	મ
ક	રા	ચી		ઝાં	ખો				સા
મે	ણી		દુ	ખો	સ્થો	ન	કા	ર	

પ્રથમ ઈનામ :

દ્વિતીય ઈનામ : ૧ ભૂલ - રશિમ જગદીશ શામજી દેઢિયા - ગાઠશીશા

તૃતીય ઈનામ : ૨ ભૂલ - અમૃતલાલ દામજી વશનજી નાગડા - દુમરા

પ્રથમ વખત કચ્છી શબ્દમેળામાં ભાગ લેનાર સૌને અભિનંદન. કચ્છી શબ્દમેળામાં બધા સાચા જવાબ કોઈના પણ નથી. આપણો બીજી ભાષાઓને પ્રાધાન્ય આપી પોતાની માતૃભાષા પ્રત્યે અન્યાય કરી રહ્યા છીએ.

આ કચ્છી શબ્દમેળામાં પ્રથમ વખત ભાગ લેનાર ૨૭ જણાને ઈનામના સૌજન્ય દાતા તરફથી ખાસ ઈનામરૂપે ભેટ આપવામાં આવશે. આ ભેટ સંસ્થાના કાર્યાલયના સમય દરમ્યાન મેળવી લેવા વિનંતી. (૨૭ જણાની નામાવલી પાના નંબર ૪૦ પર છાપવામાં આવી છે.)

કચ્છી શબ્દમેળો

વાચક મિત્રો, આપેલ આડી અને ઉભી ચાવીઓની મદદ વડે તમને આપેલ કોસવર્ડ-રને પૂરેપૂરું ભરીને સેવા સમાજની ઓફિસે મોકલી આપવાનું છે.

નિયમો:

- ૧) આ કોસવર્ડ પગાંડીમાં આવેલ Originalમાં જ ભરવાનું રહેશે. સાથે પગાંડીનો ગ્રાહક નંબર લખવાનો રહેશે.
- ૨) એક ઘરમાંથી ફક્ત એક જ વ્યક્તિ ભાગ લઈ શકશે. આપ આપના વડીલોને પૂછી યોગ્ય કચ્છી શબ્દ ભરી શકો છો.
- ૩) આપ પગાંડીના ગ્રાહક બની અંક મેળવી ભાગ લઈ શકો છો.
- ૪) આપના ઘરમાં નાના- મોટા કુલ કેટલા સત્યો રહે છે.
- ૫) ઘરમાં દરેક સાથે કઈ ભાષામાં વાત થાય છે.
કચ્છી - ગુજરાતી - હિન્ડી - અંગ્રેજી - અન્ય
- ૬) આ કોસવર્ડ પૂરેપૂરું ભરી તા. ૧૫/૪/૨૦૨૨ સુધીમાં સંસ્થાની ઓફિસે મળી જાય એ અગત્યાનું છે.
- ૭) બધા સાચા જવાબ આપનારને પ્રથમ ઈનામ રૂ. ૧૦૦૦/-, બીજું ઈનામ રૂ. ૫૦૦/, તૃતીય ઈનામ રૂ. ૩૦૦/-.
- ૮) મે મહિનાના અંકમાં સાચા જવાબ સાથે અંક પ્રસિદ્ધ થશે. ઈનામ મેળવનાર તથા ભાગ લેનારનાં નામો આપવામાં આવશે.
- ૯) ગ્રાણ્ય ચ્રૂપમાં એકથી વધુ ઈનામ મેળવનાર હરીઝો વચ્ચે ઈનામની વહેંચણી સરખે ભાગો કરવામાં આવશે.

: કચ્છી શબ્દમેળાના ઈનામના સૌજન્ય દાતા :

DR NIRAV GADA MDS
ORAL & MAXILLOFACIAL SURGEN
IMPLANTOLOGIST
IMPLANTED TEETHS WITHIN
72 HRS WITH SPECIAL TECHNOLOGY
MOBILE : 99208 20089 - DADAR

કચ્છી શબ્દમેળો - ૨

ડૉ. નવીન રાયશી ગડા - ભોજય

૧	૨		૩		૪	૫		૬	
૭					૮			૯	
							૧૦		
૧૧	૧૨	૧૩			૧૪				
૧૫			૧૬					૧૭	
૧૮					૧૯	૨૦			
૨૧		૨૨						૨૩	
૨૪					૨૫	૨૬			
							૨૭		
૨૮					૨૮			૩૦	

આરી ચાવીઓ

૧. જૂની બાબતો માટે ઝડપચા કરવું (૪)
૨. વરસાદ વરસી ગયા પછી ખેતરમાં બી વાવવાની શરૂઆત કરવી (૪)
૩. કચ્છી જમણવારની પ્રિય અને સસ્તી મિષ્ટાન વાનગી (૨)
૪. રખરના જાડનો ..... રખર બનાવવા કામ લાગે છે (૨)
૫. ગ્રહાની શાંતિ માટે મહારાજ ..... કરાવવાની સલાહ આપે (૨)
૬. ચાંદલાવિધિ (૩)
૭. ગંદકીથી વધે (૪)
૮. હિમતવાન વ્યક્તિ હંમેશાં જીલતો રહે છે (૪)
૯. શાસ્ત્રીય સંગીતમાં એનું બહુ મહત્વ છે (૨)
૧૦. ક.વી.ઓની એક અટક (૨)
૧૧. શ્રાવણ મહિનામાં .....ની બહેનો વાટ જુએ છે (૩)

૧૬. રોજેરોજ (૩)
૧૭. ભીમનું લડવાનું સાધન (૨)
૧૮. રાજશાહીમાં આ યુદ્ધથી બળાબળની કસોટી થતી (૨)
૧૯. પથ (૨)
૨૦. તામિલનાડુનું ટૂરિસ્ટ સેન્ટર, પશુ આરક્ષણ માટે પ્રયોગ (૪)
૨૧. ભગવાન શંકરનું વાદ્ય (૩)
૨૨. કચ્છમાં એક ગામ (૩)
૨૩. વિદેશી રાષ્ટ્ર, ભૂતકાળમાં જેના રાજ્યોત્તમનું દિલ્હીથી અપથરણ થયું (૪)
૨૪. કળ, બટન (૨)
૩૦. પુરુષને પરણાવવા ઊપડતો “લાડા” સાથેનો સમુદ્દરાય (૨)

બીજી ચાવીઓ

૧. બીજાના સહારા વગાર ન ચાલે તેવો (૪)
૨. ભોજનનો એક અધ્રિય સ્વાદ (૨)
૩. દ્વાર, રાજ તથા ભાયાતોનું રહેવાનું ઠેકાણું (૪)
૪. આનંદના અતિરેકમાં વિવેકભાન વગરની (૬)
૫. રસી, પરુ (૨)
૬. છૂટક મજૂરી (૪)
૭. તડપાવું, ખાવાની વસ્તુ મૌંભાં નાખી ફેરવતા રહેવું (૨)
૮. રાજશાહીમાં નાની જગીરનો વહીવટ (૫)
૯. પ્રિય દીકરી (૩)
૧૦. ભૂતકાળનો એક ભારતીય ટીમનો કેટન (૬)
૧૧. જરાક જગ્યા મળે તો ઘૂસી જવું તે (૫)
૧૨. તમારા માટે (૨)
૧૩. કેસરિયા કરવા એટલે .....થઈને લડવું (૪)
૧૪. ..... રાજ્યની કલ્યાણ કરવી રહી (૪)
૧૫. ૧૯૮૧નો ધનવંતરી ઔર્વોર્ડ વિજેતા ડૉક્ટર (૩)
૧૬. ખંજરી જેવું વગાડવાનું સાધન (૨)

કચ્છી શબ્દમેળો - ૧

ભરનારનું પૂરું નામ :

પોતાનું નામ   પિતાજી/પતિનું નામ   દાદા/સસરાનું નામ

અટક

ગામ ..... ઉભર ..... અભ્સાસ .....

પોસ્ટલ સરનામું :

પગાંડી ગ્રાહક નંબર : ..... શબ્દમેળો ભરનારની સહી:

કુચ્છી શબ્દમેળો-૧ ભરીને મોકલનાર સભ્યોનાં નામ નીચે મુજબ છે :

ક્ર.	સભ્યનું પૂરું નામ	ગામ	રહેઠાણ
૧)	ઝવેરબેન બિપીન દેવચંદ ગાલા	દેવપુર	કાંદીવલી
૨)	રશ્મે જગાદીશ શામજી દેઢિયા	ગાઢશીશા	કાંદીવલી
૩)	હેમલતા પ્રેમચંદ રામજી સાવલા	ટેપા	માટુંગા (ઈ)
૪)	મણિબેન મણિલાલ વેરશી ગોસર	ડુમરા	મુલુંડ (વે)
૫)	અમૃતલાલ દામજી વસનજી નાગડા	ડુમરા	મુલુંડ
૬)	કરમચંદ લાલજી જગશી સાવલા	મોટા આસંબિયા	માટુંગા
૭)	અનીલા વાડીલાલ કરમશી ગડા/શાહ	રાયણ મોટી	ડૉબિવલી (ઈ)
૮)	દમયંતી ચંદ્રકાંત દેવજી છેડા	નવાવાસ (દુર્ગાપુર)	મુલુંડ (ઈ)
૯)	કલ્યાન નરેશ ભાણજી છેડા	ડોણા	ભાઈદર (વે)
૧૦)	ચંદ્રા મેઘજી રવજી ગડા	ગાઢશીશા	અંબરનાથ (ઈ)
૧૧)	નરેશ કાનજી ઘેલાભાઈ દેઢિયા	નાની ખાખર	દાદર (ઈ)
૧૨)	અમિત રાધવજી જેઠાલાલ રાંબિયા	નાના ભાડિયા	કોલ્હાપુર
૧૩)	રમીલા મણિલાલ ભીમશી મોતા	દેવપુર	મુલુંડ (વે)
૧૪)	પાર્થ હસમુખ ભાણજી ગડા	ગાઢશીશા	ડૉંગરી
૧૫)	નયના રિતીન જાદવજી ભારાણી	દેશલપુર (કંઠી)	માટુંગા
૧૬)	કેયુર પ્રવીણાચંદ લીલાધર છેડા	બારોઈ	ગીરગામ
૧૭)	લીલાધર લખમશી જેસંગ વિસરીયા	બાડા	સાયન
૧૮)	દામજી મોરારજી નાગજી કારાણી	ડુમરા	ભાઈદર
૧૯)	નીતિ ભરત હંસરાજ ગડા	મંજલ રેલડિયા	મુલુંડ (ઈ)
૨૦)	સમીર મોણશી રામજી દેઢિયા	ભુજપુર	બોરીવલી
૨૧)	મંજુલા ભરત લક્ષ્મીચંદ નાગડા	નરેડી	ભાયખલા
૨૨)	સુશીલા નેમજી નરશી ગંગાર	મોટી ખાખર	ડૉબિવલી (ઈ)
૨૩)	ધીરજલાલ ભુલાભાઈ નરશી ગાલા	ડુમરા	વડાલા (વે)
૨૪)	રંજનબેન જગાદીશ રતનશી છેડા	ગુંદાલા	ડૉબિવલી (ઈ)
૨૫)	પ્રભાબેન અમૃતલાલ ધરમશી ગાલા	સમાધોઘા	વાપી
૨૬)	પ્રભા મહેન્દ્ર આણંદજી શેડિયા	લાખાપુર	વલસાડ
૨૭)	જયશ્રી મોહન મોરારજી સાવલા	ગુંદાલા	ચિંચપોકલી

ગુજરાતી ભાષા

સંપાદક : વિશન નાગડા

મિઠા,

કુર્રક કુર્રક કુર્રકી સુઆણ થીએ વેતી! ગો
મેણો પાં “લત” ને લતડ (લત મારવાની
ટેવવાળું પ્રાણી કે બાળક) જી ગાલ કિંદ તોર
પાંકે કિડાં ખબર વી ક લત કન્નો બરુકી
“લપણ” જી ગાલ કેજો હાંણો વારો આય!
લત ત લગો તોર લગો, પણ લપણ? લપણ ત
હિક્કિયાર હણો ત પોચ બિઈયાર હણોજી જરૂર
પણ ન પો, પિનંદી ઈનજો પ્રભાવ પિંફજ અસર
ઓ વતાય!

ભલે તર્દે પાં પણ હથ ઉપાડીયું ને હણોં
“લપણ” કે!

૧) લપણ (સ્લી), લપડાક, લપાટ, થપ્પડ
(f) Slap

(વાક્ય) છોરે કે મા ઘણોં રોકેં પણ
નિસડાઈ ન છોકે! આખર હિક્કી લપણ
ખાંધેં તર્દે સીધો થ્યો!

૨) લપણ (સ્લી), લાપશી, લાપસી, ઘઉના
ફાડા (ખૂબ જાડા દળેલા દાઢા) અને
ગોળનું એક મિદ્યાસ (જેમાં રાંધતી વખતે
ધી ન વપરાય) પણ થાળીમાં પીરસતી

વેળા ઉમેરાય). “લપણ” ખાસ
“વીરપસલી” નિમિત્તે આવેલા ભાઈ માટે
બહેન બનાવે અથવા કચ્છી નવા વર્ષના
(અખાઢી બીજે) દિવસે ઘેરઘેર બનાવાય.

“લપણ” - શબ્દ કે કાનોમંતર વિગરજો
ચોણ્ણું? કન? કો જે ઘણો “લપણ” કે
“લપૈ” પણ લિખેંતા!

૩) લમરસ (અ.) હી કચ્છી ભાષા જો વિશિષ્ટ
શબ્દ આય. ઇનજો બિઈ ભાષામે પર્યાય
લજ્જણું આંખો આય.

લમરસ (અ.) લાંબી રાશ (દોરડા)થી
બાંધેલું-બંધનમાં હોવા છતાં આજુબાજુ
ચોક્કસ અંતર સુધી છૂટથી હરીફરી કે ચરી
શકે તેમ લાંબી રાશથી બાંધેલું (ફોર)
લમ=લાંબું + રસ = રસ્સી, દોર્ડું રાશ
આ બે શબ્દોના મિલનથી સર્જાયેલો આ
અવ્યાયભાવી શબ્દ કચ્છી ખેડૂ-આડૂ
(ખેડૂત-માલધારી-ભરવાડ)ની સંસ્કૃતિનો
પ્રતિનિધિ છે.

પનાપટી : “લપણ”-આ શબ્દ જોકે કચ્છી
ભાષાની કેટલીક વિશેષતાઓ સંકળાયેલી છે.

એમાં એક છે રૂઢિપ્રયોગ: “લપઈમેં લીટા”,
જેનો મતલબ છે ખૂબ સહેલું કામ. “લપઈ”
શબ્દ બીજા ઘણા સંદર્ભે આપણા સ્મૃતિપટ પર
ભલે જીવંત થતો પણ એનો એક સંદર્ભ જો
જળહળી ન ઊઠે તો સમજવું કે એ વ્યક્તિ એના
બચપણાના આનંદથી વંચિત રહી ગઈ છે. એવું
કોણા હશે! જેણો બચપણામાં “પાંગીયે પા /
ધી બિચડી ખા”ની દાદા-દાદીના પગ પર
ઉભા રહી - મોજ ન માણી હોય!

“પાંગીયે પા,
ધી બિચડી ખા,
નાનાણો જા,
નાની રધે લપઈ,
સજી રાત તપઈ!!
ડાડીજો ડર્યો ખાઈ પેટ ભર્યો!!”

દાદીના ભૈડકામાં એવું તો શું હશે કે
નાનીની લાપસી પણ હારી ગઈ!?

પુરુષ-પ્રધાન સમાજમાં પરંપરાગત રીતે
સ્વાભાવિક છે કે પેટન્ફલ સંબંધે મેટન્ફલ
સંબંધોથી વધારે મહત્ત્વના હોય! બસ પછી
તો ગણથૂથીમાં જ... એવી રમતોના પાઠ
ભણવાય કે દાદી ગમે તે કરે, એનાં પરિણામ
સવાયાં જ આવે?!

ભલેં તડે - અચીજા!

આંજો વિશન

વસંતનું સરનામું

સુગંધનું સરનામું પૂછી,
બાગની મરોડી રસમો,
પારિજાતના ક્યારા વેડી,
મૂળિયાને દઈ દીધા જખમો.

વાયરે પલાણી બફુલ ફૂલ મહોર્યું મહોર્યું,
જો! કેવડાની આડમાં ધતૂરુંય ફોર્યું,
દીસે તુખાર બિંદુ સ્ફટિક શું!
બુલબુલની મધમીઠી તાનમાં લહેર્યું.

ડોલતા કાંચનારને છિડોળે નીતરે,
વૈશાખ ને જેઠ,
રાતા ગુલમહોરને કોણા રે રોકે,
જૂલતા નખશિખ ઠેઠ.

ંખી ંખીને મધની માખીએ
કેટલા દીધા જો ને ઘાવ,
શાર શાર થઈ ફૂલ પાંખડી,
તોચ કદી ન ખાતી રાવ.

ફૂલે ફૂલે ભમરો ભમરાળો,
વટ થી ચૂસે રસ્સ
સાંજ પડી ઘર જાને બાળક,
હવે તો કર બસ્સ.

- ભાનુબેન સાવલા
રામાણિયા - વિલે પાલે
ફોન: ૭૪૦૦૪૮૦૨

જિંદગી પુરાઈ ગઈ રસોડામાં

પિયરના ઉંબરાને પાર કરીને
અંખોમાં નાના સપના સજાવી ને
કંકુ પગલે જ્યારે
સાસરાના ઉંબરે પ્રવેશ કર્યો
તો દિલ આનંદિત થઇ ગયું.
જૂના સંબંધો સાથે હવે
નવા સંબંધો ને પણ મને મારા બનાવવાના છે.
એવી લાગણી સાથે જ્યારે મેં
સાસરાની દહેલીજે કદમ રાખ્યો
તો નથનોમાંથી ખુશીનાં આંસુ સરી પડ્યાં.
પહેલી વાર જ્યારે રસોઈધરમાં પ્રવેશ કર્યો
તો જાણો સાક્ષાત્ અત્રપૂર્ણાની પ્રતીતિ થવા લાગી.

પણ સમય સાથે મારી આંખોમાં
સજાવેલાં સપનાનો મહેલ
કયારે નાનો થવા લાગ્યો ખબર જ ન પડી.
જિંદગી ધીરે ધીરે પુરાઈ ગઈ રસોડામાં.

સૂકા મસાલાઓની સુગંધ વચ્ચે
અંતરની મહેક ભુલાઈ ગઈ.
ભીની માટીની ખુશ્બુ વિસરાતી ગઈ.
શું મધુર સંગીત સાંભળનારા કાન ને હવે
વાસણોના ખખડાટ અવાજની ટેવ પડી ગઈ.
કપડામાંથી હવે શેન્ટની મહેક ઓછી અને
મસાલાઓની સુગંધ આવવા લાગી વધુ.
હવે તો જાણો રસોડાના અવાજ એ જ મારું
સંગીત છે અને રસોડાનાં વાસણ જ મારા દોસ્ત.
જિંદગી પુરાઈ ગઈ હવે મારી રસોડામાં.

વધાર કરતી વખતે
તેલનાં ટીપાં ચામડી પર ઊરે,
શાક સમારતા નાના-મોટા
ચીરા હથેળીએ પડે.
મરચી સમારતા હાથમાંથી
જાણો આગ નીકળે,
છતાં પરિવાર માટે શ્રેષ્ઠ ભોજન
પીરસવાનો આનંદ વધુ હોય.
એટલે એક જ ઉમ્મીદ સાથે રસોડાની
બહાર પ્રવેશ કરું કે મારો પરિવાર કહેશે
આજનું ભોજન જગતનું શ્રેષ્ઠ ભોજન હતું.
જિંદગી હવે પુરાઈ ગઈ મારી રસોડામાં.

શિલ્પા સમીર વોરા-શિલ્પી
ગામ- ગોલડા

એ ખુદા બસ કર

ફિર વહી સવેરા, ફિર વહી જંજલ
દેખ હરિ ઈન્સાનો કી, ક્યા હુદી હે હાલ.

ભાગ રહી હે ભીડ યહાં, મિલાકે વો પૈરોં કે તાલ.
નહીં છૂટેણી નહીં તૂટેણી, વહી મોહ માયાકી જાલ.
જૂઠ કી તો બોલબાલા, વહી હુએ હે માલામાલ.
સત્ય બિચારા દેખ રહા ! ખુદકો યહાં હોતે કંગાલ.
વહી આગે જો સકતા હૈ ? જુસકો આયે ગોલમાલ.
વરના હરિ તેરી ભી હાલત ? હો જાયેણી યહાં બેહાલ!
ફસ રહા હૈ ખુદકી દેખો ? કરે જો ચકબ્બુ કી ચાલ..
સમય આ ગયા હૈ તેરા, જા ઈસ ધરતીકો સંભાલ ?

પ્રવીણ ગોગરી (પ્રેમ) - દહીંસર

ફોન : ૨૮૯૫ ૩૪૫૯

ફેશનું

જોર એડી વાંધી લગ્ની વિદેશ વારી,
વઠી ભારી ફેશનજી માક મૂસલઘારી;
ફેશનું ગાઢપણ કે નતીયું ગોનારીં,
ફેશનું ગાજબ ગુલાટીયું ત્યું મારી....
ફેશનું... ગાજબ...

ચાર-પંજ હુંઘે ઘરવારીયું નેં વાંઢા,
મુડસ મૂઢે મુછીયું, ફિરેતા થિઈ બાંઢા;
સની સની આંગરીજા નોં તા વધારીં...
ફેશનું... ગાજબ...

ચોટલા, આંભૂડા, બુજેં નતીયું છટ,
-કે નારીયું હુંપી કરાય વિધો કટ;
નેં નર હળો જઢે કે કંધ મથે ઢારીં...
ફેશનું... ગાજબ...

જુન્સમેં લિટકેતા જાણો કો પાંડા,
-નેં સડીયલ પેરે લગોંતા રિણ કાંડા;
કને મથી ટીલાડીયેંજી જબકારી...
ફેશનું... ગાજબ...

ઇની મથા આખડે વિચાડીયું વાટું,
કે સૂંધરીયું પેરોંત્યું સોખસેં સપાટું;
નેં દૂસીયેં કે સૌંદળ ખપેતી ખુડીવારી...
ફેશનું... ગાજબ...

ફેશનું એડીયું ફાટીનો થિઈયું ફચ,
ક, મિંધરમેં 'ડિજે' વજે નેં નચોનચ.
નેં આરતીમેં બિલુ-પિલુ બલફ તા બારી...
ફેશનું... ગાજબ...

સજી-ધજી નિકરે નગર જાંણો વેલું
કે જિરકલીયેં જે ઝેસેં, નં ટકજેતી ઢેલું
કે સોરમેં સુંબ સારેતી સાહૂકારી...
ફેશનું... ગાજબ...

ત્રિખીયું છોરા ગોફાઈયેં નાલે ટેટૂ,
નેં છૂરીયું પેરીયેંત્યું ટી-શર્ટનો પેન્ટું,
કે ટાટફીટ ટંગો લગોતી ટીટયારી...

ફેશનું... ગાજબ...

લમ્બો-ટૂકે લૂગાડુંમેં ડિસજેતા ઓડા,
વાર સચા સમજો, નેં નિકરેતા ઠોડા,
મોંધી મડ વિકજેતી અગડીઅંવારી

ફેશનું... ગાજબ...

ફેશનું હલેંત્યું પિંઢ છડેંધ,
નેં ફેશનું વિજે જમાનોં તે ભધ,
કુતા-મિના ગાડીમેં કયોંનો સવારી

ફેશનું... ગાજબ...

ફેશનું વિટરી ઉભીયું એં, વાટેં-ઘાટેં
ફેશનું કચડેજા કના વિઝે માટે;
ફેશનું મંઢે વિઠીયું એં, મધજારી.

ફેશનું... ગાજબ...

કે મતું પાંજ્યું મુંજું કરીયોંત્યું રંભરાડું
કે માડૂ પાકે બાઈ લગો, નેં બાઈ માડૂ
ફેશનું કાગરજા વનત્યું વેંદારી

ફેશનું... ગાજબ...

*****

નગર હી

કુર ખબર કેકે લજેતો નગર હી,
થિઈ ભિરા કોડો ભજેતો નગર હી.

સાવ થૂડી શાંતિજી શાંદમો,
રાત ડી નંધો, ગજેતો નગર હી.

કેક જા લાય કરે સિણગાર નો
કોડુસો વડે સજેતો નગર હી.

નં આયો, વ્યો, કી પુછેતો કેકે,
કેડી વડપમો, વજેતો નગર હી.

કુલા ડિઈ ઉભા એં, મિડે હિત,
નેરીયું કે વટા ખજેતો નગર હી.

શાન સાંધેયો

સીમજુ સંભાર લાય શાન સાંધેયો.
નેં ધરેણ ન્યાર લાય, શાન સાંધેયો.
ન્યાય કાંટો વાનરેણ જોખીયો,
કાયથે કરાર લાય, શાન સાંધેયો.
નાબરે ણ વિઈ રેઆ, ધાબે નિડી,
હેણાલેણ વાર લાય, શાન સાંધેયો.
જે નિભાયો વે ઉનીકે વે ખબર,
અંડો કેયો વેવાર લાય, શાન સાંધેયો.
છિકબુક કરી ડાડીં-ડછોડીંતા, ડિસો,
ઝાંપે મથે સતકાર લાય, શાન સાંધેયો.
ઓકારમેં ઇન્સાનિયત જિત વિઈ બરી,
ધર્મ ઠેકેંધાર લાય, શાન સાંધેયો.
વ્યા મરી પિંઢમેં વિડી આખર ‘જ્યુ’
સંઘળ સંભાર લાય શાન સાંધેયો.

.....

વરેંજા વરેં થા

વરેંજા વરેં થા ઠરેં પણ કિડાંતો ?
વડર વેધનાજો ગરેં પણ કિડાંતો ?
ઉજે પણ નતો ને, બરેં પણ કિડાંતો ?
હી બાવર ત ટાર્યો, ટરેં પણ કિડાંતો ?
જુંદો પો મિલણાળ ઘડી અધ ઘડી પા,
જુધાઈજો વારો, ચુરેં પણ કિડાંતો ?
કુપાતર કિતકજા, ખપેં પણ નતો તું,
ચો, તાંયં મોં કે સરે પણ કિડાંતો ?
વફ્યા મૂર તાંયોં, નં વલું ભીસ છડીયો,
મુરાધી હી મનડો, મરે પણ કિડાંતો ?

વસંત આવઈ વનમે

વસંત આવઈ વનમે,
સે જાડ ડિંદે નં જડી.
ઉતકે તાં ભસ ઉગી ઉભા વા,
મકાન શચ બહુમાળી,
માગા ડિંદે નં લાગા ડિંદે,
સે વે પણ કિતે વિચાડી.
સિરમીટું નેં સિરીયા નોરે,
મનમેં ઈ કચવાણી.
હલી હલી નેં થકી તરું,
વિઠા ડિંદે કવિજન.
ડિંદે સુંવાલપ મનડે તેંજે,
વારે વિઠી આસન.
પોય કાવ ભનીનેં સિરઈ કલમનું,
આવ ભનીનેં વુડુઈ કલમનું.
અમરીત અનરાધાર ચસઈ,
અખરે ચ્યા બુસકાર વસઈ.
જન જનજા હીં જિગાર ખુલ્યા સે.
ન્યારે મુરકઈ માડી.
ચો, જિજુ કુલે નેં શાલે,
આંજે ગીતેણ કુલવાડી.
વસંત આવઈ વનમે,
સે મોરઈ મિઠડે મનમે.

કવિ : જ્યૂ ભાનુશાલી

શ્રી કર્ણી વીસા ઓસવાળ સેવા સમાજ : વર્ષ-૨૦૧૮-૨૦૨૧-પ્રવૃત્તિ અહેવાલ

સમાજમાં વૈચારિક જીગૃતિની મશાલ પ્રજજવલિત રાખી દરેક જ્ઞાતિજ્ઞને ઉન્નત મસ્તકે જીવવા સતત પ્રેરતી, નિષ્ઠાવાન કાર્યકરો, સખીદિલ દાતાઓ અને સહદયી હિતેચુઓના સહકારથી સદાય પ્રવૃત્ત જ્ઞાતિજ્ઞનોની એક અનોખી સંસ્થા છે શ્રી કર્ણી વીસા ઓસવાળ સેવા સમાજ.

સંજીવની સ્વાસ્થ્ય યોજના :

સેવા સમાજની તથીબી વીમા યોજના ૨૩ વર્ષ પૂર્ણ કરી ૨૪મા વર્ષમાં સફળતાપૂર્વક પ્રવેશી છે. તેમાં ૩૦૮૨૮ સભ્યો જોડાઈ રૂ. ૨૦ કરોડ પ્રીમિયમ નોશનલ ઈન્સ્યુ. કંપનીને આપવામાં આવેલ. વિવિધ સ્થળોએ રાખવામાં આવેલ કલેક્શન સેન્ટરો, સ્થાનિક સંસ્થાઓ, ગામનાં /લતાવાર મંડળો તથા ઉદારદિલ દાતાઓના કારણો સમાજમાં મેડીકલેઇમ વીમો લેવામાં ખૂબ જ જીગૃતિ આવેલ છે. આ યોજના એક અધ્યતન હોસ્પિટલની ગરજ સારે છે એમ કહી શકાય અને સમાજની વ્યક્તિઓને માંદગી સામે આર્થિક કવચ સહેલાઈથી ઉપલબ્ધ થાય છે.

બુક બેન્ક:

શિક્ષણ માંઘું છે, છતાં અનિવાર્ય છે. “સમાજનાં બાળકો કોઈ પણ જાતના આર્થિક બોજ વગર પુસ્તકો મેળવી શકે એવા ઉમદા હેતુથી

બાવન વર્ષોથી બુક બેન્કની પ્રવૃત્તિ સેવા સમાજ દ્વારા ચાલવાય છે. ધોરણ નીચેની કોમર્સ, સાયન્સ, આર્ટ્સ, એન્જિનિયરિંગ એમ દરેક બ્રાંચનાં અને સ્નાતક અને અનુસ્નાતક સુધીનાં પુસ્તકો સેવા સમાજના મુખ્ય કાર્યાલયથી વિતરીત થાય છે. આ વર્ષ કુલ રૂ. ૬,૦૧,૪૫૮નાં નવાં પુસ્તકો ખરીદાયાં. વર્ષ દરમિયાન ૬,૬૩૨ વિદ્યાર્થીઓએ સેવા સમાજમાંથી પુસ્તકો લીધાં હતાં. આ પ્રવૃત્તિ મે માસથી સાપેભાર સુધી ચાલે છે. તે ઉપરાંત દર મહિનાના બીજા રવિવારે રેફરન્સ લાઈબ્રેરી શરૂ કરાયેલી છે. દર બુધવારે સેવા સમાજ કાર્યાલયે મેડિકલની વિવિધ બ્રાંચોનાં પુસ્તકો અપાય છે. અનેક યુવક-યુવતીઓ સવારના ૮.૩૦ થી બપોરના ૩.૦૦ વાગ્યા સુધી હાજર રહી પોતાની સેવા અર્પણ કરી રહ્યા છે.”

‘પ્રગતિ’ કોમ્પ્યુટર યોજના લોન :-

આ યોજના અંતર્ગત કોલેજમાં ભણતા રિલાયન્સ વિદ્યાર્થીઓને રૂ. ૧,૨૫,૦૦૦/- નાં કોમ્પ્યુટર અપાયેલ.

શૈક્ષણિક લોન :-

ઉચ્ચ શિક્ષણ દિવસે દિવસે માંઘું થતું જાય છે. અને ખર્ચાઓ સામાન્ય માણસના ગજાની બહાર વધી રહ્યા છે. આ વર્ષ આ યોજનામાં

લગભગ રૂ. ૨.૨૫ કરોડ (ભારતમાં રૂ. ૧,૦૫,૦૯,૮૦૦/- અને વિદેશ માટે રૂ. ૧,૩૨,૪૮,૦૦૦/-)ની લોન આપવામાં આવેલ. કોલેજ અભ્યાસના વધુપડતા ખર્ચને ધ્યાનમાં રાખી સેવા સમાજે શૈક્ષણિક લોન યોજના શરૂ કરી છે. આ વર્ષ ૧૯૮ વિદ્યાર્થીઓને ઉચ્ચ અભ્યાસ માટે રૂ. ૬૮,૨૫,૦૦૦/-ની લોન ફાળવવામાં આવી. મેડિકલ, એન્જિનિયરિંગ જેવા ખર્ચની અભ્યાસકર્મો માટે વધુ રકમની લોન આપવામાં આવી હતી. ઉચ્ચ અભ્યાસ માટે વિદેશ જનારા બાવન વિદ્યાર્થીઓને રૂ. ૧,૨૦,૭૦,૦૦૦/- ની લોન આપવામાં આવી. અમેરિકા જતા વિદ્યાર્થીઓ માટે વિદેશમાં જ લોન વિતરણની વ્યવસ્થા કરવામાં આવી છે.

સ્ત્રી ઉત્કર્ષ યોજના :-

આજની અતિમાંધવારીના જમાનામાં સ્ત્રીઓ પણ પોતાના કુટુંબની આવકર્માં ફણો આપે એ ખૂબ જ જરૂરી બન્યું છે અને આ રીતે જો સ્ત્રી સ્વાવલંબી બની શકે તો તેની અભિના તરીકેની છાપ ભૂસાઈ જાય અને જીવનમાં પ્રત્યેક ક્ષેત્રે સન્માન અને વિશ્વાસપૂર્વક ભાગ ભજવી શકે. આ ઉદેશને ધ્યાનમાં રાખી સમાજની બહેનોને પોતાનો હુંમર, લઘુ ઉદ્યોગ, ધંધો ઘરે બેઠાં ચાલુ કરવા માટે રૂ. ૧,૦૦,૦૦૦/- સુધી વગર વ્યાજે લોન આપવામાં આવે છે, જે સરળ નાના માસિક હપ્તાથી પાછી કરવાની રહે છે. વર્ષ ૨૦૧૮-૨૦ દરમિયાન ૪૬ બહેનોને રૂ. ૩૭,૧૩,૦૦૦/- ની રકમનું વિતરણ કરવામાં આવ્યું. લાભાર્થી બહેનો દ્વારા પરત

ચુકવણી સમયસર થાય છે, જે આ યોજનાને વધુ વિકસાવવા પ્રેરણા આપે છે.

રહેઠાણ યોજના :-

જરૂરિયાતમંદ ભાઈઓને ઈચ્છુક સ્થળોએ રહેઠાણ મેળવવા સહાયરૂપ થવા સેવા સમાજે રહેઠાણ લોન યોજના ઘરી છે. વર્ષ ૨૦૧૮-૨૦ દરમિયાન ૨૭ જાણે રૂ. ૭૩,૫૦,૦૦૦/- ની વગર વ્યાજની લોન આ યોજના અંતર્ગત અપાઈ. આ લોન સરળ માસિક હપ્તાથી પાછી કરવાની હોય છે. ૧૯૯૨-૯૩માં શરૂ કરવામાં આવેલ આ યોજના અત્યાર સુધીમાં ૮૯૮ જાણે પોતાનું ઘર વસાવવામાં સહાયરૂપ થયેલ છે.

કુટુંબ ઉત્કર્ષ યોજના :-

વધતી જતી માંધવારીને ધ્યાનમાં લઈ કુટુંબને પગભર થવા ધંધો કરવા માટે લોન આપવામાં આવે છે. આ વર્ષ કુલ ૨ કુટુંબને ધંધાકીય હેતુથી રૂ. ૨,૫૦,૦૦૦/- ની લોન વિતરણ કરવામાં આવેલ.

કોમ્પ્યુટર લોન :-

ટેકનોલોજીને વ્યવસાયમાં વાપરી અર્થ ઉપાર્જન કરવા સેવા સમાજ દ્વારા સમાજની ૧૧ વ્યક્તિઓને સરળ હપ્તાથી વગર વ્યાજે કોમ્પ્યુટર આપવામાં આવેલ.

વૈધકીય રાહત યોજના :-

ડોસ્પિટલ સિવાય લાંબો સમય સારવાર લેતા અંત્યંત જરૂરતમંદ દર્દી માટે સહાય આપતી સમાજની ખાસ જરૂરિયાત સમી આ યોજનાનો

વર્ષ દરમિયાન ખૂબ જ સારો લાભ લેવાયો હતો. વર્ષ દરમિયાન વિવિધ ગામોના ૨૫૭ દરદીઓને રૂ. ૩૭,૬૮,૩૦૦/- રાહતરૂપે આપવામાં આવ્યા. આજે જ્યારે કિડની, ડાયાબિટીસ, કેન્સર, નદ્યરોગ જેવા ખર્ચોન રોગો વધી રહ્યા છે, ત્યારે સેવા સમાજની આ યોજના તેમને રાહત પૂરી પાડે છે. રાહતની વિગતો સંપૂર્ણ ગુખ રાખવામાં આવે છે. અરજીની ચકાસણી બાદ બનતી ત્વરાએ રકમ ફાળવવામાં આવે છે. પૈસાને અભાવે સમાજની કોઈ પણ વ્યક્તિ તથીબી સારવાર વિનાન રહે એમ સેવા સમાજ ઈચ્છે છે.

“નવનીત કપ” કચ્છી કિક્કેટ ટૂન્ડામેન્ટ :-

છેલ્લાં ત૫ વર્ષથી નિયમિતપણે યોજાતી આ મૌચ્ય દર વર્ષ ગામ અને જનરલ શુપ તેમ જ ગામ શુપ T20 એમ ગ્રાન્ડ વિભાગોમાં યોજાય છે. તેમ જ હર વર્ષની જેમ આ વર્ષ પણ Legand Cup, Midday Cup અનો મહિલા કિક્કેટ ટૂન્ડામેન્ટનું આયોજન કરવામાં આવેલ.

- * છેલ્લાં દ વર્ષથી જનરલ શુપમાં A/B/C/ D Divisionમાં મૌચ્યો રમાય છે. જનરલ શુપમાં આ વર્ષ ઉદ્ઘાટન ટીમોએ ભાગ લીધેલ.
- * “B” ડિવિઝનની ફાઈનલ તા. ૨૫ ડિસેમ્બર ૨૦૧૯ના રોજ (મેચ ટાઈ થતાં સુપર ઓવરમાં વિજેતા) યોજાઈ. વિજેતા ટીમ - યુવામન, ઉપવિજેતા ટીમ - દેવપુર
- * “C” ડિવિઝનની ફાઈનલ તા. ૨ જાન્યુઆરી ૨૦૨૦ના રોજ યોજાઈ, જેમાં વિજેતા ટીમ - વિલે પાર્લે ક.વી.ઓ. અને ઉપવિજેતા ટીમ એલીસ યુનાઇટેડ વોરીઅર્સ.

- * “D” ડિવિઝનની ફાઈનલ મૌચ્ય તા. ૨ જાન્યુઆરી ૨૦૨૦ના રોજ યોજાઈ, જેમાં વિજેતા ટીમ - સુયસ MCC અને ઉપવિજેતા ટીમ - ડૉબિવલી ક.વી.ઓ. જુનિ. ઉપરોક્ત મૌચ્યો માટુંગા ખાતે યોજાઈ.
- * “A” ડિવિઝનની ફાઈનલ મૌચ્ય તા. ૩ જાન્યુઆરી ૨૦૨૦ના રોજ MIG બાંદરા ખાતે યોજાઈ જેમાં વિજેતા ટીમ - યુવાશક્તિ સી. સી. અને ઉપવિજેતા ટીમ ભુજપુર એસ. સી.
- * ગામ શુપમાં આ વર્ષ ૪૨ ટીમોએ ભાગ લીધેલ
જેની ફાઈનલ મૌચ્ય તા. ૪ માર્ચ, ૨૦૨૦ના રોજ બાંદરા ખાતે યોજાઈ. વિજેતા ટીમ બિદા, ઉપવિજેતા ટીમ ભુજપુર રહેલ.
- * ટી-૨૦ ટૂન્ડામેન્ટનમાં કુલ ૪૧ ટીમોએ ભાગ લીધેલ
જેની ફાઈનલ મૌચ્ય તા. ૮ જાન્યુઆરી, ૨૦૨૧ ના રોજ યોજાઈ જેમાં વિજેતા ટીમ નાની તુંબડી, ઉપવિજેતા ટીમ ભુજપુર રહેલ.
- * “Legand Cup”માં આ વર્ષ ૧૫૦ વ્યક્તિઓએ ભાગ લીધેલ. ફાઈનલ તા. ૮ માર્ચ, ૨૦૨૦, માટુંગા જિમખાના ખાતે યોજાઈ જેમાં પ્લેટ શુપમાં મહેન્દ્ર કે મહારથી અને એલાઈટ શુપમાં રાજુ રોયલ ટીમનો વિજય.
- * મહિલા કિક્કેટ ટૂન્ડામેન્ટમાં આ વર્ષ ૬ ટીમોએ ભાગ લીધેલ. ફાઈનલ તા. ૨૦ ડિસેમ્બર, ૨૦૧૯ના રોજ પરેલ ખાતે

યોજાઈ જેમાં વિજેતા ટીમ ટ્રાન્સફર્મર
ઉપવિજેતા ટીમ યુવામન રહેલ.

નવનીત પરિવારની અમીદાણિ સદૈવ સેવા
સમાજ અને નવનીત કિક્ટ મેચ પર રહે છે.
આ વર્ષ દરેક ટૂન્ડામેન્ટમાં એમની પ્રત્યક્ષ હાજરી
રહી છે.

સંપૂર્ણ ટૂન્ડામેન્ટના પ્રાયોજક :
નવનીત અંજ્યુકેશન લિ. (રાયણ-દાદર)

‘ગાલા સ્પ્રિંગ કપ’ વાંલી બોલ ટૂન્ડામેન્ટ:-
આ ટૂન્ડામેન્ટ છેલ્લાં ૨૫ વર્ષથી યોજાય છે.
વાંલી બોલની ટૂન્ડામેન્ટો આ વર્ષ ૫ ચુપમાં
યોજાઈ.

જેમાં ઈનડાયરેક્ટ ટૂન્ડામેન્ટ (ગામ ચુપ)ની
સેમિફાઈનલ સુધીની ટૂન્ડામેન્ટ તા. ૧, ૮ અને
૧૫ ડિસેમ્બર, ૨૦૧૯ના રોજ શ્રી હીરજી
ભોજરાજ અન્ડ સાન્સ ક.વી.ઓ. જેન
છાત્રાલયના પેવેલિયન ગ્રાઉન્ડ ખાતે યોજાઈ,
ફાઈનલ તા. ૨૨ ડિસેમ્બર, ૨૦૧૯ના રોજ
યોજાઈ.

ગામ ચુપ ઈનડાયરેક્ટ (Male)માં કુલ ૮
ટીમોએ ભાગ લીધેલ જેમાં કોડાય સામે ભુજપુર
વિજયી રહેલ.

ગામ ચુપ (ડાયરેક્ટ)માં કુલ ૧૬ ટીમોએ
ભાગ લીધેલ જેમાં નાના ભાડિયા સામે મોથારા
વિજયી રહેલ.

જનરલ ચુપ (ડાયરેક્ટ)માં કુલ ૧૩ ટીમોએ
ભાગ લીધેલ જેમાં રોજ સામે હિંદમાતા વિજયી
રહેલ.

જનરલ ઈનડાયરેક્ટ (Male)માં કુલ ૧૧
ટીમોએ ભાગ લીધેલ જેમાં સિલ્વર સ્પેઇકર્સ (બી)
સામે ઔંલ સ્ટાર (એ) વિજયી રહેલ.

જનરલ ઈનડાયરેક્ટ (Female)માં કુલ ૪
ટીમોએ ભાગ લીધેલ જેમાં એસ. પી. એમ. સામે
ઔંલ સ્ટાર વિજયી રહેલ.

ટૂન્ડામેન્ટ બાદ શ્રીમતી તારામતીબેન
વિશનજી ગાલા તેમ જ કિરીટ વિશનજી ગાલા
અને તેમના પરિવારજનોને હસ્તે ઈનામ વિતરણ
કરવામાં આવેલ. ઉપરોક્ત પરિવારે ટૂન્ડામેન્ટ
દરમ્યાન હાજરી આપી હતી અને દરેક
રમતવીરોને પ્રોત્સાહન આપેલ અને પોતાની
દોહિત્રીઓને પણ આ ટૂન્ડામેન્ટમાં ભાગ લેવા
પ્રોત્સાહિત કરેલ.

ટૂન્ડામેન્ટના પ્રાયોજક : અ.સૌ. તારામતી
વિશનજી ગાલા (ડુમરા - થાણો).

કચ્છી વાંલી બોલ કપ (KVC) :-

કિક્ટ ફોર્મેટની જેમ કચ્છી સમાજના વિવિધ
વ્યાપારી વર્ગના નામે ટીમોનું ડિસ્ટ્રિબ્યુશન કરી
KVC ના નામે વાંલી બોલ ટૂન્ડામેન્ટ રમાડવામાં
આવે છે. આ વર્ષ ૧૦ ટીમોએ ભાગ લીધેલ.
સમગ્ર ટૂન્ડામેન્ટો શ્રી હીરજી ભોજરાજ અન્ડ
સાન્સના સ્પોર્ટ્સ પેવેલિયન મધ્યે રમાયેલ. આ
ટૂન્ડામેન્ટના મુખ્ય દાતા શ્રી વિશનજી હરશી ગાલા
(ડુમરા - થાણા) હતા.

‘આરતી કપ’ ફૂટબોલ ટૂર્નામેન્ટ :-

આ વર્ષ તા. ૨૧ અને ૨૮ જુલાઈ ૨૦૧૯ના રોજ “આરતી કપ” ફૂટબોલ ટૂર્નામેન્ટનું આયોજન ચેમ્બુર ખાતે કરવામાં આવેલ. સંપૂર્ણ ટૂર્નામેન્ટના પ્રાયોજક - માતુશ્રી ધનવંતી બેન વલ્લભજી ગોગરી (નાના ભાડિયા).

‘વિકાસ કપ’ બાસ્કેટ બોલ ટૂર્નામેન્ટ :-

આ ટૂર્નામેન્ટ ગામ ચુપ Male/Female અને જનરલ ચુપ એમ ત વિભાગમાં યોજાઈ જેમાં ગામ ચુપ (Male)માં ૧૧ ટીમોએ અને (Female)માં ૩ ટીમોએ અને જનરલ ચુપ (Male)માં ૬ ટીમોએ ભાગ લીધેલ. ફાઈનલ ૨૮ ફેબ્રુઆરી, ૨૦૨૦ના રોજ માટુંગા બોર્ડિંગના પેવેલિયન ગ્રાઉન્ડ ખાતે યોજાઈ જેમાં મહિલા જનરલ ચુપમાં જ્યોતિ જાયન્ટ્સ સામે ટ્રાન્સફોર્મર અને જનરલ ચુપમાં સોહમ સુપર સ્ટાર્સ સામે અંતરા એસીસ અને ગામ ચુપમાં નાના આસંબિયા સામે નાના ભાડિયા વિજયી રહેલ. ટૂર્નામેન્ટ બાદ પ્રાયોજક શ્રી કેતન વલ્લભજી ગડા (બાડા-માટુંગા) વિકાસ ચુપ પરિવારના શુભ હસ્તે ઈનામ વિતરણ કરવામાં આવેલ.

આઉટડોર કેંપ -

સમાજનો યુવા વર્ગ પત્રિકા વાંચતો નથી, અંગેજ માધ્યમમાં ભણો છે, એના સંપર્ક આપણા સમાજ કરતાં અન્ય સમાજ સાથે વધારે છે. આ યુવા વર્ગ આપણા સમાજ સાથે સંકળાયેલો રહી શકે તે માટે સેવા સમાજ દ્વારા યોજાતા આઉટડોર કેંપ યુવાનોને ઉત્તમ પ્લોટફોર્મ પૂરું પાડે છે.

આ વર્ષ તા. ૧૨ મે થી ૨૬ મે દરમ્યાન કેંપનું આયોજન કરવામાં આવેલ જેમાં કુલ ૩૪ શિબિરાર્થીઓએ ભાગ લીધેલ. સમાજથી અલિપ્ત રહેલ યુવાનો એક વખત સેવા સામજના કેંપમાં જઈ આવીને સમાજ સાથે મજબૂત રીતે સંકળાઈ જાય છે એમ યુવાનો પોતે કહે છે.

વક્તૃત્વ સ્પર્ધા : ક.વી.ઓ. સમાજના જ્ઞાતિજનો નાનાં ભૂલકાંથી સર્વે વય ચુપ માટે સ્વતંત્ર રીતે પોતાનું વક્તૃત્વ રજૂ કરી શકે એ માટે પ્લોટફોર્મ પૂરું પાડવા આ સ્પર્ધાનું આયોજન કરવામાં આવે છે. આ વર્ષ પ્રથમ રાઉન્ડમાં સેવા સમાજ ઉપરાંત વિવિધ સેંટરો પરથી કુલ ૧૨૦ સ્પર્ધકોએ ભાગ લીધેલ, જેમાંથી સેમિફાઈનલમાં ૫૦માંથી કુલ ૨૪ સ્પર્ધકો ફાઈનલ રાઉન્ડ માટે પસંદગી પામેલ. આ સ્પર્ધાની ફાઈનલ તા. ૧૮ જાન્યુઆરી ૨૦૨૦ના રોજ રૂઈયા કોલેજ ઓડિટોરિયમ, માટુંગામાં ૩૦૦ શ્રોતાઓની હાજરીમાં યોજાયેલ. કાર્યક્રમના સૌજન્ય દાતા માતુશ્રી લક્ષ્મીબેન હરશી નરશી ગાલા (હુમરા-થાણા).

શૈક્ષણિક કાર્યક્રમો :-

(અ) શૈક્ષણિક સન્માન : સેવા સમાજ છેલ્લાં ૫૮ વર્ષથી સિક્ષણ કોરો ઝળકતા તારલાઓનું સન્માન કરે છે. આ વર્ષ સન્માન કાર્યક્રમ તા. ૪ જાન્યુઆરી, ૨૦૨૦ના રોજ નારાણાજ શામજ વાડી, માટુંગા મધ્યે યોજાયેલ. જેમાં કુલ ૧૦૭ વિદ્યાર્થીઓનું સન્માન કરવામાં આવેલ. આ કાર્યક્રમના સમારંભ પ્રમુખ શ્રી પન્નાલાલ ખીમજી છેડા (કુંદરોડી) અને

અતિથિવિશેષ તરીકે અમૃતલાલ કુંવરજી
સાવલા (ફરાઈ) રહેલ. સમગ્ર કાર્યક્રમના
સૌજન્ય દાતા “છેડા જવેલારી માર્ટ”
મુંબઈ- ૪૦૦૦૦૩ રહેલ.

- (બ) શ્રી ક.વી.ઓ. સેવા સમાજ, શોઠ શ્રી ધનજી
દેવશી ક.વી.ઓ. કેળવણી ફંડ અને માતુશ્રી
મહિબાઈ શિવજી કન્યા કેળવણી ફંડના
નેજા હેઠળ ધોરણ ૮, ૮ અને ૧૦ના
વિદ્યાર્થીઓ માટે એપ્રિલ, ૨૦૧૮ના રોજ
કુર્રિયર કાઉન્સોલિંગનું આયોજન
ચિંચપોકલી મહાજન વાડી ખાતે કરવામાં
આવેલ.
- (ક) ઉચ્ચ અભ્યાસાર્થી વિદેશ જતા વિદ્યાર્થીઓ
માટે માર્ગદર્શન સેમિનાર - શુલ્ષેષ્ણ
સમારંભ : વિદેશ જવા ઈચ્છિતા વિદ્યાર્થીઓને માર્ગદર્શન આપવા તા. ત
ઓંગસ્ટના ચિંચપોકલી મહાજન વાડી મધ્ય
એક સેમિનારનું આયોજન કરવામાં
આવેલ.
- (દ) જર્મનીની ગતિવિધિઓ, ત્યાંનું ભણતર,
રહેઠાણ, વગેરેની જાણ માટે એક સેમિનાર
તા ૮ મે, ૨૦૧૮ના રોજ માટુંગા બોર્ડિંગ
ખાતે યોજાયેલ, જેમાં માર્ગદર્શક નિકિતી
દેઢિયા પદ્ધારેલ.
- (૯) શ્રુત-ગુણ-ગૌરવ એવોડી :- શ્રી ક.વી.ઓ.
સેવા સમાજ આયોજિત અને દાતાશ્રીઓના
સહકારથી શૈક્ષણિક ક્ષેત્રે અવ્યલ આવનાર
વિદ્યાર્થીને એવોડી સાથે રૂ.૫૦,૦૦૦/-
નું પારિતોષિક આપવામાં આવે છે. આ
કાર્યક્રમનું આયોજન તા. ૪ જાન્યુઆરી,

૨૦૨૦ ના રોજ નારણજી શામજ વાડી,
માટુંગા ખાતે યોજાયેલ.

સાંસ્કૃતિક કાર્યક્રમ :

શ્રી ક.વી.ઓ. સેવા સમાજ દ્વારા
સાંસ્કૃતિક કાર્યક્રમમાં ગીત/સંગીત/નાટક/
સુરસંગીત અનો વિવિધ માનોરજનના
કાર્યક્રમોનું આયોજન કરવામાં આવે છે, જેમાં
વર્ષ ગીત-સંગીતના એક કાર્યક્રમ ‘મેહુલિયો
મલકે’, ‘મન છલકે’ કાર્યક્રમનું આયોજન
તા.૮ ઓંગસ્ટના, રોજ યશવંતરાવ ચૌહાણ
ઓડિટોરિયમ, માટુંગા (વેરે) ખાતે કરાયેલ
જેમાં કુલ ૧૪ ચુંનંદા કલાકારોએ સંગીતની
મહેન્દ્રિલ જમાવેલ. સંપૂર્ણ કાર્યક્રમ સૌજન્ય
દાતા : અ.સૌ. સરલાબેન ભવાનજ મણશી
ગાડા (ગુંદાલા- કાંદીવલી).

સમૂહલાનો:-

સમાજનો નાનો વર્ગ સ્વમાનભોર
પોતાનાં લગ્નો ઊજવી શકે અને સાદાઈથી
આર્થિક વ્યયમાં બચત થાય એવા ઉમદા
ઉદેશથી સેવા સમાજ દ્વારા સમૂહલાનો
આયોજિત કરાય છે. કુલ્લી ક.વી.ઓ. સેવા
સમાજ, મહાજન વાડી અને ચિંચબંદર મહાજન
વાડી ખાતે આ લગ્નો યોજવામાં આવે છે.
જાતિજનો આ યોજનામાં ખૂબ જ ઉત્સાહથી
ભાગ લે છે. આ વર્ષ ૨ યુગલો લગ્નગંથિથી
જોડાયાં હતાં. તે ઉપરાંત દાતાઓ દ્વારા ઉદાર
અનુદાનરૂપ ભેટ પણ યુગલોને આપવામાં
આવેલ. આ વર્ષના સંપૂર્ણ સમૂહલાનના
સૌજન્ય દાતા : “મેળમ ઈક્વિટી” હતા.

MEET (Marriage Enrichment & Empowerment Training) :- MEET પ્રસ્તુત પાત્રની પસંદગી સેમિનારોનું આયોજન કરવામાં આવેલ. કાર્યક્રમનાં પ્રાયોજક : શ્રીમતી તારામતી વિશનજી હરશી ગાલા (હુમરા - થાણા).

પગદંડી :-

લગભગ સાત દાયકાથી પ્રકાશિત થતું સેવા સમાજનું મુખપત્ર ‘પગદંડી’ કેવળ એક જ્ઞાતિ સંસ્થાનું મુખપત્ર ન રહેતાં વિવિધ રસરૂચિ ધરાવતા વાચકો માટે ઉત્તમ વાંચન પીરસતું સામયિક બની શક્યું છે. એને મળેલા વિશેષ સાહિત્યિક સ્પર્શને કારણે ‘પગદંડી’ ક.વી.ઓ. સમાજ ઉપરાંત અનેક સમાજોની વાંચનક્ષુધાને પરિતૃપ્ત કરવાની ક્ષમતા અને કદર સંપાદિત કરી શક્યું છે. સાત્ત્વિક વાંચન પૂરું પાડતું ‘પગદંડી’ સામાજિક જગ્યાતિ અને ચેતના પ્રદાન કરતું વાંચન આપી સેવા સમાજમાં સામાજિક જગ્યાતિ અને નવા વિચારોનો પ્રસાર કરવાના ઉદેશનો ચારિતાર્થ કરનારું પરિબળ બની શક્યું છે. અમે પગદંડીને સમાજના પ્રત્યેક ઘરે પહોંચાડવાના ધ્યેયને પરિપૂર્ણ કરવા પ્રયત્નશીલ છીએ.

શુભેચ્છક દાતા યોજના :-

સેવા સમાજની વિવિધ પ્રવૃત્તિઓ માટે સતત ભંડોળોની જરૂર રહે છે. વૈધકીય રાહત યોજના, રહેઠાડા યોજના, સ્ત્રી ઉત્કર્ષ યોજના જેવી પ્રવૃત્તિઓ માટે સતત નાણાંની જરૂરિયાત રહે છે. સેવા સમાજની સમાજોપયોગી પ્રવૃત્તિમાં

સહભાગી થવા સખીદિલ દાતાઓ માટે “શુભેચ્છક દાતા”ની યોજના ઘડવામાં આવી છે. આ યોજના અંતર્ગત એકસાથે રૂ. ૧૧,૦૦૦/- આપવાના રહે છે અને એ દાતા એ દિવસનો ‘શુભેચ્છક દાતા’ કહેવાય છે. “શુભેચ્છક દાતા” એ દિવસે યોજનારી સર્વે પ્રવૃત્તિઓનો દાતા હોય છે. દાતાનું નામ એ દિવસે ક.વી.ଓ. ખબરપત્રિકામાં તથા એ મહિનાના પગદંડી (૧૫ વર્ષ સુધી) અંક આપવામાં આવે છે. આપ આપના સ્નેહીજનના જન્મદિન, લગ્નદિન, શુભ પ્રસંગો અથવા વરીલોના સ્મરણાર્થે આ યોજનામાં અનુદાન આપી શુભેચ્છા વ્યક્ત કરી શકો છો. સર્વે જ્ઞાતિજનોને આ યોજનામાં સહભાગી થવા વિનંતી છે.

શૈક્ષણિક આધારસંભ દાતા :-

આજના સ્પર્ધાત્મક યુગમાં શિક્ષણનું મહત્વ ઉત્તરોત્તર વધતું જાય છે. આર્થિક સંકડામણાને કારણે સમાજનો કોઈ પણ વિદ્યાર્થી શિક્ષણથી વંચિત ન રહે તે માટે ‘શૈક્ષણિક આધારસંભ દાતા યોજના’ શરૂ કરવામાં આવેલ છે. આ યાજના અંતર્ગત વ્યક્તિ, સંસ્થા, ઉદ્યોગગૃહ વાર્ષિક રૂ. ૨૫,૦૦૦/- પાંચ વર્ષ સુધી આપી એક વિદ્યાર્થીને શિક્ષણ માટે દત્તક લઈ શકે અથવા તો દાતા રૂ. ૧,૦૦,૦૦૦/- એકસાથે આપી ઉપરોક્ત વીસ વર્ષીય યોજનાનો લાભ લઈ શકો. આપના ઘરે આવતા પ્રસંગો જેવા કે વહાલસોયાનો જન્મદિવસ, માતા-પિતાની લગ્નનિષ્ઠિ, ઉપકૂત માવિગોની પુણ્યતિષ્ઠિ, ગૃહપવેશ કે સ્થાપના હિન્ની તારીખ કે તિથિએ

જ્ઞાનયજ્ઞરૂપી દીવો પ્રગટાવી પ્રકાશમય રીતે ઉજવો. દાતાએ નિશ્ચિત કરેલા દિને આપણી ખબરપત્રિકામાં અને વેબસાઈટ પર અને તે માસના ‘પગાંડી’ના અંકમાં તેમણે આપેલ અનુદાનની નોંધ લેવાશે.

કોમ્પ્યુટર પરબ :-

જ્ઞાતિજનાની જ્ઞાનભૂખ કોમ્પ્યુટર પરબ દ્વારા ત્યાં રખાયેલ ઈન્ટરનેટની મદદથી પૂરી કરવા સમગ્ર મુંબઈમાં કાર્યાલય ઉપરાંત (૧) શ્રી ક.વી.ઓ. ડૉ.બિવલી સેવા સમાજ (૨) શ્રી મુલુંડ ક.વી.ઓ. સમાજ, (૩) શ્રી કુલા ક.વી.ઓ. મહાજન વાડી, (૪) શ્રી અંધેરી ક.વી.ઓ. સેવા સમાજ (૫) શ્રી મલાડ કચ્છી જૈન યુવક સમાજ (૬) શ્રી બોરીવલી ક.વી.ઓ. જૈન મહાજન ઉપરોક્ત દ સેંટરો પર સેવા સમાજ દ્વારા ઈન્ટરનેટયુક્ત કોમ્પ્યુટર મૂકવામાં આવેલ છે. જ્યાંથી જ્ઞાનપિપાસુઓ વિનામૂલ્ય તે સંસ્થાને અનુકૂળ સમયે પોતાને જોઈતી માહિતી મેળવી શકે છે. તે માટે સંસ્થાઓએ આપેલ સહકાર માટે સંબંધિત સંસ્થાઓનો આભાર.

આશાસન પત્ર :-

સમય અને સંજોગાંનો આધીન - પ્રાર્થનાસભામાં પહોંચી શકતું નથી, ત્યારે સ્વર્ગસ્થના સંબંધીઓને આશાસન આપવા આશાસન પત્ર અપનાવવા પ્રચાર સ્વરૂપે છાપેલ આશાસન પત્ર કાર્યાલયે ઉપલબ્ધ કરવામાં આવે છે.

કેન્દ્રીય મધ્યસ્થી સમિતિ :

શ્રી ક.વી.ઓ સેવા સમાજ, શ્રી ક.વી.ઓ. દેરાવાસી જૈન મહાજન અને શ્રી ક.વી.ઓ. સ્થાનકવાસી જૈન મહાજન દ્વારા લગ્ન તથા અણાબનાવના ઉકેલ માટે કેન્દ્રીય મધ્યસ્થ સમિતિની સ્થાપના કરવામાં આવેલ છે. એના અંતર્ગત મિલકત અને આપણી કૌદુંબિક અણાબનાવની સમસ્યાઓનો પણ ઉકેલ કરવામાં આવે છે. છૂટાછેડાની સમસ્યા ઉકેલવા માટે આ મધ્યસ્થ સમિતિ ઘણી હદે સફળ થયેલ છે.

શ્રી ક.વી.ઓ સામાજિક ઉત્કર્ષ પ્રતિષ્ઠાન :-
શ્રી ક.વી.ઓ સેવા સમાજ, શ્રી ક.વી.ઓ જૈન સ્થાનકવાસી મહાજન અને શ્રી ક.વી.ઓ, દેરાવાસી જૈન મહાજન દ્વારા સાથે મળીને ઉત્કર્ષ પ્રતિષ્ઠાન સમિતિનું ગઠન કરવામાં આવેલ છે. જેના દ્વારા પોતાના ઈચ્છિત સ્થળે પોતાનું ઘર મેળવવા વગર બાજે લોન આપવામાં આવે છે. વર્ષ ૨૦૧૯-૨૦ દરમ્યાન ૪૮ વ્યક્તિઓને કુલ રૂ. ૨,૩૫,૭૦,૦૦૦/-ની લોન નવું ઘર લેવા માટે આપવામાં આવેલ.

લિ.

ડૉ. મંજુલા વેલજ શાહ	(પ્રમુખ)
મનીષ દામજ સાવલા	(IPP)
ડૉ. ચંદ્રકાંત નાનજી લાલન	(ઉપ-પ્રમુખ)
હેમલ હીરજ પાસડ	(ખજાનચી)
હિતેન્દ્ર ટોકરશી વીરા	(માનદ મંત્રી)
બિમલ લાલજ વોરા	(માનદ મંત્રી)
જાતેન નેમચંદ દેઢિયા	(માનદ મંત્રી)

શ્રી ક.વી.ઓ. સેવા સમાજ

આરોગ્ય સંપદા

શ્રી ક.વી.ઓ. સેવા સમાજ દ્વારા આરોગ્ય સંપદાના નેજા હેઠળ સ્ત્રીઓના ગર્ભિશયના મુખમાં થતા કેન્સર માટેની આગોતરી જાણ થઈ શકે તે માટેની ખૂબ જ આધુનિક કોમ્પ્યુટરની મદદથી એક તપાસણી માટેનો કેમ્પ રવિવાર, દ માર્ચ, ૨૦૨૨ના નાલાસોપારા મધ્યે આયોજિત કરવામાં આવેલ.

આપણા સમાજની નાલાસોપારામાં રહેતી તર બહેનોએ આગોતરાં નામ નોંધાવેલાં પણ અંગત કારણોસર જ બહેનો હાજર ન રહેતાં, ૨૮ બહેનોની તપાસણી આપણા સમાજના જાણીતા સ્ત્રીરોગ નિષ્ણાંત શ્રીમતી ડૉ. નિતા વિસરિયાની જાતદેખરેખ હેઠળ કરવામાં આવેલ. કોમ્પ્યુટરની મદદથી તપાસ થતી હોવાથી ૨૮માંથી દ બહેનોને ગર્ભિશયના મુખની કોઈક બીમારી હોવાનું પ્રાથમિક તપાસમાં જણાઈ આવ્યું હતું.

આ આંકડા ખૂબ જ ચોકાવનારા હોવાનું જણાયું હતું તે બાહેનોની આગળની તપાસ એટલે કે બાયોપ્સી કરાવી આપવાનો સંસ્થાના પ્રમુખ શ્રી મંજુલાબેન શાહે તાત્કાલિક નિષ્ણય લઈનો આ બહેનોનો અંગત રીતે મળીનો આગળની તપાસ માટેનો ખર્ચ સેવા સમાજ ઉપાડશે એવું નક્કર વચન આપેલ અને એ રીતે ખૂબ જ સુમેળભર્યા વાતાવરણમાં આ કેમ્પ પૂર્ણ થયેલ. આ કેમ્પના આયોજનમાં શરૂઆતથી અંત સુધીની વ્યવસ્થામાં આપણા

પોતાના જ ડૉ. ચેતન શાહ (દેવપુર)નો બહુમૂલ્ય ફાળો રહેલ છે. શ્રી ક.વી.ઓ. સેવા સમાજ આવા સેવાના ભેખધારી ડૉક્ટરનો આભાર માનતા ગર્વ પણ અનુભવે છે. કેમ્પના આયોજનમાં નાલાસોપારા સ્થિત આપણા પોતાના જ શ્રી પ્રફુલ્લભાઈનો વિશેષ સહયોગ રહેલ.

આ કેમ્પના અંતમાં સેવા સમાજના વૈદકીય રાહતના શ્રી કન્વિનિયર ડૉ. મુકેશ વોરા, શ્રીમતી (ડૉ.) નીતા વિસરિયા, ડૉ. ચેતન શાહ, ડૉ. હસુમતી છેડા સાથે સંસ્થાના પ્રમુખ ડૉ. મંજુલા શાહ અને ઉપપ્રમુખ ડૉ. ચંદ્રકાંત લાલને ઊંડાણપૂર્વકની ચર્ચા કરતા એ નિષ્કર્ષ ઉપર આવેલ કે આ તો ખૂબ જ ચિંતાપ્રેરક છે અને વધુ વ્યાપમાં આ તપાસ નાલાસોપારા તથા મુંબઈનાં અન્ય સ્થળોએ તાત્કાલિક યોજવી જોઈએ અને આગામી સમયમાં શ્રી ક.વી.ઓ. સેવા સમાજ આપણા જ્ઞાતિના ગામ/એરિયાના માહિતી મંડળોના અધિકારીઓ જોકે વાતાવાપ કરવાનું નક્કી કરેલ છે. આ સમગ્ર કેમ્પના આયોજનમાં ક.વી.ઓ. સેવા સમાજના ભૂતપૂર્વ અધિકારી તરફથી સંપૂર્ણ આર્થિક સહયોગ મળેલ છે, તે બદલ એમનો આભાર.

શ્રી ક.વી.ઓ. સેવા સમાજની સ્ત્રી ઉત્કર્ષ સમિતિના સર્વ સભ્યોએ આ કેમ્પમાં આવેલ બહેનોને ખૂબ જ પ્રેમપૂર્વક સમજ આપી કેમ્પને સફળ બનાવવામાં અમૂલ્ય સહયોગ આપેલ.

ઘરમાઝ

ગામ મોટી ખાખરનાં હીરબાઈ માવજી છાડવા ઉંમર વર્ષ ૮૬, તા. ૩૦ જાન્યુઆરીના દેશમાં પહોંચ્યાં અને તા. ૧ ફેબ્રુઆરીના વહેલી સવારના ૪ વાગે ઓચિંતા ઘરમાં સેટી પરથી પરી ગયાં. કપાળ અને નાક પર વાગ્યું. નાકમાંથી લોહી નીકળવા લાગ્યું. શું કરવું સૂજ્યું નહિ પણી તરત યાદ આવ્યું. ૧૦૮ નંબર ને ફોન કર્યો અદ્ધા કલાકમાં કાર્ડિયાક એમ્બ્યુલન્સ આવી ગઈ તેમાં પણ ડૉક્ટર બહુ સારી હતા. (૧૦૮ નંબર એમ્બ્યુલન્સની ફી સેવા છે.)

તે દરમ્યાન અમોને JYF યાદ આવી ગયું ૮૮૬૭૩ ૭૧૮૭૩ હેલ્પલાઇન પર ફોન કર્યો તો હીનાબેન સાવલા મળ્યાં અને વિનેશ મામણિયા પણ મળ્યા અને અમને તરતજ સલાહ આપી કે માંડવી જનકલ્યાણ હોસ્પિટલમાં લઈ જાવ JYFવાળાએ તરત માંડવી હોસ્પિટલમાં સેવા આપતા તાના પ્રમુખ કિરણભાઈ સંઘવીને ફોન કરીને જાણ કરી. કિરણભાઈ સંઘવી જનકલ્યાણ મેડિકલ સોસાયટી - માંડવી નવનીત હોસ્પિટલના પ્રમુખ હોવાના નાતે તેમણે ડૉક્ટરને તુરંત મોકલી આપી ટ્રીટમેન્ટ ચાલુ કરાવી આપેલ.

કિરણભાઈ પોતાનો અમૂલ્ય સમય ફાળવી હોસ્પિટલનાં આવશ્યક તમામ કાર્યનું સહદયે સંતોષજનક સંચાલન કરી માનવતાના દીવાને સદા પ્રજ્વલિત રાખનારી સેવા પ્રદાન કરે છે. હિનાબેન સાવલા અને વિનેશ મામણિયા સતત અમારા સંપર્કમાં હતા કે કયાય અમને કોઈ જાતની તકલીફ ન પડે. તા. દુના અમો બાને લઈને મુંબઈ આવ્યા, ત્યાં સુધી સતત હિનાબેન સાવલા અને વિનેશભાઈ અમારા સંપર્કમાં હતાં.

હોસ્પિટલ માં ડૉ. ઋઘવેદ ઠક્કર અને ડૉ. જ્યેશ મકવાણાનું કહેવું જ શું? શાબ્દો નથી. (માનવતાના મસિહા). પોતાની માડી જાણો ન હોય તેવી ટ્રીટમેન્ટ કરી તેમજ દરેક દર્દીઓની પણ એજ રીતે ખૂબ જ સારી રીતે શાંતિથી ટ્રીટમેન્ટ કરે છે.

હોસ્પિટલનો સ્ટાફ પણ ખૂબ જ સારો છે ચોખાઈ પણ સારી છે. કાઉન્ટર પરના મમતાબેને પણ ખૂબ સાથ-સહકાર આપ્યો તેમ માંડવીના ગૃહઉદ્યોગવાળાં કવિતાબેને પણ જમવાની તથા ચા નાસ્તાની સગવડ કરી આપી.

હોસ્પિટલ ઉત્તરોત્તર પ્રગતિ કરે એવી આશા. કેન્ટીનની શરૂઆત થાય તો સોનામા સુગંધ ભળી જાય. ડૉ. ઋઘવેદ “માડી” કહી બોલાવતા તે અમારી બાને ખૂબ જ ગમતુ. JYFના માધ્યમથી અમો દરેક કચ્છીઓને ભલામણ કરીએ છીએ કે આ હોસ્પિટલમાં દાવાના બિલમાં 50% રાહત આપવામાં આવે છે તેમજ ગરીબ દરિદ્રનારાયણોને તેમની શક્તિ મુજબ 25% - 50% કે 100% માફીથી પણ ટ્રીટમેન્ટ કરી આપવામાં આવે છે. તો આવી સંસ્થામાં દરેકને પોતાની શક્તિ મુજબ દાન મોકલવા માટે અમો અપીલ કરીએ છીએ.

સંપર્ક માટે સંસ્થાના પ્રમુખ શ્રી કિરણકુમાર વાડીલાલ સંઘવી - માંડવીના મોબાઈલ નંબર 98255 60707 ઉપર વાત કરવાથી યોગ્ય માર્ગદર્શન આપવામાં આવે છે. તો ફરી આપ સોને આ સંસ્થામાં દાન આપવા વિનંતી.

લી. લક્ષ કેનિયા

સાંત્વન

અવસાન નોંધ

(તા. ૧ ફેબ્રુઆરી ૨૦૨૨ થી તા. ૨૮ ફેબ્રુઆરી ૨૦૨૨)

ચક્ષુદાન : દેહ /ત્વાચાદાન : અવચયવદાન :

પ્રાર્થના રાખેલ નથી

નામ	ઉંમર	ગામ	હાલે	નામ	ઉંમર	ગામ	હાલે
કુ. પાનેરી દિલીપ મેધજ પાસડ	૨૮	હુમરા	અમરાવતી	કિશોર ઉમરશી વરજાંગ હરિયા	૫૮	શેરડી	મુલુંડ
રસિયકાંત દેવજ કરમશી દેઢિયા	૪૮	શેરડી	ડૉબિવલી	નવીન જેવત ચના છેડા	૭૫	ફુંદરોડી	વડાલા
અનિલ નાનજ ગાલા	૬૫	ઇસરા	કોલાપુર	મગનલાલ દેવજ લખમશી દેઢિયા	૭૭	દુંડા	બોરીવલી
રવિન્દ્ર પ્રેમજ નાનજ સાવલા	૭૦	મો. રાયશ	મલાડ	તલકશી ખેતશી મોમાયા છેડા	૭૮	બિદા	મલાડ
જેઠાલાલ દેવજ ગોવર છેડા	૭૧	દેશલપુર કંડી	વસઈ	વેરશી પ્રેમજ (પુ.પ્રેમનિલકવિજય મ.સ.) ગડા	૮૨	સાભરાઈ	ડૉબિવલી
મા. જ્યંવંતી શાંતિલાલ દેવજ વીરા	૮૩	દેશલપુર કંડી	દાદર	હીરજ પ્રેમજ માણેક દેઢિયા	૮૪	દેઢિયા	મુલુંડ
પાનબાઈ મુરજ લાલજ સોની	૮૬	બાંભાઈ	ગોવાલીયા ટેક	સ્મિતા દેઢિયા	૯૩	નાની ખાખર	ચેનાઈ
મુલયંદ શિવજ રંભિયા	૮૮	ગોધરા	ભાંડુપ	ગુણવંતિબેન મણિલાલ લખમશી વીરા	૯૮	ફરાદી	વિરાર
ગોસર ખીમજ ભારમલ વોરા	૮૯	નવીનાળ	ઘાટકોપર	લક્ષીયંદ ટોકરશી નેણશી શાહ	૭૧	નાના ભાડિયા	ભુજ
ભિહિર જ્યંતીલાલ નપુભાઈ શાહ	૪૩	નૂતન ત્રંબૌ	ઘાટકોપર	પ્રભાબેન હીરજ જીવરાજ છેડા	૭૬	હાલાપુર	ઘાટકોપર
ચેતન તલકશી કાનજ મારુ	૫૮	બેરાજા	મીરા રોડ	ગાંગજ વેરશી નેણશી દેઢિયા	૮૧	શેરડી	થાણે
CA મધુબેન ફૂલાકાંત પ્રેમજ સાવલા/શાહ	૬૧	કારાધોઘા	બોરીવલી	ભુપેન્દ્ર દામજ ભાણજ દેઢિયા	૬૫	નાની ખાખર	બોરીવલી
કસ્તૂરબેન કિશોર છોટાલાલ સાવલા	૬૮	કોડાય	મીરા રોડ	સુંદરજ નરશી લધા વિસરિયા	૬૭	કોટડા રોહા	કોટડા રોહા
નિર્મળાબેન (કોટડા રોહાનાં	૭૭	-	ડૉબિવલી	તનસુખલાલ મોરાજ પાસુ કક્કા	૭૦	વાંડી	માહિમ
રતનબેન રવજ પાસડની પુત્રી				પ્રભાવંતી રાધવજ શિવજ ગંગાર	૭૭	ચુનંડી	વાપી
મા. કંદુબેન નરશી ઉમરશી પોલિયા	૮૦	બિદા	ચીયણ	અ.સો. સવિતાબેન પોપટલાલ જેવત ગડા	૭૦	નાના ભાડિયા	ગાડરવારા
દામજ મુરજ લાલજ નાગડા	૮૨	કારાધોઘા	નવસારી (૮૮)	કુ. રતનબેન છગનલાલ રવજ ગાલા	૭૬	બિદા	પુના
કસ્તૂરબેન કલ્યાણજ કુવરજ ગાલા	૮૨	સમાધોઘા	મજગામ	મા. પ્રવાબેન જ્યંતીલાલ ધનજ ગાલા	૭૬	સાડાઉ	વડોદરા
ભવાનજ વિજયાર પાંચારિયા છેડા	૮૪	દુંડા	આશીપાડા	અ.સો. લક્ષીબેન નવીનયંદ ઉમરશી શાહ	૮૩	કોડાય	દાદર

નામ	ઉંમર	ગામ	હાલે
મા. વાસંતીબેન દેવચંદ આણંદજુ શાહ	૮૪	વિઠ	અંધેરી
વિમળાબેન રામજુ લાલજુ વિસરિયા	૮૭	બાડા	સાંતાકુઝ
ગીર્ભિલાબેન લક્ષ્મીચંદ જેઠાભાઈ સાવલા	૮૦	કોડાય	પાલ્ભર
લીલાવંતી મેધજુ લાલજુ કેનિયા	૬૨	બારોઈ	મુલુંડ
વીરેન્દ્ર વેરશી પાસુ નિસર	૬૬	કોડા રોહા	ભાંસુપ
અ.સૌ. ગંગાબેન ગાંગજુ નાગશી ગાલા	૭૮	બાડા	સાંતાકુઝ
રતનબેન હીરજુ શિવજુ ગાલા	૮૦	પત્રી	સાંતાકુઝ
પ્રેમજુ વલ્લભ કુવરજુ છેડા	૮૨	કાંડાગરા	થાણા
મા. પુષ્પાબેન મગનલાલ લાલજુ ગડા	૮૭	હુમરા	મુલુંડ
મીઠીબેન જેઠાલાલ વેરશી શાહ/ગાલા	૧૦૬	નવાવાસ	ઘાટકોપર
કિરણ ભવાનજુ મેધજુ વોરા	૫૦	દેવપુર	ગાંટ રોડ
અ.સૌ. મીના મનસુખ રવજુ શેઠિયા	૬૩	લાખાપુર	ચેંબુર
મણિબેન અરવિંદ વેલા લાપસિયા	૭૫	ભીસરા	કાંદિલાલ
પ્રેમજુ મુરજુ નેણશી સાલિયા	૮૬	ગોધરા	બોરીવલી
તરલાબેન રામજુ ફેઠચંદ વીરા	૮૭	બેરાજા	મુલુંડ
રૂક્ષભક્તિ પોપટલાલ ચના ગંગર	૭૪	હુંડા	હુંડા
હેમદુંવર ચુનીલાલ મુરજુ ગલિયા	૭૬	લુણી	ડૉબિવલી
વલ્લભજુ રાયશી વાદજુ મારુ	૮૦	ડોષા	ફોર્ટ
મા. સાકરબેન દામજુ દેવજુ સંગોઈ	૮૧	કપાયા	થાણા
ચુનીલાલ વીરજુ રતનશી દેઠિયા	૮૪	રાયણ	લોહાર ચાલ
મા. પ્રભાવંતી પદમશી કાઈયા ગાલા	૮૪	કાંડાગરા	મલાડ
મા. રાજભાઈ મગનલાલ નરશી છેડા	૮૬	નાંગલપુર	ભાયખલા
હેમલતાબેન કીર્તિ કુવરજુ ગાલા	૬૫	ભુજપુર	દહીસર
કાંતિલાલ પાસુ વીરજુ ગોસર	૭૩	મંજલ રેલિયા	ડૉબિવલી
ગ.સ્બ. અમૃતબેન શાંતિલાલ શિવજુ ધરોડ	૭૩	લુણી	મુંબઈ સેન્ટ્રલ
મા. જસવંતી કુંગરશી મુરજુ ભેદા	૮૨	ગોધરા	મલાડ
રતનશી હીરજુ મોણશી ગોગરી	૮૭	ડોષા	ગોરેગામ

નામ	ઉંમર	ગામ	હાલે
જેતભાઈ ગાંગજુ નાગશી વિસરિયા	૬૨	ગોધરા	મુલુંડ
અ.સૌ. સુશીલા અરવિંદ શાહ /દેઠિયા	૭૨	રાયણ	વસઈ
મનહરલાલ પોપટલાલ નરશી દેઠિયા	૮૨	મોટી ખાખર	થાણા
બેબી (અનિલ નવીન ગાલા)ની પુરી	૩૭ દિવસ	કાંડાગરા	મુલુંડ
દિવીપ તેજશી મુરગ સંઘવી/સંગોઈ	૬૨	ટોડા	મીરા રોડ
શાંતિલાલ દેવજુ શિવજુ રામિયા	૬૬	ભોજાય	સાંતાકુઝ
વાસંતી મણિલાલ કાફુભાઈ ગાલા	૮૭	દેશલપુર (કંઈ)	હૈદરાબાદ
પુરભાઈ વસનજુ પાલણ ગંગર	૮૮	ગોધરા	બાંદ્રા
લક્ષ્મીબેન વેલજુ ધારશી ગાલા	૮૩	સાડાઉ	સાડાઉ
હિસેશ ધીરજલાલ જેઠા ગાલા	૪૭	મોટા લાયજા	કોપરખેરણો
વિપિન ભવાનજુ શામજુ છેડા	૬૨	કાંડાગરા	સાંતાકુઝ
અ.સૌ. મંજુલા વસંત પુંજા ગલિયા	૭૨	લુણી	દાદર
અ.સૌ. લક્ષ્મીબેન શામજુ વીરજુ ગાલા	૮૨	ડોષા	થાણા
હેમચંદ મુરજુ રતનશી દેઠિયા	૬૪	ગઢશીશા	મુલુંડ
રમીલાબેન કાંતિલાલ રતનશી વીરા	૭૮	દેશલપુર(કંઈ)	ચેન્નઈ
લક્ષ્મીબેન ચંપકલાલ ખીમજુ ગંગર	૮૨	નાંગલપુર	મલાડ
મા. ખીમઈભાઈ ખીમજુ લધા દેઠિયા	૧૦૦	બિદા	ડૉબિવલી
વિપુલ હિસેશ ભવાનજુ ગાલા	૪૮	દેશલપુર (કંઈ)	ડૉબિવલી
કાંતિભાઈ અરજણ વેલજુ જગાડી	૭૭	ચાંગડાઈ	સાંતાકુઝ
નેમીદાસ ચામજુ છવરાજ ગાલા	૭૮	સાડાઉ	થાણા
મા. પદમણિબેન લક્ષ્મીચંદ કુવરજુ ગોસર	૮૪	વિઠ	ગોવંડી
શેવેશ માલશી કાઈયા દેઠિયા	૬૧	લુણી	ડૉબિવલી
કિશોર બચુ કેશવજુ વિક્રમ	૭૧	મોટી ખાખર	પુના
મંજુલા મેધજુ વીરજુ દેઠિયા	૭૮	ફરાદી	ડૉબિવલી
કાંતિલાલ મોરારજુ પાંચુ નાગડા	૭૩	ગઢશીશા	સાયન
મણિબેન ભવાનજુ પાસુ ગડા	૮૪	પત્રી	મુલુંડ
યશ મનીષ ઉત્તમ લાલન	૨૨	કોડાય	ગોરેગામ

નામ	ઉંમર	ગામ	હાલે
ચુનીલાલ દેવરાજ દેવશી મામણિયા	૭૭	કુંડોરી	મલાડ
નવલબેન કલ્યાણજી લાલજી સાવલા	૮૦	મોટી રાયશા	ડૉબિવલી
રતનશી શામત પાંચુ ગાલા	૮૧	ભોજય	ઘાટકોપર
મા. હીરબાઈ રવજી વેરશી ગોગરી	૮૦	દુંગા	વસઈ
અતુલ લક્ષ્મીયંદ પ્રેમજી ગાલા	૪૩	સાડાઉ	સાડાઉ (૧૦)
અમૃતલાલ મગનલાલ વેરશી ગડા	૮૮	રાયશા	વસઈ
લક્ષ્મીબેન દામજી ભવાનજી સાવલા	૮૮	વાંકી	મજાગામ
લીલાધર રવજી દેવશી કક્કા	૮૮	વાંકી	માંગા
પંકજ કાનજી લધા નિસર	૫૦	વડાલા	નાવાસોપારા
પ્રવીણ ડૉ. ભાણજી ઉમરશી ગડા	૭૧	ભોજય	દુંડોર
દામજી માલશી હીરા ગાલા	૮૩	વડાલા	મજાગામ
ડૉ. કાંતિલાલ રાધવજી મોરશુ ગાલા	૭૬	નાની ખાખર	દેવપર નખત્રાણા
પદમશી કાનજી રણશી ભેદા	૮૫	ગુંડાલા	બોરીવલી
દીપિકા મહેશ કલ્યાણજી સાવલા	૬૦	મો.આસંબિયા	મુલુંડ
નેમચંદ ગાંગજી રવજી મારુ	૬૭	ચીઆસર	ડૉબિવલી
પાનબાઈ લધુ ભીમશી ધરોડ	૮૨	લુણી	મુલુંડ
વીરજી હંસરાજ દેઢિયા	૮૬	દેઢિયા	નાહ્સ્કર
મયેક જ્યેશ લક્ષ્મીયંદ ગાલા	૨૫	દેવપુર	ખાર
અમૃતલાલ ચુનીલાલ દેવરાજ વિસરિયા	૭૪	કોડાય	મુલુંડ
વશનજી કાનજી હંસરાજ ગોગરી	૮૬	બિદા	ડૉબિવલી
વિમળાબેન જગશી દામજી ગાલા	૮૭	દેવપુર	થાણા
કાંતિલાલ માવજી કાનજી વોરા	૬૨	નવીનાણ	ડૉબિવલી
રેવંતી શાંતિલાલ કલ્યાણજી કુરિયા	૬૨	બિદા	થાણા
હરશી ધનજી જેસંગ દેઢિયા	૭૫	દેશલપુર (કંઠી)	મલાડ
કુસુમબેન કુરપાર ખેતશી દેઢિયા	૮૨	તુંબડી	મુલુંડ
સુશીલા તલકશી મોષશી સાવલા	૭૨	બાડા	બાંદરા
રતનબેન ગોસર આસગ દેઢિયા	૮૧	મેરાઉ	સાંતાકુજ

નામ	ઉંમર	ગામ	હાલે
ભાણજી ગાંગજી ગાલા	૮૮	વડાલા	પનવેલ
મગનલાલ ટોકરશી મોનજી બોરિયા	૮૪	રાયશા	સાંતાકુજ
પ્રવીણ દેવજી ઉમરશી ગાલા	૬૮	ફરાઈ	ફરાઈ
પ્રેમજી મુલજી દેવજી વીરા	૮૨	દેશલપુર (કંઠી)	કાંદિવલી
બાણબાઈ ગાંગજી આસુ ગંગર	૮૮	મોટી ખાખર	મુલુંડ
નવીન હીરજી માલશી ડેણિયા	૭૧	મેરાઉ	બોરીવલી

પ્રાર્થના રાખેલ છે

લક્ષ્મીબેન પોપટલાલ ભારમલ શાહ	૫૩	રાયશા	દાદર
નિર્દુંજ કાંતિલાલ નાનજી ગડા	૪૩	મોટા આસંબિયા	મુલુંડ
પદમશી તેજશી જીવરાજ ફુરિયા	૬૪	બિદા	બિદા
વિરલ (દેવપુરનાં જ્યાબેન લક્ષ્મીયંદ હીરજીના જ્માઈ)	૫૦	-	મીરા રોડ
ખીમજી પોપટલાલ શાહ	૭૬	નૂતન ગંબો	દાદર
મુકેશ ગાંગજી ઉમરશી કેનિયા	૬૨	મુંદ્રા	પરેલ
રતનશી તલકશી પાલણ વિસરિયા	૮૦	ગઢશીલા	વિલે પાલે
લખમશી દેવજી નાનજી રંબિયા	૮૩	કેપા	દાદર
મહેક મિલન હુંગરશી મોતા	૩૩	બિદા	ઘાટકોપર
અ.સો. હેતલ પરીન ભોગીલાલ સાવલા	૪૧	કેપા	જુહુ

કાળધર્મ પામેલ છે

૫. પૂ. સા. શ્રી અભયગુણાશ્રીજી મ.સા.	૮૨		
૫. પૂ. સા. શ્રી પૂર્ણાંદશ્રીજી મ. સા.	૮૭		

નાચતો મોર અને પૈસાનું જોર,
કાયમી નથી ટકતું
સમય પૂરો થાય એટલે કળા અને
કલાબાજી સમેટી જ લેવા પડે છે.

શ્રી ક.વ.ઓ. સેવા સમાજ

સંસ્થાની વિવિધ પ્રવૃત્તિઓ

DIVERSE RANGE | UNMATCHED QUALITY

Industry Leading Technology, Driving Sustainable Growth.

Trusted Products, Proven Expertise.

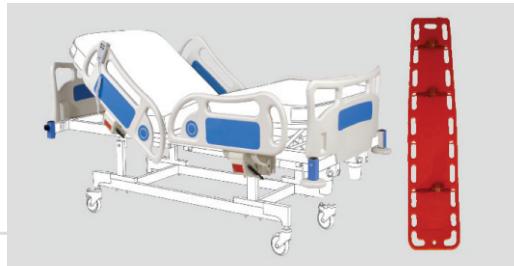

HOSPITAL FURNITURE PARTS

INFRASTRUCTURAL
FURNITURE PARTS

MOLDED INDUSTRIAL PACKAGING

AUTOMOTIVE COMPONENTS

WELFARE ACTIVITIES:

- | Reusable and Recyclable Products
- | Rain Water Harvesting Systems
- | Constant Quest To Find New Ways To Be More Efficient And Green
- | 100% Virgin Material
- | Employee Welfare Practices, Understanding Their Personal Matter And Hand-holding Them During Times Of Need
- | Empowering Physically Challenged Women

Mitsu Chem Plast Ltd.

Blow Moulding | Injection Moulding | Custom Moulding

+91 22 25920055 | sales@mitsuchem.com | www.mitsuchem.com
329, Gala Complex, Din Dayal Upadhyay Marg, Mulund (W), Mumbai - 400 080, Maharashtra, India.